

**T. C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİMİN GİRİŞİMCİLER
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
(MALATYALI GİRİŞİMCİLER ÜZERİNE BİR UYGULAMA)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAKAN KUVAN

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Kemal DURUHAN

MALATYA, 2008

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüz Yüksek Lisans Öğrencisi Hakan KUVAN tarafından Yrd. Doç. Dr. Kemal DÜRKÜHAN danışmanlığında hazırlanan "Öğrenme Yolları Eğitimde Girişimciler Üzerindeki Etkileri (Malatya'da Girişimciler Üzerinde Bir Uygulama)" başlıklı bu çalışma, Jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Öğretim Bilim Dalı, UZMANLIK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. F. Merter

Üye

Y. Doç. Dr. UĞUR BASBOĞAĞLU

Üye

Yrd. Doç. Dr. Kemal DÜRKÜHAN

ONAY,

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

...../...../200

Prof. Dr. S. Kemal KARTAL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Hayat boyunca elde edilen tecrübelerin kullanılması ve gelişen şartlara göre geliştirilmesi uygundur. Geleceğini yönlendirmeye çalışanların, hayat boyunca elde edebilecekleri kazançlar diğer insanlarınkine göre daha fazla olacaktır. Günümüz şartlarında ise sadece geleceği yönlendirmekle kalınmamakta geleceğin öncüsü olunmaya çalışmak amaçlanmaktadır. Bu nedenle, toplumsal yapı içerisindeki tüm süreçlerin sürekli olarak değerlendirilmesinin yapılması, değişim ve gelişmelere uyumunun hızlı bir şekilde gerçekleşebilmesi için çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Geçmişe bakılarak yapılan değerlendirmeler sonucunda, geleceği oluşturan en önemli unsurun ekonomi olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Toplum içerisindeki dengeyi yaratan ve sürekliliğini sağlayabilen, ekonomidir. Günümüz şartlarında toplumların öncelikli olarak askeri değil, ekonomik hayat rekabetleri ön plana çıkmaktadır. Toplumlara ayakta tutan temel yapı taşıdır.

Ekonomik alanda gelişmeyi sağlamak toplumsal bir sorumluluktur. Bu gelişmeyi sayılayacak faaliyet ise, üretimdir. Günümüzde artan bir şekilde devam eden insan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yapılacak olan üretimin sadece devlet tarafından gerçekleştirilmesi imkansızdır. Üretimin arttırılabilmesi ve toplumsal olarak yaratacağı faydanın çoğaltılabilmesi için, yaygınlaştırılması gerekmektedir. Toplumsal olarak yaygınlaştırılabilme eğitimle birlikte gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle ülke ekonomisi ve gelişimi için eğitimin ekonomiye birlikte etkin olarak kullanılabilmesi gerekmektedir.

Toplumsal olarak girişimciliğin yaygınlaştırılabilmesi için, girişimcilerin eğitim seviyeleri belirlenerek, belirlenen bu seviyelerin girişimcilik özelliklerinin oluşumundaki etkilerinin, olabilecek başka faktörlerle karşılaştırılmasının yapılması gerekmektedir. Bu nedenle girişimciliği etki altına alan temel unsurların çok iyi tespit edilmesi gereklidir. Toplumun ve bireyin girişimsel yapısı ortaya çıkarılarak, girişimci özelliklerinin oluşumunu etkileyen toplumsal gerçeklerin ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Girişimciliğe yönelik yapılan eğitim uygulamalarında bir kısım arayışlara

yönelinmiştir. Ancak, İhtiyaçların tam olarak tanımlanması ile nelerin yapılacağı ve hangi adımların atılacağı konusunda somut ve açık bir görüşün oluşturmalarına ilişkin belirsizlikler bugün de devam etmektedir. Eğitimin ekonomik stratejileri gerçekleştirmekteki katkılarını ve uygulamalardaki gerçekleri ortaya koymaktır.

Toplumun ekonomik ve sosyal açıdan dinamiklerini oluşturan girişimciliğin gelişimini eğitimsel olarak etkileyen asıl unsurları açığa çıkarmak gerekmektedir. “Örgün ve Yaygın Eğitimin Girişimciler üzerindeki Etkileri” konulu çalışma, bu anlayışla sürdürülen gayretlere katkıda bulunmayı amaçlayan bir üründür.

Bu çalışmanın konusunun belirlenmesi ve çalışmanın oluşturulmasında sürekli yardım ve tavsiyelerde bulunan, çalışma süresince görüş ve önerilerini benimle paylaşan danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Kemal DURUHAN’a, eğitimim esnasında yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen kıymetli hocalarım Sayın Prof. Dr. Nevzat BATTAL’a, Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ’a, Doç. Dr. Feridun MERTER’e, Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK’e, Yrd. Doç. Dr. Uğur BAŞBOĞAOĞLU’na, Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ’a bu eğitime başlamam konusunda beni teşvik eden, bu noktaya gelmemde büyük pay sahibi Sayın Prof. Dr. M. Şerif ŞİMŞEK’e, Prof. Dr. Bilal Murat ÖZGÜVEN’e, Prof. Dr. Hasan İBİCİOĞLU’na, Prof. Dr. İbrahim GÜNGÖR’e, Doç. Dr. İlker ÇARIKÇI’ya, Doç. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU’na, Doç. Dr. Tahir AKGEMCİ’ye, Doç. Dr. Abdullah EROĞLU’na, değerli dostum ve arkadaşım Dr. Kağan YEMEZ’e,

Çalışmanın uygulama bölümündeki sorunların çözümündeki gösterdikleri sıcak ve ilgi dolu yaklaşımları nedeniyle Malatya KOSGEB ve Organize Sanayi çalışanlarına,

Son olarak da, bu uğraşta ziyadesiyle ihmal etmeme, onlara ait olan zamanımın büyük bölümünü bu yönde sarf etmeme rağmen; beni hep destekleyen, ilgi, sevgi ve yardımlarını üzerimden eksik etmeyen sevgili eşim, hayat arkadaşım Zeliha KUVAN ve biricik kızlarım Dilara ve Damla KUVAN’a

Sonsuz şükran ve yürekten teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

ÖZET

ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİMİN GİRİŞİMCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ MALATYALI GİRİŞİMCİLER ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Hakan KUVAN

İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Yüksek Lisans Tezi, 171 Sayfa, Haziran 2008

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kemal DURUHAN

Girişimciliğin yaygınlaştırılabilmesi için toplumsal olarak girişimcilik olgusunun incelenmesi gerekmektedir. Toplum içerisindeki girişimcilerin üzerindeki bireysel ve toplumsal etki boyutları irdelenerek, girişimciliğin gelişimini hızlandıracak eğitimsel yaklaşımların ortaya çıkmasına yardımcı olacak ilişkilerin tespiti, ülke ekonomisinin gelişimine büyük avantaj sağlayacaktır. Bu nedenlerden dolayı bu çalışmada tezin konusu “Örgün ve yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri-Malatyalı girişimciler Üzerine Bir Uygulama” olarak belirlenmiştir.

Türk insanındaki girişimsel özelliklerin oluşumunda, içinde bulunduğu doğal, ekonomik ve sosyo-kültürel faktörlerden sürekli olarak etkilenmektedir. Girişimciliğin toplum içerisinde oluşabilmesi ve yaygınlaşabilmesi için mevcut olan eğitimin temel ilişki boyutlarının ortaya konulabilmesi ve bu sonuçlara göre girişimcilik eğitimi politikalarının oluşturulması en önemli sorunlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Tezin ilk üç bölümünde konunun teorik zemini oluşturulmaya çalışılmıştır. Giriş bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, alt problemler, tanımlar ve ilgili araştırmalar irdelenmiştir. İkinci Bölümde eğitim ve ekonomi ilişkilendirilerek, girişimcilik detaylı olarak açıklanmıştır. Üçüncü Bölümde uygulamanın yöntemi, sınırlılıkları, sayıtları, modeli, evreni, örneklem ve bilgi toplama ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Dördüncü Bölümde ise, girişimcilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular ve bu bulguların örgün ve yaygın eğitim üzerindeki etkileri, örgün ve yaygın eğitimin de girişimci özellikleri üzerindeki etkisini belirten bulgu ve ilişkiler incelenmiştir.

Çalışmanın beşinci bölümünde Malatyalı girişimcilerin demografik özelliklerinin, girişimcilik özelliklerinin, eğitimsel özelliklerinin neler olduğu, girişimci özelliklerinin oluşumunda demografik ve eğitim yönünden etkili unsurlar tespit edilerek, örgün ve yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, Örgün, Yaygın, resmi, gayriresmi*

ABSTRACT

THE EFFECTS OF FORMAL AND INFORMAL EDUCATION ON ENTREPRENEURS AN APPLICATION ON ENTREPRENEURS IN MALATYA

Hakan KUVAN

İnönü University, Department of Management
PhD. Thesis, 171 Pages, June 2008

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Kemal DURUHAN

In order to widespread enterprising we need to search the enterprising fact in a social way. By investigating(researching) the individual and social influence dimensions on the entrepreneurs in societies, the fixing of the relations which are going to help to appearing of the educational approaches that will accelerate the developing of enterprising is going to provide a great advantage for developing of the country economy. For this reason, in this study, the subject of the thesis is determined as the “The Effects of Formal and Informal Education on Entrepreneurs”.

During the forming of enterprising characteristics, Turkish people are continuously influenced from the natural, economic and socia-cultural factors which they are living in for the purpose of widwspreading and forming the enterprising in a society, one of the most important issue is to examine the dimensions of the basic relations and according to these reasons forming the enterprising politics.

In the first three sections of the thesis, a theoretical background of the topic is established. In introduction section, the problem situation, purpose, sub-problems, definitions and related research are examined. In the second section, eduaction and economy are related and entrepreneurship is explained detailly. In the third section, life and working values are examined. In the fourth section, explanation of the method of the application, limitations, assumptions, the model, the environment, examplory and knowledge collection is given. In the forth section inventions which are related to demographic properties of the entrepreneurs; the effects of demographic properties on entrepreneur properties, formal and informal education; the effect of formal and informal education on entrepreneur properties are investigated.

In the application part of the research, the answers of what demographic, entrepreneur and educational properties of entrepreneurs in Malatya are given and the effects of formal and informal education on entrepreneurs in Malatya are investigated by pointing out the demographic and educational elements that form entrepreneur properties.

Keywords: *Education , Schooling , Continious , Formal, Informal,*

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiv
TABLolar DİZİNİ	xv

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Problemler	5
1.4. Alt Problemler	5
1.5. Tanımlar	5
1.6. İlgili Araştırmalar	9

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE	20
2.1. Eğitim ve Ekonomi.....	20
2.1.1. Eğitimin İktisadi Önemi	20
2.1.2. Türk Eğitim Sistemi	24
2.1.2.1. Örgün Eğitim Sistemi	26
2.1.2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	28

2.1.2.1.2.	İlköğretim	30
2.1.2.1.3.	Ortaöğretim	31
2.1.2.1.4.	Yükseköğretim	32
2.1.2.2.	Yaygın Eğitim Sistemi	33
2.1.2.2.1.	Yaygın Eğitim Kurumları.....	36
2.1.2.2.2.	Yaygın Eğitim Kursları	38
2.2.	Girişimcilik.....	40
2.2.1.	Girişimcilikle İlgili Genel Bilgiler	40
2.2.1.1.	Girişimcilikle İlgili Kavramlar	43
2.2.1.1.1.	Esnaflık.....	43
2.2.1.1.2.	Sermayedar	44
2.2.1.1.3.	Patron.....	44
2.2.1.1.4.	Yönetici	45
2.2.2.	Girişimciliğin Evrimi	47
2.2.3.	Girişimciliğin Ekonomiye Katkısı.....	50
2.2.4.	Girişimcilerin Özellikleri	52
2.2.4.1.	Bağımsız Olma	57
2.2.4.2.	Risk Alma.....	58
2.2.4.3.	Belirsizliğe Tahammül	62
2.2.4.4.	Başarı İhtiyacı.....	63
2.2.4.5.	Kendine Güven	64
2.2.4.6.	Yenilikçilik	65
2.2.4.7.	Otokontrol	67
2.2.5.	Girişimcilik Yaklaşımları	68
2.2.5.1.	Alfred Marshall'ın Yaklaşımı.....	68
2.2.5.2.	Max Weber'in Yaklaşımı	69
2.2.5.3.	Thomas C. Coachron'un Yaklaşımı	70
2.2.5.4.	McClelland'ın Yaklaşımı	70
2.2.5.5.	Keith Davis ve Robert Blomstrom'un Yaklaşımı	71
2.2.5.6.	Israel Kirzner'in Yaklaşımı	73
2.2.6.	Girişimciliği Etkileyen Faktörler.....	73
2.2.6.1.	Toplum	74

2.2.6.2.	Aile	77
2.2.6.3.	Eğitim	79
2.2.7.	Girişimciliği Olumsuz Yönde etkileyen Faktörler	82
2.2.7.1.	Toplumsal Faktörler	83
2.2.7.2.	Ekonomik Faktörler.....	85

BÖLÜM 3

3.	YÖNTEM	87
3.1.	Sınırlılıklar.....	87
3.2.	Sayıtlılar	88
3.3.	Araştırmanın Modeli	89
3.4.	Evren	90
3.5.	Örneklem	90
3.6.	Bilgi Toplama Araç ve Teknikleri.....	91
3.7.	Bilgi Toplama Aracının Uygulanması.....	91
3.8.	Bilgilerin Çözümlemesi.....	94

BÖLÜM 4

4.	BULGULAR VE YORUM	95
4.1.	Girişimcilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	112
4.2.	Demografik Özelliklerin Girişimci özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	117
4.2.1.	Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	118
4.2.2.	Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	119

4.2.3.	İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	121
4.2.4.	Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	122
4.2.5.	İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	124
4.2.6.	Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	125
4.3.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	127
4.3.1.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	127
4.3.2.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	129
4.3.3.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	130
4.3.4.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	132
4.3.5.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	134
4.3.6.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	135
4.3.7.	Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	137

BÖLÜM 5

5. ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER	139
5. 1. Özet ve Sonuçlar	139
5. 2. Öneriler	142

KAYNAKÇA	148
EKLER	161

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: Avrupa Birliği
A. g. e.	: Adı geçen eser
A. g. m.	: Adı geçen makale
AR-GE	: Araştırma – Geliştirme
A. Ü.	: Anadolu Üniversitesi
Çev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
D. E. Ü.	: Dokuz Eylül Üniversitesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
GATT	: General Agreement on Trade and Tariffs
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
İ. Ü.	: İstanbul Üniversitesi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
İ. İ. B. F.	: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEKSA	: Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı
MPM	: Milli Prodüktivite Merkezi
MÜSİAD	: Müslüman Sanayici ve İş Adamları Derneği
NAFTA	: Kuzey Amerika Ticari Antlaşma Yasası

S.	: Sayı
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar
SBE:	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SEAP	: İş Yardımı Programı
TESK	: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
OECD	: Organisation For Economic Cooperation And Development
UNIDO	: Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Kuruluşu
Ü.	: Üniversite
Vol.	: Volume
Vs.	: vesaire
Ya.	: Yayınları
y.	: Yıl
yy.	: Yüzyıl
www	: World Wide Web

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1	Gelir Eğitim Grafiği	21
Şekil 2.2	Türk Eğitim Sistemi	25
Şekil 2.3	Türk Girişimcilerinde Olması Gereken Nitelikler	56
Şekil 2.4	Girişimcilerde Olması Gereken Girişimsel Beceriler	57
Şekil 2.5	Girişimci Özellikleri	58
Şekil 2.6	Girişimcilik	70
Şekil 2.7	Keith Davis ve Robert Blomstrom'un Değerler Hiyerarşisi	73
Şekil 2.8	Bazı Ülkelerde Her 100 Yetişkin İçindeki Girişimci Sayısı	84
Şekil 3.1	Araştırmanın Modeli	91
Şekil 3.2	Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Unsurları	94
Şekil 3.3	Anket Soru sayısının Alt Boyutlara Göre Dağılımı	95
Şekil 4.1	Örneklem Grubunun Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Dağılımı	116
Şekil 4.2	Örneklem Grubunun Yaşlarına Bağlı Olarak Dağılımı ...	117
Şekil 4.3	Örneklem Grubunun Mülkiyete Bağlı Olarak Dağılımı ...	118
Şekil 4.4	Örneklem Grubunun Ekonomik Duruma Bağlı Olarak Dağılımı	119
Şekil 4.5	Örneklem Grubunun İş Sahipliği Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı	119
Şekil 4.6	Örneklem Grubunun Yaşanılan Yere Bağlı Olarak Dağılımı	120

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.1	Girişimci Özellikleriyle İlgili Araştırmalar.....	10
Tablo 1.2	Girişimci Eğitimiyle İlgili Araştırmalar.....	11
Tablo 1.3	Girişimcilik Eğitim Araştırmaları.....	14
Tablo 2.1	Örgün Eğitimde Temel İlkeler.....	27
Tablo 2.2	Türkiye ve AB Ülkelerinde Seçilmiş Eğitim Göstergeleri.....	29
Tablo 2.3	Yönetici ve Girişimci Karşılaştırması.....	47
Tablo 2.4	Başarılı Girişimcilerin Özellikleri.....	55
Tablo 4.1.	Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri.....	96
Tablo 4.2	Girişimcilik Özellikleri Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri.....	97
Tablo 4.3	Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri.....	99
Tablo 4.4	Girişimcilik Özellikleri Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri.....	100
Tablo 4.5	Toplam Varyans	100
Tablo 4.6	Bileşen Matrisi	103
Tablo 4.7	Yönlendirilmiş Bileşen Matrisi	106
Tablo 4.8	Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri	109
Tablo 4.9	Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri.....	110
Tablo 4.10	Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri	110
Tablo 4.11	Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri.....	111
Tablo 4.12	Toplam Varyans	112
Tablo 4.13	Bileşen Matrisi	112
Tablo 4.14	Yönlendirilmiş Bileşen Matrisi	113
Tablo 4.15	Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları	114
Tablo 4.16	Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeği Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları.....	114
Tablo 4.17	Örneklem Grubunun Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Dağılımı	116
Tablo 4.18	Örneklem Grubunun Yaşlarına Bağlı Olarak Dağılımı	117
Tablo 4.19	Örneklem Grubunun Mülkiyet Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı	117
Tablo 4.20	Örneklem Grubunun Ekonomik Duruma Bağlı Olarak Dağılımı	118

Tablo 4.21	Örneklem Grubunun İş Sahipliği Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı.....	119
Tablo 4.22	Örneklem Grubunun Yaşanılan Yer Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı.	120
Tablo 4.23	Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları	121
Tablo 4.24	Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	121
Tablo 4.25	Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları	122
Tablo 4.26	Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	123
Tablo 4.27	İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları	124
Tablo 4.28	İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	124
Tablo 4.29	Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları.....	126
Tablo 4.30	Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	126
Tablo 4.31	İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları	127
Tablo 4.32	İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	127
Tablo 4.33	Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları	128
Tablo 4.34	Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi	129
Tablo 4.35	Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	154
Tablo 4.36	Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	154
Tablo 4.37	Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayıları	155
Tablo 4.38	Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	155
Tablo 4.39	Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	156
Tablo 4.40	Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	156
Tablo 4.41	Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	157
Tablo 4.42	Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	158
Tablo 4.43	Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	158
Tablo 4.44	Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	159
Tablo 4.45	Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	160

Tablo 4.46	Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	160
Tablo 4.47	Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	161
Tablo 4.48	Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	161
Tablo 4.49	Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	162
Tablo 4.50	Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	163
Tablo 4.51	Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	163
Tablo 4.52	Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	164
Tablo 4.53	Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi	164
Tablo 4.54	Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti	165
Tablo 4.55	Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar	166

ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİMİN GİRİŞİMCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ MALATYALI GİRİŞİMCİLER ÜZERİNE BİR UYGULAMA

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ülkelerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri için, küresel rekabet şartları içerisinde ekonomik refah düzeylerini üst sınırdan ve hatta en ileride tutmaları gerekmektedir. Bunu gerçekleştirebilmek için ülke içerisindeki üretim faktörlerinin her birinin önemsenerek ve stratejik olarak yapılandırılmasına dikkat edilerek, planlama yapılması ve uygulamaya geçilmesi gerekmektedir.

Rekabet şartlarının giderek kızıştığı günümüzde ekonomik olarak kalkınmayı sağlayabilmek için üretimi yaygınlaştırmak gerekmektedir. Bir ülke içerisinde üretimi yaygınlaştırmak için en geçerli yolu girişimciliğin desteklenmesi gerekmektedir. Girişimciliği desteklerken, girişimciliğin oluşmasına bir çok faktör etki etmektedir fakat, önemli olan bunlar içerisinde en etkili olan faktör veya faktörlerin bulunarak, ülke genelinde desteklenmesi gerekmektedir. Mevcut olan ülke kaynaklarının girişimciliği desteklemek amacıyla harcanması aşamasına geçmeden önce girişimcilik davranışının oluşumunu sağlayan unsurların tespit edilerek, bu unsurların önceliklendirilmesi gerekmektedir. Girişimciliğin yaygınlaştırılabilmesi için girişimciliğin oluşumunu sağlayan eğitim faktörlerinden hangilerinin daha etkili olduğunu tespit etmek en önemli sorunlardan birisi olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenle eğitim sistemi içerisinde uygulanmakta olan “örgün ve yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkilerinin neler olduğu” sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yaşayışın temel gerekleri içerisinde ekonomik ihtiyaçların karşılanması yer almaktadır. Kendini ekonomik yönden geliştirerek ihtiyaçlarını karşılayamayan toplumlar yok olmaya mahkumdur. Bu nedenle gelişen hayat şartlarının etkisi altında güçlü olmak isteyen toplumların üretim yapması gerekmektedir. Günümüz koşullarında sadece üretime yönelmek yeterli gelmemekte, aynı zamanda üretimi yaygınlaştırmak ve üretimin öncüsü olabilmek gerekmektedir. Üretimin baş aktörü olan girişimciliğin olgusal olarak incelenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle toplumsal gerçeklerin bilimsel olarak ortaya çıkarılmasının önemi büyüktür.

Küresel yoğun bilgi alış verişi ve transferi sonucunda, bilgi ve bilişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı değişim, toplumlar arasında yoğun bir rekabetin yaşanmasına neden olmuştur. Bu yoğun rekabet ortamını avantaja çevirebilmek, ülkelerin girişimcilik güçlerini ve potansiyellerini kullanabilmelerine bağlıdır.

Ülkemiz dengeli bir ekonomik kalkınma ve toplumsal refahın sağlanması için her yıl geliştirilen on binlerce iş fikrini girişim ve işletme haline getirerek girişim potansiyelinden gereği kadar yararlanmak zorundadır. Bu bağlamda özellikle yeni iş fikirleri uygulamaya konulmak üzere girişimcilik ve genç girişimciler teşvik edilmelidir. Toplum içerisinde girişimciliğin gelişimini destekleyici mahiyette kültürel olgunlaşmanın sağlanması için çalışmalar yapılmalıdır.

Serbest piyasa ekonomisinin küresel rekabet ortamı içerisinde yer alması girişimciliğin öneminin artmasına sebep olmuştur. Bu nedenle sadece devlet tarafından istihdam edilebilme çabasında olan eğitimli kişilerinde kendi işini kurmak için teşvik edilerek desteklenmesi ülkemizde istihdam ve ekonomik gelişme açısından son derece önemlidir.

Küreselleşmeyle birlikte hızla büyüyen dünya pazarlarında yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Çağımız teknolojik değişim ve bilgi çağıdır. Küresel pazarlarda rekabet edebilmek için girişimcilerin ve iş fikirlerinin desteklenmesi gerekir. Akıldan

çıkarılmamalıdır ki bu günün küçükleri yarının potansiyel büyükleridir.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte, bilginin ve değer yaratan düşüncenin ön plana çıktığı görülmektedir. Bilgi ve değer yaratan düşünce, girişimcilik olgusunu ortaya çıkarmaktadır. Bilindiği gibi ekonomik kalkınma, sadece girişimci insanların sayısının arttırılmasıyla mümkündür. Ancak girişimcilik, parası olan insanların iş kurması olarak anlaşılmamalıdır. Bilgi sahibi, değer yaratacak düşünce sistemine sahip, gözlem yapabilen, fırsatları önceden görebilen ve bu fırsatları değerlendirebilmek için kabul edilebilir riskleri üstlenerek, kaynak yaratan ve iş fikirlerini uygulamaya koyan insanlar girişimci olarak algılanmalıdır. Günümüzde serbest piyasa ortamında teşebbüs hürriyetinin desteklenerek dengeli büyümenin sağlanması için girişimciliğin önündeki sorunlar aşılmalıdır.

Ülkemizde girişimciliğin başarılı olabilmesi için, gelişmiş ülkelerde uygulanmakta olan girişimcilik stratejilerine benzer fakat kendi kültürel özellik ve gerçeklerimizle bağdaşan stratejilerin belirlenerek, uygulanabilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle böyle bir konuyu ülkemiz açısından toplumsal gelişmeyi sağlayan eğitimi kültürel çerçevesiyle birlikte irdelemek önemli bir gereklilik olmuştur. Bu noktadan hareketle, ülkemizde uygulanmakta olan örgün ve yaygın eğitimin girişimcilik özelliklerinin kazandırılmasındaki etkileri Malatya’da faaliyet gösteren girişimciler üzerinde test edilerek sonuçları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bilgi toplumuna geçerken günümüzde ekonomik gelişmenin sağlanmasında ülkenin söz konusu üretim faktörlerine ilişkin mukayeseli üstünlüğü değil girişimcilik potansiyeli belirleyici unsur durumuna geçmektedir. Teknolojide hızlı bir gelişmenin görüldüğü dünyada, bu gelişmeye ayak uydurmanın yolu; bilgi, beceri ve iyi niteliklere sahip, yüksek verimi gerçekleştirebilecek düzeyde iş gücüne erişmektir. Bu nedenle ekonomik gelişmenin ana ivmesinin insan gücü olacağı belirginlik kazanmıştır.

Modern bilgi toplumunda; insanın ekonomik değer yaratma gücünün fiziksel emekten fikri emeğe doğru kaymasıdır. Fikri emeğin insanın tekelinde kalan en önemli itici gücü, girişimciliktir.

Toplumların asıl amacı ekonomik yönden kalkınmak ve gelişebilmektir. Bu nedenle girişimcilik potansiyeline sahip olan kişilerin, kendi işlerini kurmak yoluyla

doğrudan sahaya çıkmalarını sağlamak ve iş talep eden değil, iş yaratan kişiler olarak ekonomik süreç içinde yer almalarını temin etmektir.

Türkiye'deki girişimcilerin eğitim seviyeleriyle girişimcilik özelliklerini birlikte geniş bir ilişki çerçevesi içinde inceleyen bu kapsamda, ayrıntılı bir çalışmaya yer verilmediği için bu isim ve içerikte bir çalışma yapılması amaçlanmıştır. Konu çok derin ve çok kapsamlı olduğundan incelenmesi zor bir konudur. Amacımız tekil olarak kavramsal olarak kabullenilmiş olan konuların bütünlük içerisinde, pratik olarak girişimciler üzerinde test edilmesidir. Girişimciliğin yaygınlaştırılması için örgün ve yaygın eğitimin değerlendirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu araştırma yapılırken aşağıda belirtilen konuların araştırılması ve incelenmesine öncelik verilmiştir.

- Girişimcilerin demografik özelliklerini araştırmak,
- Girişimcilerin örgün eğitim seviyesini araştırmak,
- Girişimcilerin yaygın eğitim seviyesini araştırmak,
- Girişimcilerin özelliklerini araştırmak,
- Girişimcilerin demografik özellikleriyle girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkileri araştırmak,
- Eğitimin girişimcilik özellikleriyle ilgili olan ilişkilerini araştırmak,
- Örgün eğitimin girişimcilik özellikleriyle ilgili olan ilişkilerini araştırmak,
- Yaygın eğitimin girişimcilik özellikleriyle ilgili olan ilişkilerini araştırmak,
- Eğitim ve girişimcilik potansiyelimizin değerlendirmesini yapmak,
- Toplumdaki girişimci etkileşiminin ilişkiler bütününe ortaya çıkarmak,
- Girişimcilere ve ülke kalkınmasına ilgili önerilerde bulabilmek için, bilimsel veri tabanı ve yol haritası oluşturmaktır.

Bu çalışmayla aynı zamanda, Türk eğitim sisteminin ve girişimcilerin ihtiyaçlarının analizleri yapılarak, devlet strateji ve politikalarına ışık tutacak olan çıkarımların yapılması sağlanacaktır. Girişimciliğin daha sağlıklı olarak

geliştirilebilmesi için geçerli sonuç ve önerilerin ortaya çıkması sağlanacaktır. Ayrıca, girişimcilik imkanı ve eğitim seviyesi olarak orta düzeyde bir potansiyele sahip olan bir coğrafi bölgede araştırmanın yapılmış olması, girişimcinin içinde bulunduğu şartların daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Bu çalışma ile Malatya bölgesinde önemli bir saha çalışması yapılarak, konunun boyutu hakkında girişimciliğin gelişimi için önemli bir bakış açısının yaratılması hedeflenmektedir. Bu noktada çalışma, insanların kendilerinin ve başkalarının hayatını yönlendirmelerine yarayacak olan eğitimsel stratejik kararları verirken, hangi faktörler arasındaki ilişkilerin derecesini önemseyerek karar vermeleri gerektiği konusunda bilgi verecektir.

1.3. Problem

Problem cümlesi ; Örgün ve yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri nelerdir?

1.4. Alt Problemler

Bu bağlamda Malatyalı girişimciler üzerine yapılan bu çalışmanın alt problemleri şu şekilde sıralanabilir:

- a. Türk girişimcilerinin demografik özellikleri nelerdir?,
- b. Türk girişimcilerinin girişimcilik özellikleri nelerdir?
- c. Örgün eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri nelerdir?
- d. Yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri nelerdir?
- e. Türk girişimcilerinin etkilendiği faktörler nelerdir?

1.5. Tanımlar

Eğitim

“Eğitim; bireye bilgi, beceri kazandırma, onun topluma uyumunu sağlama, geçmişle bugünü bağlama ve yarına hazırlama sürecidir. Aynı zamanda, bireyi, ilgi,

istek ve yetenekleri doğrultusunda ve pozitif düşünceye dayalı olarak, toplumun bilgi, değer ve davranış ilkeleri yönünden şekillendiren, ulusal ve evrensel değerlerle uyum içinde kaynaştıran psikolojik, sosyo kültürel ve ekonomik hayatın vazgeçilmez bir sürecidir (MEB, 2001:46-57).”

Örgün Eğitim

“Örgün eğitim, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireyler için yapılan düzenli eğitimidir.

Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır (TİSK, 1997:5-7).”

Okul Öncesi

“Okul öncesi eğitim, isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 36-72 ay grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları fiziki kapasitesi uygun örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde ana sınıfları ve uygulama sınıfları olarak açılmaktadır.

Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçe’nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır (TİSK, 1997: 5-7).”

İlköğretim

“İlköğretim, kız-erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur, kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.

İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata, bir üst

öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır (TİSK, 1997:5-7).”

Ortaöğretim

“Orta öğretim, ilk öğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel liseler ile mesleki ve teknik liseleri kapsamaktadır.

Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgarî ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak, öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda, yükseköğretime, mesleğe, hayata, iş alanlarına hazırlamaktır (TİSK, 1997:5-7).”

Yükseköğretim

“Yüksek öğrenim, orta öğrenim programına dayalı 2 yıllık ön lisans, 4 ve daha fazla yıllık lisans programlarını kapsamaktadır (Erdem, 2002:5-7).”

Yükseköğretim kurumları; üniversite, fakülte, enstitü, yüksek okul, konservatuar, meslek yüksekokulu ile uygulama-araştırma merkezlerinden oluşmaktadır.

Yaygın Eğitim

“Yaygın eğitim, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen formal eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar. Yaygın eğitimde belli bir yaş sınırı yoktur. Her yaş grubu için (çocuk, genç, yetişkin v. b.) yaygın eğitim faaliyetleri düzenlenebilir (Fidan, 1991: 225).”

“Yaygın Eğitim, örgün eğitim olanaklarından hiç yararlanmamış durumda olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara ya da örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitimidir (Demirel, 1987: 186).”

Halk Eğitimi

“Halk Eğitimi, yurttaşların çalışma gücünü artırmak, yaşayış seviyesini yükseltmek, milli ve insani erdemlerini geliştirmek amacıyla okul eğitimi dışında veya yanında yapılan eğitim ve öğretim çalışmalarıdır (MEB, 1991:16-23).”

“UNESCO tarafından benimsenen tanıma göre, halk eğitimi, genellikle on beş veya daha ileri yaşta olup normal okul ve üniversite sisteminin dışında bulunan kimselerin yararına sunulan ve ihtiyaçlara göre düzenlenen eğitimidir (Lowe, 1985:23).”

Hizmet İçi Eğitim

“Hizmet içi eğitim, özel ve tüzel kişilere ait iş yerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığında ise alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1992:3).” “Aynı zamanda, kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin arttırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir (Oğuzkan, 1974:86).”

Yetişkin Eğitimi

“Yetişkin eğitimi değişik düşünürler, değişik biçimlerde tanımlamaktadırlar. Kimi düşünürler, yetişkin eğitimi "halk eğitimi" olarak alıp, okul dışında kalan kişilere yapılan, yapılması gereken eğitim olarak tanımlarken, kimi düşünürler sosyo-psikolojik açıdan insan kişiliğinin gelişmesi, daha iyi bir dünyanın yaratılmasına yardım eden bir eğitim olarak da tanımlayabilmektedirler. Bu tanıma göre, yetişkin eğitimi, halkın eğitim gereksinimlerini karşılamalı onların gereksinimleri olan bilgi ve becerileri vermeli, deneyimlerini geliştirmeli, onların ortak sorunlarının çözümüne yardım etmelidir (Ayel, 1975:20).” “Daha derinlemesine bakılırsa yetişkin eğitimi gerektiren nedenler, toplumun sosyo-ekonomik ve siyasal yapısındaki farklılıkların sonucu ortaya çıkmaktadır. Çok genel olarak bu farklılıkların kadın-erkek, köy-kent, sosyo-ekonomik farklılıklardan ileri

geldiği söylenebilir (Ayel, 1975:21).”

1.6. İlgili Araştırmalar

Literatür taraması sonucunda, girişimcilerin; demografik etkenlerle birlikte eğitim seviyelerinin girişimcilik özellikleriyle olan ilişkilerini geniş kapsamlı olarak araştıran bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle yapılmakta olan çalışma konusunun somutlaştırılarak pratiğe dökülmesi açısından olduğu kadar bundan sonra yapılacak olan çalışmalara yön vermesi açısından da önem arz etmektedir.

Katalog taramasında ise, konumuza benzer yurt dışında sosyal psikoloji alanında daha çok eğitim ve girişimcilik alanlarında münferit olarak yapılmış çalışmalar olup, yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar eğitimin girişimcilik üzerindeki etkilerini ortaya çıkararak amacına hizmet edecek şekilde toplanarak yayımı yapılamamıştır.

Araştırmayı destekleyen çalışmalarda farklı boyutların bulunması ana çerçevenin oluşturulmasında önemli sınırlılıklar oluşturmuşsa da bu çalışmalardan sağlanan veriler temel yapıya zemin hazırlamıştır. Nitekim literatürde yer alan çalışmalarda kabul edilen kriterler çalışma açısından önemli bir sınırlılık oluşturmuştur. Girişimcilik boyutu kriterlerini farklı boyutlarda inceleyen bazı çalışma özetleri aşağıdaki tabloda örneklenmektedir.

Tablo 1.1 Girişimci Özellikleri ile İlgili Araştırmalar

	BULGULAR	BİLİNEN ARASTIRMALAR
BASARI VE GÜVEN	Başarı ve güven girişimciliğe değer veren toplumlarda bir girişimci özelliği olarak ortaya çıkmaktadır.	Low ve MacMillan, 1988
		McClelland, 1961
		Shaver ve Scott, 1991
		Wells, 1964
RISK	Girişimcikle güçlü bir şekilde ilgilidir	Chell, E Hawoeth, 1991
		J.Bearly.s.1991Corman v.d. 1988
		Hidrich, 1986
		Jackson ve Rodkey, 1994
		Low ve Macmillian, 1988
		Shaver ve Scott, 1991
		Solomon ve Winslow

Kaynak: Pillis, 1998: 53-54

Girişimci özelliklerinin tespitinde yukarıdaki tabloda belirtilen özelliklerin tespitine öncelikle yer verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1.2 Girişimci Eğitimiyle İlgili Araştırmalar

	BULGULAR	BİLİNEN ARASTIRMALAR
GİRİŞİMCİLİK BECERİ VE YETENEĞİ	- Eğitim - Aile yapısı - Doğuştan gelen yetenek	Alfred Marshall (1842-1924)
GİRİŞİMCİLİK RUHU	- Eğitim görmüş olunması - Dini	Max Weber (1905)
GİRİŞİMCİ	Girişimcinin eğitiminin çok önemli olduğu	Jamshed H. Khan
		Jawaid A. Ghani
GİRİŞİMCİLİK	Girişimcilerin başarı ihtiyacı içerisinde olan insanlar olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda okurken başarılı olan öğrencilerin meslek hayatlarında da girişimcilik ruhu taşıyan işlerde çalışmayı tercih ettikleri saptanmıştır	McClelland
GİRİŞİMCİLİK	Çocukların okulda ve toplumda öğrendiklerinin daha sonraki oluşacak olan mesleki hayatlarındaki rolünün çok önemli olduğu saptanmıştır.	McClelland

Kaynak: Nowick, 2005:59-64; Praag, 1999: 313-315; Cochran, 1971: 95-110

Yukarıdaki tabloda ise de girişimcilerin eğitime yönelik olan özelliklerinin tespitine yer verilmeye çalışılmıştır.

Girişimcilik üzerine yapılan son araştırmalar eğitim ve diğer yetenek

geliştirme fırsatlarının üzerine odaklanarak, girişimcilik ilişkileri eğitiminin ve yenilikçilik desteklerinin etkinliğini belirlemişlerdir. Kullanılan programların başarısızlığı, eğitim geliştirme ve destekleme sistemleri ile girişimcilerin ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluklardan kaynaklanmaktadır (Faoite, 2003: 430-434).

Ulrich tarafından girişimcilik öğretiminin gelecekteki girişimcilerin kalitesi ve miktarı açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu görüş; girişimcilik eğitiminin öneminin, “girişimcinin ekonomik sistemdeki varlığının öneminden ileri geldiğini ” desteklenmektedir (Faoite, 2003: 434-436).

Girişimcilik eğitim ve öğretimi konusu son yıllarda çok fazla ilgi çekmektedir. Bu alanda yapılan uluslararası araştırma sayısındaki artış ve uygulanmakta olan program çeşitliliği, üniversite ve diğer eğitim kurumlarının dikkatini girişimcilik alanındaki eğitime çekmektedir. Charney ve Libecap'a göre, uygulanmakta olan eğitim programlarına verilen ilgi girişimcilik açısından büyük yararlar sağlamıştır. Sağlamış olduğu yararların başlıcaları;

- Çeşitli iş konularını girişimcilik ilişkileri konusunda birleştirerek, öğrencilere daha zengin öğrenme deneyimleri sunma,
- Yeni iş yaratımı ve karar verme yeteneği sağlama,
- Üniversite ve kolejlerden pazarlara yapılan teknoloji transferinin artırılması,
- iş ve akademik toplumlar arası bağların kuvvetlenmesi,
- Pedagoji ve program ile yeni konulara bağlı olarak deneme şansının artmasıdır.

Hyness'e göre; Girişimcilik ilişkileri öğretimi ve eğitimindeki artan ilgi aynı zamanda ekonominin değişen yapısına da bağlı olmaktadır. Büyük şirketlerdeki küçülme trendi, iş çeşitliliğinin değişimi ve Batı Avrupa'daki gelişen market ekonomisi de bununla ilişkilendirilebilir.

Yeni iş yaratımı, hem bölgenin ekonomisindeki gelişimi destekleyerek hem de girişimcilik ilişkileri eğitimi ve öğretimi açısından yarar sağlamaktadır. Girişimcilik ilişkileri eğitimi ve öğretiminin yaygınlaşan popülaritesi, bazı

yorumculara göre 21. yy. 'da girişimcilik ilişkilerinin merkezi ve batı Avrupa ülkelerinde bir iş disiplini olacağını belirtmektedir (Faoite, 2003: 436-438).

Girişimcilik ilişkileri eğitiminin amaçlarından biri de iş imkanlarını arttırmaktır. Eğitim alan öğrenciler; artan bir şekilde ekonominin geliştiğini, gelişen ekonomiye de büyük firmaların daha az hakim olduğunun farkına varmakta ve kısa sürede yenilikleri fark eden küçük firmalarda çalışmayı tercih etmektedirler. Eğitim sonucunda elde edilecek olan yetenekler girişimciye ekonomik alanda avantaj sağlamaktadır (Galloway, 2005: 7-17).

Amerikanın 100 adet önde gelen girişimcilerine (Jacqueline, 2004: 115-135);

- Öncelikle birinin başarılı bir girişimci olması için neleri bilmesi gerekir?
- Bu bilgi nasıl aktarılır?
- Bu bilgiyi öğretmeye ilk ne zaman başlanmalıdır?

gibi sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara göre ise; başarılı bir girişimci için geliştirmesi gereken dört temel alan ortaya çıkmıştır. Bu alanlar;

- Yetenek
- Davranış
- Zeka
- Kişilik

olarak tespit edilmiştir. İlk üç alan yaratıcı bilgi alanları olarak nitelenebilir. Bunun nedeni ise; yeni bilginin kurulum ve sonraki büyüyen iş bütünlüğü sırasında ortaya çıkmasıdır. Kişilik ise bireyin girişimciliğe olan yatkınlığı ve iç dünyasıdır.

Girişimciliğe yönelik olarak bilginin küçük yaşlardan itibaren, örgün ve yaygın eğitim aracılığıyla, eğitim kurumları, aile ve toplum tarafından verilmeye başlanması gerektiğini belirtmektedir (Jacqueline, 2004: 115-135).

Girişimcilik alanında verilecek olan eğitimlerin de yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilmesi gerekmektedir. Aşağıdaki tabloda girişimcilik eğitimleri üzerine yapılmış olan araştırmalar bütünü verilmektedir.

Tablo 1.3 Girişimcilik Eğitim Araştırmaları

	ÖĞRETİM METODLARI	ÖĞRENME ALANLARI
HAINES (1988)	Konferans yoluyla öğretim	Teknoloji transferine odaklanmıştır
HILLS (1977)	Deneyisel ve uygulama odaklı.	İş oluşturma ve yeni iş yaratmanın farkındalığı Girişimcilik kariyer opsiyonlarının farkındalığı Girişimcilik kalitesinden anlama
HARWITZ (1977)	Deneyisel öğrenim, girişimcilik davranışlarını geliştirmenin bir anahtardır	Yaratıcılık Yenilikçilik Risk alma
MDMULLAN LONG (1987)	Hırs ve kompleksle başa çıkarak yaratıcılığı geliştirmek. Deneyimlere dayalı mevcut girişimcileri kullanmak	Yaratıcılık Hırs Kompleks Yetenekler
RICE (1985)	Davranışsal eğitim	Bilgi ve iş yeteneğini harekettendirmek Teknik ve sosyal yetenekler Fiziksel hazırlık Kişisel özellikler Risk almaya teşvik eden değerler ve özellikler
RONSTADT (1985)	Davranışsal eğitim	Yetenekleri sorgulama Gerçeklik testi Yaratıcılık, Hırs, Tolerans Şans belirleyicisi Kariyer değerlendirme Çevresel değerlendirme Etnik değerlendirme
ROOT GALL (1981)	Bağımsız öğrencileri cesaretlendirmek için öneriler Toplantılar yaparak ölü noktaları canlandırma Yetenek pratikleri	
SEKIN SOWAN (1983, 1984) SEXTON-JEFFER (1987)	Müfredat, girişimcilik öğrencilerine uygun şekilde düzenlenmeli, Grup analizlerinden çok bireysel analizler, Girişimcilere yaşanan gerçek sorun ve çözüm önerileri Risk ve hırs durumları	
VESPER (1988)	Hareket ihtiyacı, Girişimcilere sınıfta ikili çalışma imkanı, Tahsis edilen süre içerisinde zaman sıkışması yaratmadan iş başarısını değerlendirme	
VESPER MDMULLAN (1988)	Rol modelleri yaratma, Girişimcilik yetenek pratikleri.	Fikirleri kolay kavrama kabiliyeti, Hareket sıralarını iyi kavrama, Girişimcilik beden dili Yaratıcı düşünce ve sentez.
WHITEBAUM (1966) ZEITHAML RICE (1987)	Karar verme yeteneğini geliştirmek, girişimcilik davranışlarını destekler küçük işverenlere başvurmak(endişe içinde olan ve krizlerle uğraşmış olan)	Karar verme Risk alma kabiliyetleri Yeni iş geliştirme Basit planlama Deneyim kazanım

Kaynak: McLarty, 2005: 223-243

Yukarıdaki tabloda girişimcilik eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin neler olduğu , girişimcilik öğretiminin hedeflerinin neler olduğu anlaşılmaktadır. Kullanılan her bir metodun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlara

uygunluğunun bilinmesi gerekmektedir.

Girişimcilerin, öncelikli olarak yapmakta oldukları veya yapmak istedikleri işlerde uzmanlaşmalarını sağlamak ve mevcut riskleri minimuma indirmek için daha fazla girişimcilik eğitime ihtiyaçları vardır. Ayrıca, işletmenin kurulum aşamasından sonra da girişimcilerin yeteneklerini artırma çalışmaları zor bir süreçtir (McLarty, 2005: 223-243).

Girişimciliğe yönelik olarak yapılacak olan geniş kapsamlı çalışmalarda Stanworth ve Gray, girişimciliği aşağıda belirtilen 3 temel kategoride incelemek gerektiğini vurgulamaktadır;

- a. Girişimcinin sosyo-ekonomik geçmişini incelemek:girişimcinin yaşı, eğitim durumu, geliri vb. özellikleri,
- b. Girişimcilerin karakteristik özellikleri:ekonomik, niteliksel, sosyal psikoloji, kişisel tercih ve özellikleri,
- c. Durumsal ve bağlamsal faktör: sosyo-ekonomik yapı ve girişim kültürüdür (Beaver, 2005:9-23).

Ülkemizde konu ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmış olup, yapılan bu çalışmalar tam olarak yeterli sayı ve düzeyde değildir. Stanworth ve Gray'ın de belirttiği gibi eğitimle girişimcilik arasındaki, bu geniş kapsamlı çalışmayla şimdiye kadar konuyla ilgili yapılmış olan münferit çalışmalar sayesinde, ilişkinin ortaya çıkarılması sağlanmıştır.

Finkle ve Deeds'e göre girişimcilik eğitim programlarındaki gelişme; girişimcilik ilişkilerinin artan popülaritesiyle, girişimcilerin artan statüsüyle ve büyük ekonomiler için girişimciliğin önemli olduğunu vurgulayan iş dünyasının baskısıyla desteklenmektedir. Girişimcilik eğitimi alarak mezun olanların yapmış olduğu yeni iş atılımları, girişimciliğin gelişimine katkı sağlamaktadır (Hormozi, 2004: 278-285).

McClelland tarafından yapılan girişimcilik ve eğitim arasındaki ilişkilerin araştırılmasına yönelik olan çalışmalarda, çeşitli ülkelerdeki bireysel gelişimi teşvik edici nitelikte okutulmakta olan hikayeler ile ülke ekonomisi arasında olumlu ilişki tespit edilmiştir (Bilgiseven, 1988:139-144).

Eğitim her alanda olduğu gibi, girişimcilikte de sihirli bir anahtardır. Kişiler aldıkları eğitimle başarılı bir girişimci olma konusunda bilgi ve becerilerini arttırarak daha önce fark edemedikleri konulara karşı duyarlılık kazanacaklardır.

Girişimciye verilecek olan kaliteli eğitim imkanı onların başarı şansını arttırmalarına çok büyük ölçüde yardımcı olacaktır. Eğitimin sağladığı faydaların anlaşılabilmesi için bir örnek verecek olursak; Kuzey Amerika Ticari Antlaşma yasasının (NAFTA) az bilinen hükümlerine göre girişimci olmaya meyilli olan yada ilgisi olan girişimcilere yardım sağlayan bir yapı oluşturulmuştur. Bu yapı özellikle küçük çapta olan girişimcilerin yaşatılmasına önem vermektedir. Oluşturulan yapıyı desteklemek için ayrıca Pensilvanya'daki üniversiteler tarafından uygulanmakta olan İş Yardımı Programı(SEAP) hayata geçirilmiştir. SEAP programı 1998 ve 2003 yılları arasında 200'ün üzerindeki girişimciye yardım sağlayarak % 83 oranında başarı sağlamıştır.

Girişimciye verilen eğitim sonucunda koordineli olarak devlet tarafından desteklenebildiği takdirde ekonomik olarak bütünsel açıdan anlama kavuşmaktadır.

Son on yıl içerisinde ABD'de verilen girişimcilik eğitimi, yeni iş atılımlarında sayısız bir artışa sebep olmuştur. Bu artış, geleneksel iş alanındaki değişimle, yeni ve sağlam teknolojiyle ve güçlü ABD ekonomisiyle desteklenmektedir. Böylece, almış olduğu eğitimle küçük bir atılıma başlamaya karar veren girişimci, kişisel hedeflerini ve pazardaki iş başarısını gerçekleştirme fırsatını yakalamış olmaktadır. Girişimcinin işinin sürekliliğinin sağlanabilmesi için, ürünün talep edildiği alanlar ve işin geliştirilebilmesi gerekli imkanlar devlet tarafından sağlanmaktadır (Hormozi, 2004: 278-285).

Arrigada'nın aktardığına göre, Coomb's ve Ahmed'in Nijerya'da 1975 yılında yaptıkları bir araştırmada üç yıl boyunca haftada on saatlik bir kurstan geçmenin formal eğitime bir alternatif kabul edildiği, devletçe verilecek sertifikayı almak üzere sınava girmek için yeterli görüldüğü belirlenmiştir (Arrigada, 1995: 185-189).

Schultz ve Denison;bu konuda yaptığı araştırmalarda eğitimin gelire olan etkisini hesaplamışlardır. Schultz, elde edilen gelirin tamamının sadece eğitimle açıklanmasının mümkün olamayacağını belirtmesine rağmen, Denison, elde edilen

toplam gelirin beşte üçünün eğitimden kaynaklandığını hesaplamıştır (Schultz, 1971).

Eğitim, kişiler tarafından daha yüksek gelir elde etmek, bilgilerini arttırmak, toplumdaki statülerini yükseltmek ve bürokrasideki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla istenmektedir. Toplumun eğitimi istemesinin temelinde ise eğitilmiş insan gücüne olan ihtiyaç yatmaktadır. Kazanılan bilgiler önce ferdin gelirinin artmasına, bunun neticesinde de milli gelirin artışına yardımcı olacaktır. Alınan eğitim seviyesi ile elde edilen gelir arasında olumlu bir bağıntı vardır.

Yaygın eğitim planlaması, sistemin bütünüyle planlanması çalışmaları içinde yer aldığında, yaygın eğitimle ilgili stratejinin geliştirilmesine gereksinme vardır . Mannan(1989), böyle bir stratejinin tüm toplumsal sektörlerin gereksinmelerini göz önünde tutan toplumun öncelikli gereksinmelerine yer veren ve bu hizmetlerin üretilmesinde kullanılacak girdileri de dikkate alan bir strateji olması gerektiğini vurgulamaktadır (Mannan, 1989:601-611).

Denison, 1909-1929 yılları arasında Amerika’da kişi başına düşen gelirdeki büyümenin % 23’ünün eğitimle olabileceğini ve bu oranın 1929-1957 yılları arasında % 42’ye kadar yükseldiğini tahmin etmiştir. Diğer taraftan Kruger (1968), Amerika Birleşik devleri dahil 28 ülkede yaptığı araştırmada ; kişi başına düşen gelirdeki açıklanamayan % 63’lük bölümün insan sermayesi stokundan kaynaklandığını ortaya koymuştur. Ayrıca, 1963’te Bowman ve Anderson 77 ülkede, Hicks (1980) 1960-77 yılları arasında 83 ülkede okur yazarlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi; Adam Curle(1964), 1954-59 yılları arasında 50 ülkede, Bennet (1967) 69 ülkede, gayri safi mili hasıla ile orta öğrenim düzeyinde kazanılan bilgi becerilerin ekonomik büyümeye katkısını ortaya koymuşlardır (Tılak, 1989: 12; Woodhall, 1987: 5).

Eğitimin ekonomik büyümeye olan katkısını ortaya koyan bir diğer araştırmacı Psacharopulos’tur. Psacharopulos’a göre, maliyet ve fayda analizleri yoluyla eğitimin, fiziksel sermayenin ortalama getiri oranından daha yüksek getirisi olan karlı bir yatırım olduğu ortaya konulabilir. Bu amaçla, Psacharopulos (1973), 32 ülkeyle ilgili yaptığı maliyet-yarar analizlerinde; özellikle gelişmekte olan ülkelerde eğitimin sadece karlı değil, pek çok durumda getiri oranının fiziki sermayenin getiri

oranından daha yüksek olduğunu ortaya koydu (Woodhall, 1987: 5).

Psacharopulos, 1979'da yaptığı bir araştırmayla da, 114 ülkenin 1960 ve 1970 yılları ekonomik göstergeleri ile eğitim arasında güçlü ilişkiler bulunduğunu kanıtlarken, 1984'te Meksika ve Kanada'nın da aralarında bulunduğu 29 ülkede yaptığı araştırmalarda eğitimin ekonomik büyümeye olan katkısının % 0. 8 ila % 25 arasında değiştiğini ortaya çıkardı (Tılak, 1989: 18-31). Bundan dolayı, eğitim ülke kalkınmasında üretim unsurlarından hammadde ve sermayeden daha önemlidir. Son üretim unsuru olarak kabul edilen girişimciliğin oluşmasında etkin rol oynamaktadır.

Ülke kalkınmasında eğitim hizmetinden faydalanmanın etkisi iki şekilde kendisini göstermektedir. Birincisi, öğrencilerin elde ettiği bilgi ve yetenekler, ikincisi ise, öğrencilerin ihtiyaç ve amaçlarındaki değişimlerdir. Elde edilen bilgi ve yetenekler, ihtiyaç ve amaçlarla meydana gelen değişimler ülkenin kalkınmasında birer itici güç görevi yapmaktadır (Schultz, 1971: 146-149) .

Eğitimin temel görevlerinden bazıları, toplumun ölçülerine göre iyi insan, iyi vatandaş, iyi üretici ve iyi tüketici yetiştirmektir. Eğitim ayrıca sosyal tabakanın değişmesiyle dikey hareketlilik sağladığı, kişilerin aldıkları eğitime paralel olarak gelir elde etmelerinde ve sosyal statü kazanmalarında da önemli rol oynar.

Eğitim, ekonomi bakımından oldukça önem arz etmektedir. Eğitimin önemi ilk olarak Smith tarafından ortaya konulmaya çalışılmış ise de konunun daha sistematik izahı, eğitimin ekonomik amaç ve fonksiyonunun varlığı daha sonraki yıllarda kabul edilmiştir (Psacharopoulos, 1987: 352-353).

McClelland tarafından yapılan girişimcilik ve eğitim arasındaki ilişkilerin araştırılmasına yönelik olan çalışmalarda, çeşitli ülkelerdeki bireysel gelişimi teşvik edici nitelikte okutulmakta olan hikayeler ile ülke ekonomisi arasında olumlu ilişki tespit edilmiştir (Bilgiseven, 1988: 139-144).

Eğitim her alanda olduğu gibi, girişimcilikte de sihirli bir anahtardır. Kişiler aldıkları eğitimle başarılı bir girişimci olma konusunda bilgi ve becerilerini arttırarak daha önce fark edemedikleri konulara karşı duyarlılık kazanacaklardır.

Girişimcilik kısmen kişilik özellikleri, kısmen de eğitim yolu ile elde edilen bir süreçtir. Kişiler sahip oldukları özelliklere eğitim programlarından elde ettikleri

bilgileri ekleyince başarılı bir girişimci olma şanslarını arttırmaktadırlar. Konuyla ilgili yerli ve yabancı yapılmış olan çalışmalar ve elde edilen bulgu özetleri ayrıca Ekler bölümünde belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

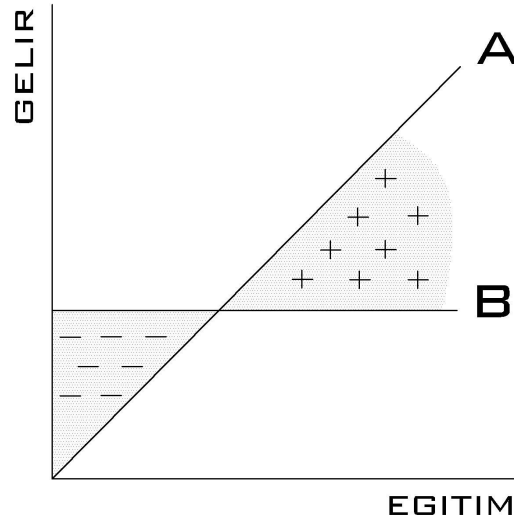
2.1. Eğitim ve Ekonomi

2.1.1. Eğitimin İktisadi Önemi

Çağın ihtiyaçlarına uygun insan yetiştiremeyen ülkelerin ekonomileri çağın hızlı ve esnek ekonomilerine ayak uyduramamaktadır. Bu açıdan öğrencilere çağın istihdam ihtiyaçlarına uygun esnek eğitimin verilmesi önem arz etmektedir. Gelişmiş ülkelerde zorunlu temel eğitim 10-12 yıla çıkarılmış ve % 100 okullaşma oranı gerçekleştirilmiştir. Okul öncesi eğitimde % 50-70, yüksek öğretimde % 50-80 oranında okullaşma sağlanmıştır. Diğer taraftan AB ülkelerinde ortaöğretime devam eden öğrencilerin % 70'ini mesleki ve teknik eğitim öğrencileri oluşturmaktadır. Bu ülkelerde eğitim öğrencilerin yeteneği ve ekonominin ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirilmektedir. Verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması için iş gücünün niteliğinin yükseltilmesi gerekmektedir (Yücel, 2006: 76-85).

Birey ve toplumun gelişmesini sağlayan insan gücünü temel alan eğitim, onları hayata hazırlayan gerekli bilgi, beceri ve davranış kazandıran bir süreç olduğu görülmektedir. Hem okulda hem de işteki öğrenmeler birer kazanımdır ve hiç kuşkusuz, parasal bir kazanç getirmese de yararlıdır. Çünkü eğitim düzeyi yükseldikçe bireylerde olumlu değişimler gözlenir. Birey, eğitim sürecinde, olaylara daha bütüncül bakabilen ve daha eleştirel değerlendirmeler yapabilen bir kişi haline gelmişse, eğitilmiş olmaktan hem kendisi hem de toplum kazançlı çıkmış demektir. Eğitim yatırımlarının yol açtığı yararlar, her zaman parasal değer olarak ifade edilmeyeceği gibi söz konusu değişimlerin kişinin olgunlaşması veya eğitim dışındaki diğer etkenlerle bağlı olarak meydana gelmesi de olanaklıdır. Bunu saptamak çok güç olmakla birlikte, bireylerdeki değişimlerin, az veya çok, eğitimle ilişkili olduğu kabul edilir. Kaldı ki eğitim ve yetiştirme süreçleriyle elde edilen bilgi, beceri ve diğer niteliklerin, dolaylı veya dolaysız olarak parasal kazançla yol açtığı da kabul edilmektedir (Woodhall, 1987: 209-217).

Eğitimin fert geliri üzerine etkisi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir. Eğitimle gelir arasındaki ilişki daha az eğitim görmüş bireyler bakımından (B), daha çok eğitim görmüş bireyler bakımından ise (A) eğrileri ile gösterilmiştir. Daha fazla eğitim görmüş kişilerin gelirlerinde sürekli bir artış kaydedilirken, az eğitim görmüş kişileri gösteren eğride artış hızı daha düşüktür.

Şekil 2.1 Gelir Eğitim Grafiği

Kişi bakımından daha çok eğitim görmenin anlamı başlangıçta (-) ile gösterilen alan kadar bir gelir kaybı demektir. (+) ile gösterilen alan ise eğitimin hayat boyu sağladığı ek geliri göstermektedir. Az eğitim görmüş kişi ile başladığı ilk yıllarda aynı yıl eğitimde olan bireylerin kazanabilecekleri gelir kadar avantaj elde ederken , emeklilik yaşına kadar çok eğitim görmüşe nazaran (+) alanı kadar dezavantaja uğramakta ve son yıl AB kadar az gelir elde etmektedir.

Milli gelirin artışında fiziki sermaye ve hammadde den daha önemli unsur insan gücü kaynağının nitelik boyutudur. İnsan gücü kaynağının geliştirilmesi için yapılan harcamalar, bilhassa yatırım harcamaları, gelişmenin temelini oluşturmaktadır (Mannan, 1989:601-611).

Eğitim faaliyeti verimliliğin ve buna bağlı olarak milli istihsalin arttırılmasında başlıca şu fonksiyonları ihtiva eder;

a. Eğitim ilmi araştırmayı teşvik eder: İlk olarak, ilmi araştırma tekniklerini geliştirmek ve öğretmek suretiyle verimliliğin artmasında rol oynayacak yeniliklerin meydana getirilmesini eğitim temin eder.

b. Kabiliyetlerin keşfi eğitimle mümkündür: İkinci olarak eğitim potansiyel kabiliyetlerin keşfi ve işlenmesi fonksiyonunu da ifa eder.

c. Eğitim iş fırsatlarına uyma imkanı sağlar: İnsanların, iktisadi büyüme ile artarak giden iş fırsatlarındaki değişmelere intibak kabiliyetlerini arttırmasıdır.

d. Eğitim, bilginin yeni nesillere naklini sağlar: Okullar, öğrencilerini öğretim üyesi olarak da yetiştirmek suretiyle gerekli bilgilerin nesilden nesile aktarılmasını sağlar.

e. Halkın hünerleri eğitimle artar: Hızla büyüyen ekonomilerde halkın yüksek hüner ve bilgiler kazanmalarını temin etmek sureti ile büyümenin gerçekleşmesini sağlamak da okulların bir fonksiyonudur.

f. Eğitim iktisadi buhranların tesirini hafifletir: Eğitim sektörü işsizliğin arttığı buhran devirlerinde lise ve üniversite talebeleri durumundaki yetişkin öğrencileri mezun etmek suretiyle iktisadi dalgalanmaları hafifletici bir tesir yaratır (Bilgiseven, 1988: 71).

Eğitim, ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücü kaynaklarını planlayıp eğitmek durumundadır. Üretimin artışında ve tüketimin daha bilinçli şekilde yapılmasında eğitimin rolü oldukça büyüktür.

Eğitim, gerek fert gerekse milli gelir üzerindeki bu olumlu etkiyi bilgi birikimi ve nitelikli insan gücü sayesinde yerine getirmektedir. Bu sebeple, gelişmekte olan ülkeler ekonomik kalkınma için eğitime büyük önem vermektedirler (McLaughlin, 1968: 18-27).

Türkiye, 1961 Anayasası ile kalkınmasını daha istikrarlı ve dengeli bir biçimde sağlamak için planlı döneme geçmiştir. Kalkınma planları eğitim açısından incelendiğinde, eğitimle ilgili temel politikaların ve uygulanacak ana ilkelerin diğer sektörlerle bağlantılı olarak ele alındığı görülmektedir. Kalkınma planlarında eğitimle ilgili üç temel amaç göze çarpmaktadır:

a. Toplumun eğitim seviyesini yükseltmek,

- b. Toplumun ihtiyacı olan nitelik ve nicelikte insan gücü yetiştirmek,
- c. Eğitimde sosyal adalet ve fırsat eşitliğini sağlamaktır.

Yukarıda sıralanan amaçların özünü ekonomik sebeplerin yarattığı bilinen bir gerçektir (Duyar, 1989: 469-484).

Eğitim-ekonomi arasındaki ilişki boyutu ise şöyle özetlenebilir:

- Eğitim, ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştirir.
- Eğitim hizmetinin yürütülmesinin ve hizmetten yararlanmanın belli bir maliyeti vardır.
- Eğitim yapılan harcamalar; kısa dönemde tüketim özelliği taşır, uzun dönemde yatırım özelliği taşır.
- Eğitimin gelir yaratma etkisi; bireysel ve toplumsal düzeyde gerçekleşmektedir.
- Eğitim arzının ekonomiyle ilişkisi vardır.
- Eğitim talebinin ekonomiyle ilişkisi vardır.
- Eğitim verimlilik arasında ilişki vardır.
- Eğitim hizmetinin mal olma özelliği vardır.
- Eğitim finansman açısından ilişki vardır (Cippolone, 1995: 145-149).

Türkiye’de öğretimin toplumsal talebe uygun olarak, son kalkınma planlarında, özellikle yüksek öğretime yönelik aşırı istek nedeniyle talepler sınırlı ölçüde karşılanabilmektedir. Dünyadaki eğilimlere koşut olarak, Türkiye’de de planlı kalkınmaya olan güven azalmıştır. Konunun bilimsel olarak ele alınması ve incelenmesi gerekmektedir (Törüner, 1991: 86-95).

Eğitim sisteminin toplumda aile ile birlikte birbirini tamamlayarak toplumsal sistemin, bilgileriyle, hüneleriyle, alışkanlıklarıyla, değerleriyle, ideolojisiyle, kurumsal işleyişiyle değişme içinde yeniden üretilmesi görevleri eğitimden beklenmektedir. Çocuğun aile kurumu içinde sosyalleşmesinin yanında beceri , bilgi ve alışkanlıklarında kazanılması da eğitimden beklenmektedir. Çağımızda yazılı ve özellikle görüntülü medyanın çocuğun gelişimi üzerine etkisini olumlu yönde

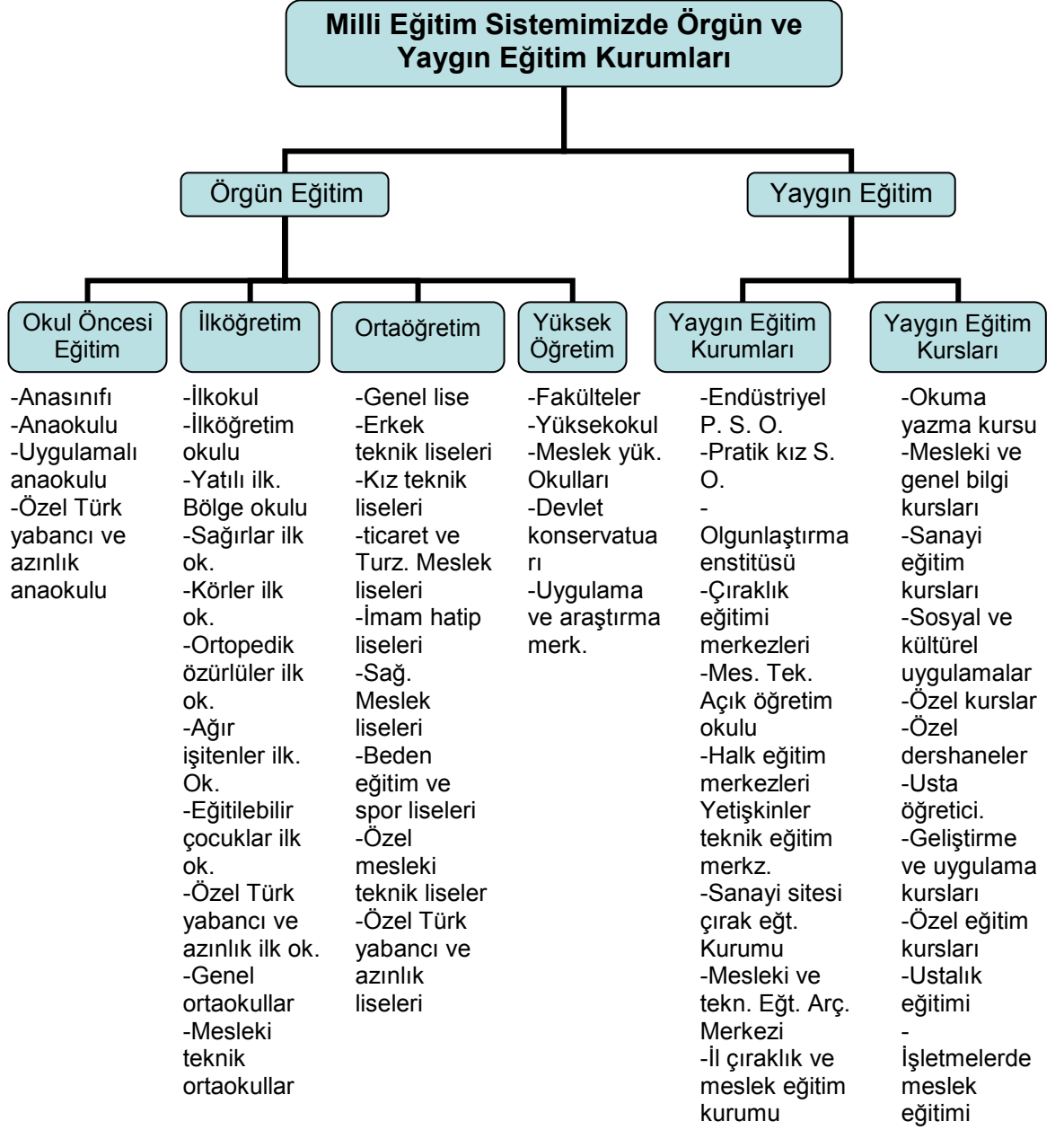
toplumun temel yapısı içerisinde şekillendirecek değerlerden biri olarak okul görülmektedir. Günümüz rekabetçi ekonomik dünyasının işgücü ihtiyaçlarını karşılayacak ve eğitim sisteminin arzını uyumlu hale getirecek bir tablonun oluşturulmasına imkan hazırlanması önemli görülmektedir. Diğer taraftan çağımızda bilgi temelli ekonomiler oluşuyor, bilgi bir üretim faktörü haline geliyor. Bunun yanında yaşanan yarışma karşısında bilgi ve becerilerin geçerli ömrü sürekli kısalmaktadır. Bu açıdan eğitim ve eğitilmiş insan ön plana çıkmakta ve iyi eğitilmiş, çağın ihtiyaçlarına göre donanımlı hale gelmiş insan, toplumların geleceği için vazgeçilmez öneme sahip olmaktadır (Yücel, 2006: 55-61).

2.1.2. Türk Eğitim Sistemi

Türkiye Cumhuriyeti, çağdaş ve ileri bir toplum olma hedefi yolunda kuruluşundan itibaren nüfusun tamamına yönelik kapsamlı eğitim hareketleri başlatmıştır. Bu hedefe ulaşabilmek için günümüze kadar uzanan bu süreçte, zorunlu eğitim çağı dışında kalmış okuma yazma bilmeyen ve temel eğitimden mahrum yetişkinlere yönelik özgün ve örnek çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar yapılırken bir taraftan Cumhuriyet'in ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağını yetiştirmek, diğer taraftan da bireyin potansiyelini geliştirerek toplumsal yaşama etkin olarak katılımını sağlamak yönünde faaliyetler yönlendirilmektedir (MEB, 2007: 1).

Türk Milli Eğitim Sisteminin temeli 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanunu ile belirlenmiş olup, sistem “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden meydana gelmektedir (TİSK, 1997: 99-100).

Örgün ve yaygın eğitimin daha iyi anlaşılabilmesi için aşağıdaki tablonun incelenmesi uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Şekil 2.2 Türk Eğitim Sistemi

Kaynak: TÜSİAD, 1987: 7

Yaşam boyunca devam eden eğitim, hem kasıtlı, hem de rast-gele öğrenme yaşantılarını içermektedir. Bireyin, ailesi, akran grupları ve çevresiyle etkileşimi sonucu, bireydeki davranış değişiklikleri kasıtsız eğitimidir. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarından elde edilen eğitim ise kasıtlı eğitimidir (www. antalyahem. com, 2001).

Eğitimin insan davranışları üzerinde etkilerinin tam olarak anlaşılabilmesi örgün ve yaygın eğitimin ayrı ayrı irdelenmesi gerekmektedir.

2.1.2.1. Örgün Eğitim Sistemi

Belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Bu eğitim türünde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır. Örgün eğitim kademeleri yetiştirdiği öğrencileri bir üst eğitim kademesine veya bir üst eğitim kademesine ve hayata hazırlamaktadır. Örgün eğitim modelindeki okullarda büyük ölçüde okul ağırlıklı bir eğitim verilmektedir (www. aesob. org. tr).

Genç nesilleri bir üst eğitim kurumuna ve yaşama daha iyi hazırlayabilmek için eğitimin her aşamasında bazı temel ilkeler benimsenmelidir (TÜSİAD, 1993: 105).

Tablo 2.1 Örgün Eğitimde Temel İlkeler

EĞİTİM KADEMESİ	EĞİTİMDE TEMEL İLKELER
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM	Çocukların bedensel,zihinsel ve duygusal gelişiminin yanı sıra iyi alışkanlıklar edinmelerini,grup çalışmalarına uyum göstermelerini sağlama;çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlama;ilköğretime hazırlama;el becerilerini geliştirme;okulda öğretilen bilgi ve becerilerin süreklilik kazanması amacıyla verilerle diyalog kurma;tüm okulların açılma iznini,eğ,t,m programlarının hazırlanmasını ve denetimini Milli Eğitim Bakanlığına bırakma.
İLKÖĞRETİM	temel bilgi,beceri,davranış ve alışkanlıklar kazandırma;iyi vatandaş özelliklerini benimsetme;öğrencilere ders kitaplarını,araç ve gereçlerini ücretsiz veya ödünç olarak verme;eğ,t,m programlarını yöresel tarım takvimine göre uyarlama
ORTAÖĞRETİM (genel)	Seçmeli ders sayısının artırılması dğrultusundaki çalışmalarını devam ettirme;lise birinci sınıfını yönelme sınıfı olarak benimseme ve eğitim programlarını öğrencileri iş alanlarına yada yüksek öğretime hazırlayacak biçimde düzenleme;öğrencilik danışmanlık ve rehberlik kurumunu geliştirme;sınıf geçme yerine ders geçme sistemini ivedilikle uygulamaya koyma ve öğrencinin başarısını daha iyi değerlendirme;ders programlarını ezbercilikten uzak,sebep sonuç ilişkilerine dayalı uygulama ve araştırmaya önem veren bir biçimde düzenleme,ortak genel kültür verme,yurt kalkınmaya katılma konusunda bilinçlendirme.
ORTAÖĞRETİM (mesleki/teknik eğitim)	Okullar ile kamu ve özel kesim sanayi arasında işbirliğini güçlendirme;yaygın eğitime yada yüksek öğretime kaymış meslek dallarını programdan çıkartarak yerine ekonomideki yeni gereksinim duyulan alanları belirleme;mesleki sınıflandırma,mesleki sınıflandırma,yetki ve sorumluluklar ile meslek standartlarını belirleme;işgücü piyasasının gereklerine paralel olarak eğitim sistemi dışında kalan nüfusu da sistem içine çekebilmel için önlemler alma.
YÜKSEKÖĞRETİM	Bireylerin ilgi ve istiadlarına ve ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücü alanlarında yeterli bilgi ve becerisiyle meslek sahibi yapma;b,reyleri girişimci ruhu ile yetiştirme;bilgiyi üretme ve yeni bilgiler üretebilecek nitelikli insan gücü yetiştirme.

Kaynak: Erdem, 2002: 2

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi belirtilmekte olan temel ilkelerin günümüz şartları ihtiyaçlarını karşılayabilme yeterliliği ve kapasitesinin değerlendirilmesinin sürekli olarak yapılması gerekmektedir.

Eğitim planlaması çalışmaları, genellikle, örgün eğitimin planlamasına yöneliktir. Yaygın eğitim ve büyük ölçüde onun içinde yer alan yetişkin eğitimi, hem bu programların içerik olarak çok çeşitli olması, hem de formal ve informal olarak gerçekleştiriliyor olması, konunun sistemsel bütünlük içerisinde ele alınmasını güçleştirmektedir (Mannan, 1989: 601).

Mevcut durumun tespitinde politika ve stratejilerin belirlenmesinde, eğitimin okul öncesinde başladığı göz önünde bulundurularak örgün eğitim ortamları ele alınmıştır. Örgün eğitim kademeleri aşağıdaki başlıklar altında belirtilmektedir (Özden, 2004: 1-49).

- Okul Öncesi (Anaokulu-Kreş)
- İlköğretim
- Orta Öğretim (Lise ve Dengi Okullar),
- Yükseköğretim

Yukarıda belirtilmekte olan Türk eğitim sisteminin örgün eğitim kademeleri aşağıdaki başlıklar altında detaylı olarak açıklanmaktadır.

2.1.2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 36-72 ay grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları fiziki kapasitesi uygun örgün eğitim kurumları bünyesinde ana sınıfları ve uygulama sınıfları olarak açılmaktadır (www.meb.gov.tr).

Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır.

Okulöncesi eğitim ülkemizde uzun yıllar “çocuk bakıcılığı” ve çalışan annelerin çocuklarını verdikleri “yuva”lar olarak algılanmıştır (Çağlar, 1999: 15-19). Oysa, bilimsel bulgular çocuğun kişilik özelliklerinin büyük bir bölümünün ilköğretim çağından önce geliştiğini göstermektedir. Türkiye’de okul öncesi eğitim

isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Çocukları ana-babaya bağımlı olmaktan kurtaran, yaratıcılıklarının ortaya çıkmasına olanak sağlayan okul öncesi dönemde çocukların bedensel, zihinsel ve toplumsal yönden gelişmeleri bir bütün olarak sağlanmaktadır. Ayrıca, bu dönem çocuğun anadilini geliştirdiği ve oyun yoluyla toplumsallaştığı dönemdir. Bu yüzden de okul öncesi eğitim büyük önem taşımaktadır. Ancak, ülkemizde okul öncesi dönemde okullaşma oranı: Türkiye ve AB ülkelerinde seçilmiş eğitim göstergeleri görüldüğü gibi AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. 2005 yılında Türkiye’de okul öncesi eğitimde okullaşma oranının düşük olduğu ifade edilmektedir. Ancak, bu değer 1998 yılı için Tablo 2.2’de verilen çoğu AB ülkelerindeki oranların bile çok gerisinde kalmaktadır (Gedikoğlu, 2005: 73-85).

Tablo 2.2 Türkiye ve AB Ülkelerinde Seçilmiş Eğitim Göstergeleri

Ülkeler	Okullaşma Oranları (Brüt - %)			Zorunlu Eğitim Süresi (Yıl)	Nüfus Artış Hızı (%)	Eğitim Harcamaları / GSMH (%)
	Okul Öncesi	İlköğretim	Ortaöğretim			
<i>Belçika</i>	100	99	88	12	-0,1	6,12
<i>Danimarka</i>	80	98	88	9	0,0	8,38
<i>Almanya</i>	81	99	88	12	-0,2	4,53
<i>Yunanistan</i>	56	97	87	9	-0,1	3,51
<i>İspanya</i>	99	105	—	10	-0,2	4,42
<i>Fransa</i>	100	99	95	10	0,2	5,77
<i>İrlanda</i>	54	99	86	9	0,6	4,36
<i>İtalya</i>	93	99	—	8	-0,3	4,98
<i>Lüksemburg</i>	—	98	—	9	—	3,84
<i>Hollanda</i>	99	105	91	12	0,2	4,99
<i>Avusturya</i>	72	99	—	9	-0,1	5,82
<i>Portekiz</i>	55	125	—	9	-0,1	5,89
<i>Finlandiya</i>	36	98	93	9	0,1	6,25
<i>İsveç</i>	63	105	—	9	-0,1	7,32
<i>İngiltere</i>	94 (2-4 yaş)	115	92	11	0,0	4,54
<i>Türkiye</i>	9,3 (0-6 yaş)	97	70	8	1,2	2,62

Kaynak: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, 2004: 21

Günümüzde artık çocuk eğitiminin değeri daha iyi anlaşılmış ve çocuk eğitimi doğduğu andan itibaren değil, ana rahmine doğduğu andan itibaren başlamaktadır. Çocuk doğduğu andan itibaren aileden aldığı ve çevresinden aldığı dolaylı-dolaysız, kasıtlı-kasıtsız eğitimle şekillenmektedir. Milli eğitim sistemimizin

ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim ilk öğretim çağına gelmemiş çocukları eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim anaokulu ve anasınıflarında verilmektedir. Ana sınıfları ilk okulların veya ilk öğretim okullarının bünyesinde, ana okulları ise ayrı bir okul olarak eğitim vermektedirler. Okul öncesi eğitim programlarında 0-36 ay çocuklar için "kreş", 37-60 ay çocuklar için "anaokulu", 61-72 ay çocuklar için "anasınıfı" olmak üzere hazırlanan üç ayrı eğitim programı 1994-1995 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. Okul öncesi eğitim zorunlu olmayıp, paralıdır (DPT, 1995: 28).

2.1.2.1.2. İlköğretim

İlköğretim, 5 yıllık ilkokul ve 3 yıllık ortaokullardan oluşan ve 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsayan kurumlardır. Bunlar bağımsız okullar olarak kurulabildikleri gibi, imkan ve şartlara göre birliktede kurulabilirler.

İlkokullar, devlet tarafından açılan veya özel konumla açılmasına yasal ortam yaratabilen, zorunlu eğitim çağındaki kız ve erkek çocukların 5 yıl süreli eğitim ve öğretimini sağlamak amacıyla hizmet veren okullardır (TİSK, 1997: 99-100).

İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata, bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

İlköğretim, kız-erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur, kesintisiz eğitim yapılı ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir (TİSK, 1997: 5-7).

Zorunlu eğitim deyince ilk aklımıza gelen ilk öğretim kademesinin gelişmekte olan ülkelerdeki getirisi, endüstrileşmiş ülkelere oranla daha fazladır. . Eğitilmiş insan gücünün yetiştirilmesinde ilköğretimin rolü büyüktür. "İnsan sermayesi" kuramına göre eğitim, insanın gelecekteki gelirlerini yükseltme gerçeğine dayanır. İlk öğretim bireylere okuma yazma, hesap yapma gibi temel bilgi ve becerileri kazandırdığı gibi disiplinli iş alışkanlıkları ve daha ileri eğitime de heveslilik kazandırmaktadır (Kavak, 1994: 68).

Toplumu oluşturan bireylerin gittikçe karmaşıklaşan, değişen, gelişen toplum hayatında asgari müşterek değer yargıları, normları, demokratik yaşamın gerektirdiği tutum ve davranışları kazanmaları ;değişme ve gelişmeye karşı olumlu tutum ve davranış sergilemeleri o toplumun değişme ve gelişmelere ayak uydurabilmesi ve sağlıklı olabilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Sorunların temel nedenlerinden bir tanesi de "yetersiz ilk öğretim"dir. Gelişmiş ülkeler arasında, çocuklara gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması, toplumsal değerlerin yerleştirilmesi ve iş yaşamlarına hazırlanmalarının ancak 10 veya 11 yıllık bir temel eğitimle gerçekleşebileceği görüşü yaygındır. Zorunlu eğitim süresi, bir ülkenin vatandaşlarının eğitim düzeyine verdiği önemin göstergelerinden birisidir (MEB, 1995: 31).

2.1.2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilk öğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel liseler ile mesleki ve teknik liseleri kapsamaktadır (METK: Madde 26).

Ortaöğretimin amacı; öğrencileri yetenekleri doğrultusunda hayata hazırlamaktır. Yıllık temel eğitimini tamamlayan her öğrenci ortaöğretimden yararlanabilir (TİSK, 1997: 5-7).

Genel liseler kapsamında; liseler, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler, Anadolu Liseleri, Fen Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Akşam Liseleri ve Özel Liseler yer almaktadır.

Mesleki ve Teknik liseler kapsamında ise; Erkek Teknik Öğretim Okulları, Kız Teknik Öğretim Okulları, Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları, Din Öğretimi Okulları olmak üzere faaliyet göstermektedirler. Ortaöğretimde genel liseler dışındaki okulları kapsayan, hem iş ve meslek alanlarına kalifiye eleman yetiştiren hem de öğrencileri yüksek öğrenime hazırlayan öğretim kurumları olarak adlandırılmaktadırlar (TİSK, 1997: 5-7) .

2.1.2.1.4. Yükseköğretim

Yüksek öğrenim, orta öğrenim programına dayalı 2 yıllık ön lisans, 4 ve daha fazla yıllık lisans programlarını kapsamaktadır (Erdem, 2002: 18-21). Yükseköğretim kurumları; üniversite, fakülte, enstitü, yüksek okul, konservatuar, meslek yüksekokulu ile uygulama -araştırma merkezlerinden oluşmaktadır.

Yükseköğretimin amacı; ülkenin bilim politikasına uygun, toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre, öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek, bilimsel alanlarda araştırmalar yapmak, araştırma-inceleme sonuçlarını gösteren bilim-teknik ilerlemesini sağlayan her türlü yayını yapmak, hükümet tarafından istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşünce bildirmek, Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici, kamuoyunu aydınlatıcı bilimsel verileri sözlü ve yazılı ile halka yaymak, yaygın eğitim hizmetinde bulunmaktır (TİSK, 1997: 5-7).

Bilindiği gibi, yükseköğretim kurumları ülkelerin kalkınması ve gelişmesi için gerekli olan bilginin üretildiği ve insan kaynaklarının yetiştirildiği kurumlardır. Bu yüzden de üniversiteler artık ulusların geleceğini belirleyen belli başlı kurumlar arasında yerlerini almışlardır. Diğer taraftan, yükseköğretim kurumları çeşitli toplumsal ve ekonomik gelişmenin kritik edilmesinde, kültür değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında, yeni bilgilerin insanlığa kazandırılmasında ve bunların korunmasında önemli işlev ve sorumluluklara sahiptirler. (Blackburn, 1995: 34-41) Ayrıca, toplumsal refahın artması, yaşam standartlarının yükseltilmesi konusunda yükseköğretim kurumlarının katkıları yadsınamaz. Diğer taraftan, yükseköğretim kurumları, eğitim-öğretim süreci içerisinde, bireyler olarak öğrenciler üzerinde etkiler oluşturdukça, toplumsal değişim yaşanmasını da sağlamaktadırlar. Öyle ki, öğrencilerin davranışları, tutumları ve değer yargıları değiştikçe, aynı zaman da toplum da bir değişim süreci yaşamaktadır. Böylece, bir toplumda yükseköğretim görmüş insanların sayısı arttıkça, toplumsal değişim de o ölçüde hız kazanmış olmaktadır (Bowen, 1980: 24-33).

Yükseköğretimde genişlemenin önemli araçlarından birisi de iki yıllık yükseköğretim kurumlarıdır. Pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede, toplam yükseköğretim içinde bu tip kurumlardaki öğrencilerin payı % 30'un üzerindedir. Bu

oran, Belçika’da %55, İsveç’te %52, ABD’de % 45, Japonya’da % 33’tür. Türkiye’de ise; iki yıllık yüksek öğretim, 1980 sonrası yükseköğretimde genişleme politikalarının temel aracı olmasına karşın, hâlâ düşük düzeydedir. Araştırma ortamının iyileştirilmesi ve üniversitelerin rekabet edebilirliklerinin artırılması sadece Türkiye’nin değil, bütün ülkelerin öncelikli konuları arasındadır. Bilim yoluyla kalkınma ve refahın artacağı herkesin kabullendiği bir konudur (Gökçora, 2006: 3).

2.1.2.2. Yaygın Eğitim Sistemi

Bilindiği üzere Anayasamız, tüm vatandaşlarımızın eğitim imkanlarından eşit olarak yararlandırılacağı hükme bağlanmıştır (Başaran, 1993: 102). Bu hüküm doğrultusunda; bir yandan Türk vatandaşının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak, diğer yandan milli birlik ve bütünlük içerisinde sosyal, kültürel ve iktisadi kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmak Türk Milli Eğitiminin amacıdır. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu; Türk Milli Eğitimini bu amaca ulaştıracak sistem yapısını Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olmak üzere iki bölümde belirlemiştir (METK: Madde 18). Yaygın Eğitim, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen tasarlanmış, planlı ve programlı faaliyetlerin tümünü kapsamaktadır. Yaygın eğitim, bir bakıma örgün eğitimin tamamlayıcısı ve ulusal kalkınma amaçlarının yardımcısıdır (Demirel, 1987: 186).

Yaygın eğitim, yetişkinlere okuma-yazma gibi temel bilgiler vermek, en son devam ettikleri öğretim kademesinde edindikleri bilgi ve kabiliyetleri geliştirmek ve hayatını kazanmasını sağlayacak yeni imkanlar kazandırmak amacıyla verilen okul dışı eğitimidir (www.aesob.org.tr).

Yaygın eğitim, fertlerin sadece hayatlarını kazanmak için değil, fakat hayat üsluplarını daha mükemmel bir hale getirmeleri için de gerekli olan bilgilerin verilmesi hedefini gütmektedir. Çünkü, hayat üslubunun ıslahı mutlak surette gelir seviyesi yükselmesi şartının gerçekleşmesine bağlı değildir (DİE, 1978: 38).

Yaygın eğitim öğrenme sürecine öğrenen ve öğretenin her ikisinin de kasıtlı olarak katıldığı, planlı bir eğitimidir. Bu bakımdan, örgün eğitimden hiçbir farkı

yoktur (Bülbül, 1987: 27). Yaygın eğitimde otoriter öğretimin, orijinal düşünmeye engel olan sınavların, katı pedagojik formüllerin yeri yoktur (Lindeman, 1969: 470-471).

Yaygın eğitim, örgün eğitimi tamamlayan ve eğitime süreklilik kazandıran okul dışı eğitim programları, hizmet içi eğitimi ve kamuoyu aydınlatma çalışmaları biçiminde yürütülür, örgün eğitimi tamamlayıcı nitelikteki yaygın eğitim çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Milli Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım ve Orman, Adalet, Kültür, Turizm, Çalışma Bakanlığı gibi bazı bakanlıklarla, özel ve gönüllü bir takım kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Hizmet içi eğitim programları daha kapsamlı olup, tüm merkezi yönetim, yerel yönetimler, akademik kurumlar ve özel kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Kamuoyu aydınlatma çalışmalarında ise basının, radyo ve televizyonun ve din görevlilerinin yaygın eğitim hizmetleri ağırlık taşır (Kılıç, 1983: 469).

Yaygın eğitim, toplumsal ve ekonomik yaşamda pek çok işleve sahiptir. Bu işlevler şöyle özetlenebilir. ;

- Okuma-yazma öğretmek, öğrencilerin eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak,
- Öğrencilerin bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak,
- Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
- Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma, örgütlenme anlayışı ve alışkanlıkları kazandırmak,
- Ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinilmesini sağlayıcı olanaklar hazırlamak,
- Sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını benimsetmek,
- Çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak,

- Boş zamanları, yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlığı kazandırmaktır (Bülbül, 1996:9-18).

Yaygın eğitim ister gelişmiş olsun, ister gelişmekte olan ülkelerde olsun, daha iyi yaşam standartlarına ulaşmak için üzerinde önemle durulan ve çaba harcanan bir konu olmaya devam etmektedir. Çünkü; gelişme, değişme, kalkınma ve ilerlemenin yegane yolu ve yöntemi iyi eğitilmiş insan gücünden geçmektedir. Oysa; bir ulusun her bir bireyinin eğitim gereksinimini istenen düzeyde karşılaması her zaman mümkün olamamaktadır.

Bir ülkenin kalkınıp ilerlemesinde temel iki dinamik; eğitim ve ekonomidir. İstenilen gelişme ve kalkınma düzeyine ancak bu iki itici güç bir arada ve birbirini destekler nitelikte ise ulaşılabilir.

Yaygın eğitim işlevsel olarak kalkınma ve ilerlemeyi sağlayamaz. Kalkınmayı sağlayan, sorunlar üzerinde analitik düşünüp çözüm yolları üreten bireylerdir. Analitik düşünen ve sorgulayan birey; bilişsel-duyuşsal ilgi ve becerilerine uygun eğitilmiş bireydir. Yaygın eğitim; örgün eğitimde şu veya bu şekilde eğitilme gereksinimi karşılanmamış veya eksik kalmış bireylerin bu ilgi ve becerilerini desteklemeye yönelik olarak programlardır.

Çağımız değişim çağıdır. Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi, örgün eğitim kurumlarında verilen bilgileri kısa sürede geçersiz kılmaktadır. İnsanları sürekli olarak yenilemek, meslek seçiminde çeşitli nedenlerle geçmiş yıllarda yapılan hataları düzeltmek, yeni meslekler kazandırmak, örgün eğitimin eksikliklerini tamamlamak, yaşlılıkta boş zamanları değerlendirmek, kalkınmanın gerektirdiği davranışları kazandırmak isteği yaygın eğitime olan gereksinimi gittikçe artırmaktadır (Kaya, 1989: 84).

Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin her hangi bir kademesinde bulunan veya sistemi tamamlamış tüm yurttaşlar yaygın eğitimin kapsamına girerler. Bunlar, öğrenim çağına gelmiş değişik yaşta kadın-erkek, sağlam-özürlü, bir işi veya mesleği bulunan veya bulunmayan tüm yurttaşlardır. Tüm bu yurttaşlar, kent merkezi, gecekondu, kasaba, köy veya daha küçük yerleşim birimlerine dağılmışlardır. Tarım , endüstri , eğitim, sağlık, turizm, ulaştırma, ticaret, pazarlama, kooperatifçilik gibi hizmetlerle uğraşmaktadırlar (Kılıç, 1983: 469-472).

Toplumdaki bireylerin üretken ve verimli olması, kendini geliştirebilmesi, mesleğinde ilerleyebilmesi için örgün eğitim sürecinde kazanılan bilgi ve beceriler her zaman yeterli değildir. Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişme ve değişimler bu kurumlarda verilen bilgileri kısa sürede geçersiz yada yetersiz kılmaktadır. Yaygın eğitim insanları sürekli olarak yenileyerek toplumsal değişimin getirdiği yeni durumlara uyum güçlerini geliştirmek ve örgün eğitim eksikliklerini tamamlamak açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çeşitli nedenlerle örgün eğitim kurumlarına devam edemeyen kişiler de yaygın eğitim faaliyetlerine katılarak bu eksikliklerini telâfi edebilir ve bir meslek kazanabilirler (Fidan, 1991:225).

Türkiye'de çok önemli olduğu düşünülen yaygın eğitimin; artık çağın güncel gereksinimlerini karşılayabilecek niteliklerle donatılması gerekir. Oysa ülkemizde yaygın eğitim büyük ölçüde yetişkinlere okuma yazma öğretme ve gençlere bir meslek kazandırma işlevini yerine getirmektedir. Bunlar elbette çok önemli özellikleri olmakla birlikte yetersizdir. Yaygın eğitim programlarının kapsamına, bilgi ve teknolojik gelişmelerin insan ve toplum yaşamına yansımalarından kaynaklanan sorunların çözüm ve çözüm yolları büyük bir hızla alınmalıdır. Günlük yaşamın sıkıntıları içinde boğulan, toplumuna ve değerlerine yabancılaşan insanların güncel sorunları da; bu kapsama alınmalıdır. Aile'de iletişim sorunları, evliliğe hazırlanma ve evliliği sürdürme, okul çağı çocuklarının sorunları ile empati kurabilme, mesleki beceriler zamanla güncelliğini yitirmesi. . . vs. bu sorunlardan bazılarıdır.

Yaygın eğitim; kısaca açıklamak gerekirse, ailede, çevrede, iş yerinde, her yerde ve her fırsatta yurttaşlara sürekli verilen yaşam boyu eğitimi kapsamaktadır. (Kılıç, 1983: 472).

Aşağıda, ülkemizde ki yaygın eğitimin sürekliliğini sağlamak için faaliyet gösteren eğitim kurumları ve kurslar hakkında bilgi verilmektedir.

2.1.2.2.1. Yaygın Eğitim Kurumları

Yaygın eğitim kurumları, zorunlu temel eğitimini tamamladıktan sonra, gerçek iş ortamında fiilen çalışmak suretiyle meslek öğrenmek isteyen 15 yaş ve üzerindeki vatandaşlarımızın teorik ve pratik mesleki eğitimlerinin bir programa göre

yapılmasını sağlayarak, onları ülkenin ihtiyaç duyduğu becerili işgücü haline getirmek temel amacındadır. Kurumlarda verilmekte olan eğitim ile ayrıca;

- a. İş hayatında çalışma disiplininin sağlanması,
- b. Çırak öğrencilerin sosyal güvenlik kapsamına alınması,
- c. Ülke çapında mesleki standartların sağlanması,
- d. İşyeri açmanın belli bir düzene bağlanması,
- e. Meslek analizine dayalı olarak günümüzde geçerli mesleklerin belirlenmesi,
- f. Yapılan işlerin kalite ve veriminin yükselmesi,
- g. Eğitimde fırsat eşitliğinin yaygınlaştırılması gibi amaçların gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir (www.meb.gov.tr).

Bu eğitimi tamamlayan vatandaşlar:

- 1. iyi bir vatandaştan beklenen davranışları kazanarak,
- 2. Çeşitli mesleklerdeki ortak iş ve işlemleri öğrenerek,
- 3. Çalışma disiplininin anlam ve önemini kavrayarak,
- 4. Ortak bir genel kültür edinerek,
- 5. Çalışma hayatına uyum sağlamaya yardımcı olacak tutum ve davranışlar kazanmaktadır.

Hızla kalkınan ve sanayileşen ülkemizde eğitim, kalkınmanın en etkili ve temel araçlarından biri olarak kabul edilmiştir. Her yıl sayıları milyon ile ifade edilen gencimiz eğitim ordusuna katılmakta ve bu durum her geçen gün daha fazla imkan ve kaynakları eğitime ayırmamızı gerektirmektedir. Sanayileşmede en önemli unsurlardan biri de bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip, yüksek verimi gerçekleştirecek insan gücünün yetiştirilmesidir. Bu sebeple, sanayinin gelişmesinde bir alt yapı yatırımı olan meslekî ve teknik eğitime gerekli önemin verilmesi ve bu sistemin etkinliğinin artırılması zorunlu bulunmaktadır. Günümüzde, meslekî ve teknik eğitimde sadece okul sistemiyle kalifiye meslek elemanı yetiştirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu eğitimde, okul ve işyerinin ortaklaşa görev, yetki ve

sorumluluk alacağı bir sistem hedeflenmektedir .

En az ilköğretim okulunu bitiren öğrencilerin, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirerek meslek sahibi olmalarına imkan sağlayan kurumların diğer bir amacı da ; Türk geleneklerine yönelik; araştırma, geliştirme, değerlendirme, arşivleme ve üretim çalışmalarının yapılmasını sağlamaktır. Ülkelerin kültür zenginliklerine sahip olarak yenilenmeleri ve güncel kalmaları; geçmiş değerlerini korumak ve bu değerleri bugünde yaşatarak geleceğe taşımakla gerçekleşebilir. Faaliyet gösteren kurumlar, geçmişle gelecek arasındaki köprüleri kuran, sanatsal alanda vizyonunu kanıtlamış kurumlardır (www.byegm.gov.tr).

2.1.2.2.2. Yaygın Eğitim Kursları

Yaygın Eğitim kursları; Örgün eğitimin yanında ve dışındaki tüm kişileri hedef kitlesi içine alan ve yaşam boyu devam bir eğitimidir. Bu nedenle yaygın eğitimin hedef kitlesini geniş bir yetişkin grubu oluşturmaktadır. Yetişkinler, açılan yaygın eğitim kurslarından yararlanabilirler. Açılan bu kurslarda;

- Okuma-yazma bilmeyenler, temel eğitim eksikliği olanlar,
- Örgün eğitimin herhangi bir kademesinden ayrılmış olanlar,
- Herhangi bir örgün eğitimi bitirmiş olanlar,
- Örgün eğitime devam ederken, arta kalan boş zamanlarını değerlendirmek isteyenler,

- Bir mesleğe sahip olamayanlar,
- Meslek değiştirmek isteyenler,
- Yaşlı ve emekliler,
- Yasal kısıtlılık altında bulunanlar,
- Köyden kente göç edenler,
- Özel eğitim gerektiren kişiler,
- Kendi işini kurmak isteyenler,

ihtiyaçlarını karşılayabilmek için eğitim alabilmektedirler (www.byegm.gov.tr).

gov. tr).

Bu kurs merkezlerinde, kişilerin ilgi, istek, yetenek, beklenti ve taleplerine göre mesleki ve sosyal kültürel amaçlı kurslar açılması mümkün olabilmekte ve kurs saatlerinin düzenlenmesinde kursiyerlerin talepleri de dikkate alınmaktadır.

Örgün eğitim sisteminden ayrılmış istihdam için gerekli niteliklere sahip olmayan kişileri, iş hayatında istihdam olanağı bulunan görevlere hazırlamak, mesleğinde ilerlemek ve meslek değiştirmek isteyenleri ilgi alanlarına, yeteneklerine ve sektörün gereksinim duyduğu niteliklere uygun olarak o mesleğin gerektirdiği becerilerin geliştirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak meslek kursları düzenlenir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen tümünde, toplumsal ve ekonomik koşullardaki ve bunun sonucunda eğitim gereksinimlerindeki değişimler, yaygın eğitim kurslarının eğitim politikalarının bir parçası haline gelmesine yol açmıştır. Doğal bir sonuç olarak da, eğitim planlaması çalışmaları kapsamında ele alınmaya başlanmıştır.

Yaygın eğitimde kurumsal yapının esnekliği ve yerel gereksinimlere uyum gösterebilme yeteneğinin eğitimin verimliliğini arttırdığı, özellikle gelişmekte olan ülkelerin gereksinme duyduğu spesifik becerilerin kazandırılmasına uygun olduğu ve tüm bu nedenlerle de örgün eğitimden daha kazançlı olduğu ileri sürülmektedir (Mannan, 1989: 602).

Örgün eğitim olanaklarından tam olarak yararlanmış olan bireyler içinde eğitim gereksinmesi tüm yaşam süresince özellikle de çalışma yaşamı süresince devam eder. Çünkü örgün eğitimle elde edilen eğitimsel kazanımlar, hem zaman içinde aşınırlar, hem de değişen toplumsal ve ekonomik koşullar yeni bilgi, beceri, vb. niteliklerin kazanılmasını gerektirir (Arrigada, 1995: 185-192).

2.2. Girişimcilik

2.2.1. Girişimcilikle İlgili Genel Bilgiler

Girişimcilik olgusu; yöneticilik, süreklilik, koordine, organizasyon yapımı, personel ilişkileri, kontrol, karar aşamasıyla yönetim ilminin; arz ve talep ilişkileri, pazar payı, üretim ve hizmet anlayışı olarak da ekonomi ilminin; yenilikçilik, yaratıcılık, özveri, duygusallık, cesaret, kendine güven ve bireyselci yönüyle de psikolojinin; bütün bunları içinde barındıran toplumsal yapı içinde değerlendirilmesi ise sosyolojinin alanına girmektedir. Kavram sadece bir disiplin alanıyla ilgili olmamakta ayrıca diğer disiplinlerle birlikte değerlendirildiğinde esas anlamını kazanmaktadır (Ertubey, 1992: 22-27).

Girişimcilik kavramı, İngilizce'de enter “giriş”, pre “ilk”, enterpre-neur “ilk başlayan” anlamına gelmektedir. Türkçe de “gir” kökünden, “girmek” fiiline dönüştürülmüş, daha sonra da geliştirilerek “gir-iş-me” fiiline dönüşmüştür (ESIAD, 1996: 3).

Literatürde, girişimci kavramına ilişkin olarak yapılan tanımların ortak noktası, girişimcinin başkalarının göremediği yada algılayamadığı fırsatları sezip, bunları cazip birer iş fikrine dönüştürme yeteneğine sahip olmaları ve bu amaçla risk almaya yatkınlıklarıdır.

Girişimcilik aslında bilimsel literatürde oldukça belirsiz bir kavramdır. Bir ekonomist açısından girişimcilik, kaynakları, işgücünü, makine-teçhizatı ve diğer varlıkları bir araya getirme ve önceki değerlerinden daha fazla bir değer yaratılmasının sağlanması ifade ederken, bir psikolog için girişimcilik bir şey elde etmek veya bir şeye ulaşmak, denemeler yapmak, başarmak ve başkalarının elindeki otoriteyi almak ihtiyaında olmak ve bu tür motivasyonlarla motive olan insanlar anlamına gelmektedir (Hisrich, 1998:9).

Girişimciliğin günümüze kadar tanımsal olarak gelişimi aşağıdaki gibi anlatılmaktadır (Hisrich, 1992:145-170):

- Girişimcilik, büyük ölçekli üretimlerin gerçekleştirilmesidir (Ortaçağ).

- Girişimcilik, kamu yönetimiyle sözleşme imzalayarak kar zarar riskinin alınmasıdır (17 yy).
- Girişimcilik, riskleri üstlenerek kapital sağlama sürecidir (Richard Cantillon, 1725).
- Girişimcilik, riskleri üstlenme, planlama, yönetme ve organize etme sürecidir (Beaudeau, 1797).
- Girişimcilik, kazançların kapital kazançlardan ayrılmasıdır (Jean Baptiste Say, 1803).
- Kapital sağlayan ve faiz alan kişiyle, yönetsel yeteneklerini kullanarak kar sağlayan kişi arasında ayırım yapılmasıdır (Francis Walker, 1876).
- Girişimcilik, yenilikçiliktir. Girişimcilik, endüstriyi tekrar organize ederek, yeni ürünler ve yeni enerji kaynakları açarak, bir icadı kullanarak ya da daha genel olarak yeni ve hiç denenmemiş teknolojik olasılıkları kullanarak ve eskiyi yeni şekilde kullanarak ürün modelinde bir devrim yapmaktır (Joseph Schumpeter, 1934/1950).
- Girişimcilik, enerjik ve risk dolu ortam içerisinde hareket etme sürecidir. (David McClelland, 1961)
- Girişimcilik, fırsatları maksimize edilmesidir (Peter Drucker, 1964).
- Girişimcilik, inisiyatif alınarak, bazı sosyo ekonomik mekanizmaların organize edilerek başarısızlık riskini kabullenilmesidir (Albert Shapero, 1975).
- Girişimcilik; ekonomistleri, psikologları, işadamlarını ve politikacıları içeren bir olgudur (Karl Vesper, 1980).
- Girişimcilik, yeni bir organizasyon kurmadır (Gifford Pinchot, 1983).
- Girişimcilik; parasal ve kişiisel tatmin karşılığında finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerde mal ve hizmet yaratma sürecidir (Robert Hisrich, 1985).

Aslında girişimcilik kavramı sanayi devriminden önce de insan hayatında

kullanılmaktaydı. Daha önceleri girişimcilik olarak değil de farklı kavramlar altında tanımlanmaktaydı. Değişim de olsa insan oğlunun ihtiyaçları temelde aynıydı. Sanayi devrimiyle birlikte ihtiyaçların çeşitliliği ve yapısında gelişmeler meydana geldi. Tüccar ve iş adamı kavramları, girişimcilik kavramının gelişimine katkıda bulunan kavramlardır. Bu kavramlar, günümüz girişimcilik kavramına tam olarak karşılık gelmese de temel olarak “organize etme, riskli ortamlarda hızlı karar verme, fırsatları değerlendirme ve kazanç sağlama” anlamlarını taşımaktaydı. Girişimcilik ise eskiden insan ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan temel kavramların genişletilip, geliştirilerek günümüz şartlarına uyarlanmasıyla elde edilen bir kavramdır (Ozgener, 2000: 24-36).

Girişimci, başkalarına ait olan geliri zahmetsizce kendi servetine ekleyen ve kazanç sağlayan kişi değildir. Bunları aksine, toplumsal yapı içerisinde hem iktisadi hem sosyal değer kazanılmasına katkıda bulunarak, toplumsal değerlerin geliştirilmesiyle birlikte para kazanabilen kimselerdir (Müftüoğlu, 1991: 70-75).

Girişimcinin en az bilinen ve en ilginç anlamı ise, çeşitli ilgi gruplarını bir araya getiren kişi olmasıdır. Bu tanıma göre girişimci bir sanat yönetimi olarak yapılandırılmıştır. Kültürel güzellikleri bir araya getirerek anlamlı bir sanat eseri ortaya koyabilen kişidir. Başkaları tarafından görülemeyen ve fark edilemeyenleri ortaya çıkararak anlam kazandırır (Mulcahy, 2003: 184-195).

Girişimciliğin günümüz kavramlarıyla tanımlanması ise; gelişen dünya şartları içerisinde insanların ihtiyaçlarını karşılayarak gerekli hizmet ve mal üretimini sistem yaklaşımı içerisinde gerçekleştiren örgütsel yapılanmadır. Bu yapılar, toplum içerisinde yaşamlarını sürdürebilmek için çevreleriyle kurmuş oldukları ilişkilere özen göstermek ve sürekli gelişim içerisinde olmak zorundadırlar (Arnold, 1986: 123-135).

Girişimci bazılarına göre herhangi bir üretimde bulunmayarak hazır konan, avantacı olarak; bazılarına göre risklere katlanarak yaptığı üretimle kar elde eden, bazılarına göre de gelişigüzel bir üretim faktörü olarak görülmektedir. Aslında girişimci, üretim faktörlerini bir araya getirerek etkin olarak kullanan dinamik bir kişidir (Mehmed, 2001: 75).

Girişimcilik, toplum içerisinde çok yönlü etkileşim içerisinde bulunulmasını

gerektiren bir olgudur. Girişimciler, sosyo-psikolojik olgu ve olaylar arasındaki amaçların mevcut ilişkilere olan etkilerini görebilen ve yönlendirebilen kişilerdir (Rogoff, 2004:364-376).

2.2.1.1. Girişimcilikle İlgili Kavramlar

Girişimcilik kavramını açıklamaya başlamadan önce halk arasında ve bilimsel alanda girişimcilikle birlikte kullanılan kavramlara yer vermek gerekmektedir. Bu kavramları esnaf, sermayedar, patron ve yönetici şeklinde sıralamak uygundur.

Unutulmaması gereken en önemli husus ise, günümüz şartları içerisinde bulunan bilgi toplumu girişimcilerinin aşağıda belirtilen tanımlardaki özelliklerin hepsine veya bazılarına sahip olabileceği gerçeğinin hiçbir zaman unutulmamasıdır.

2.2.1.1.1. Esnaflık

Sermayesi tamamıyla kendi emeğine dayalı olan ve geliri gayri safi milli hasılanın altında olan kişilere, esnaf denir. Başka bir tanıma göre ise, iş yeri açacak kadar sermayesi olmayan ve bağımsız olarak kendi emeğine göre hayatını kazanan kişilerdir (Karahan:64). Başka bir tanıma göre ise, iktisadi faaliyeti nakdi sermayeden ziyade bedeni çalışmaya dayanan ve yıllık gayri safi geliri yasal çerçevede belirlenen miktarı aşamayan kişilerdir (Adnan, 1999: 5).

Esnaf, tam anlamıyla sermayesi olmamakla birlikte iş gören gibi düşünülse de, bağımsız çalışması ve çok az bir sermayesinin bulunması daha çok tacir olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır. Esnaflar aynı zamanda tacirlere uygulanan kanunlara tabidirler. Devlet tarafından ise, Türk Ticaret Kanununun 17. Maddesinde de esnaf; “geliri sermayesinden çok, emeğine dayanan ve ancak geçimini sağlayacak kadar geliri olan kimse” olarak tanımlamaktadır (Karahan, 2001: 65).

Vergi kanununa göre; küçük ticaret ve sanat sahibi olanlar da elde etmiş oldukları kazanç nedeniyle esnaf olarak adlandırılmaktadır. Esnaf girişimciden farklı olarak geçinecek kadar sermayesi ve gücü olan kişidir. Girişimci gibi yenilik ve gelişmeye açık olmayandır (Adnan, 1998: 6).

2.2.1.1.2. Sermayedar

Sermaye, üretim faktörü olarak kullanılabilecek olan mal ve paradır. Sermayedar ile girişimci kavramı genelde anlamsal olarak karıştırılmakta olan kavramlardır. Girişimci, sermaye sahibi olmadan iş kurarak kar elde edebilen kişidir. Girişimci, sermayedarın mevcut kaynaklarını faiz karşılığında, çalışanı ise ücret karşılığında kiralayarak başarıya ulaşan kişidir. Girişimcinin işe başlarken mutlak olarak sermayedar olması gerekmemektedir (Kırzner, 1973: 49).

Sermayedarın anlamını daha iyi kavramaya yardımcı olması nedeniyle risk ve belirsizlik arasındaki anlam farklılığına bakmakta fayda var. Sermayedar, elindeki kaynağın durumundan dolayı kendisini risk içerisinde hissedecektir. Girişimci ise sermayedar gibi risk içerisinde olmadan sadece belirsizlik içerisinde hareket edecektir. Gelişmemiş olan ülkelerde girişimci ve sermayedar aynı kişi olmaktadır. Gelişmiş olan ülkelerde ise, gelişmişliğin aynı zamanda bir göstergesi olarak girişimci ve sermayedar farklı kişiler olmaktadır. Her iki kavramında bir kişide toplanmamış olması, ülkelerdeki gelişmişliğinde bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Sorel, 1974: 145).

Girişimci sadece sermayedarın elinde bulunan kaynakların kullanıcısı değil, aynı zamanda pazardaki üretim faktörlerini oluşturan taleplere göre yönlendiren karar mekanizması olarak da tanımlanmaktadır.

2.2.1.1.3. Patron

İşletme sahipliği, kişiye bir sürü sorumluluklar yükleyen bir kavram veya tanım değildir. İşletme sahibi olmanın tek şartı, o işletmenin mülkiyetine sahip olmaktır. Her işletme mülkiyetine sahip olan, işletme sahibi olabilmektedir. Girişimci ise, işletme sahipliğinden daha anlam yüklü bir kavramdır.

Türk iş kanununa göre, kendi iş yerinde bir kimseyi, bedenlen ya da fikren, bir iş anlaşması çerçevesinde çalıştıran kişi olarak kullanılır. Bu maddede söz konusu olan kendi iş yerinde deyimi mal sahipliği ve girişimcilik anlamlarını kapsamaktadır. İşveren bu durumda işletmenin sahibi olması nedeniyle tüm risk ve

sorumluluğu yüklenen kişidir (Ülgener, 1981: 13-20).

Girişimcilik nitelikleri olan; dinamik, yenilikçi, risk ve sorumluktan kaçınmayan ve gelişmeye açık bir anlayışa sahip olmayan bir işletme sahibi girişimci olarak nitelendirilemez. Bu yüzden girişimcilik, işletme mülkiyeti gibi el değiştirebilecek bir mülkiyete dayalı kavram değildir (Müftüoğlu, 1989:44).

2.2.1.1.4. Yönetici

Yönetici, idaresi altında bulunan insanlar vasıtasıyla amaçlarına ulaşmaya çalışan kişidir. Yönetici, girişimcinin ortaya koymuş olduğu fikrin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan zaman, para ve durum açısından analiz yaparak, amaca ulaşılmasını sağlayan kişidir (Müftüoğlu, 1989:7).

Halk arasında girişimci ve yönetici arasında belli bir farklılık görülmemesine rağmen her iki kavram arasında ayırt edici nitelikte bilimsel olarak ayrılık yaratabilecek ölçüde temel farklılıklar bulunmaktadır. Bu temel farklılıkların toplum tarafından tam olarak anlaşılamamış olmasının en belirgin göstergelerinden biride toplumsal olarak kavramlar arasındaki farklılığın belirginleşmemiş olmasıdır. Bu aynı zamanda girişimciliğe toplumsal olarak verilen önemin de bir göstergesidir.

Yönetici ile girişimci arasındaki temel farklılıklar aşağıdaki tablo yardımıyla daha etkin olarak görülebilecektir. Tablo incelendiğinde; yöneticiyle girişimcinin farklı tarzları benimsemiş oldukları görülmektedir. Girişimcinin farklılaşma yolunda davranış yöneliminde olduğu, yöneticinin ise mevcut şartlar içerisinde kalarak davranışlarını sürdürme eğilimi içerisinde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2.3 Yönetici ve Girişimci Karşılaştırması

YÖNETİCİ	GİRİŞİMCİ	
Terfi ve diğer geleneksel kurum ödülleri (büro, kurmaylık, güç vb.)	Özgürlük, yaratıcılık fırsat ve para	Temel motivasyon faktörleri
Direkt katılımda çok, yetki verme ve yönlendirme eğilimi	Direkt katılım	Faaliyetler
Dikkatli	Makul riski üstlenen	Risk durumu
Statü sembollerine yoğunlaşmış	Statü sembollerine ilgi yok	Statü
Hata ve başarısızlıktan kaçma çabası	Hata ve başarısızlıkları üstüne gitme	Hata ve başarısızlıklar
Genellikle üstleri ile uyum içerisinde	Hayallerini kararları ile izler	Kararlar
Başkalarını memnun eder	Kendini ve müşterileri memnun eder	Kimler için
Genellikle büyük organizasyonlarda çalışmış aile bireyleri	Genellikle girişimci, küçük işletme sahibi aile bireyleri	Aile geçmişi
Temelde hiyerarşik	Temelde karşılıklı ilişki ve anlaşmaya dayalı	Başkaları ile ilişki
Kurum içi ilişkiler	Öncelikle teknoloji ve pazar	Odaklanma
Sistem içinde sorun çözme	Bırakarak yada baştan alarak büyük sorunların çözümünden kaçma	Sorun çözme tarzı

Kaynak: Berber, 2000: 39

Yukarıdaki tablodan girişimci ve yönetici arasındaki çıkarılan temel farklılıklar;

- Yöneticinin;disipline, problemlere, statik yapıya ve eskiye önem

verdiği,

- Girişimcinin ise; kontrole, fırsatlara, dinamik yapıya ve geleceğe önem verdiği anlaşılmaktadır.

Yönetici, birlikte çalışma arzusu içerisinde olan insanları bir araya getirerek, uzlaşmayı sağlayabilen ve koordinasyonu sağlayarak insanları çalışma hevesi içerisinde yöneten kişidir (Müftüoğlu, 1989: 72). Yönetici rekabetçi avantajlara yönelirken, girişimci ilişkileri büyütme ve yeniliklere odaklanır (Hagen, 2005: 48-63).

Yönetici olmazsa toplum içerisindeki işler yürümez, girişimci olmazsa toplum içerisinde yenilikler olmaz. Toplumlara değişime göre şekillendirerek devamını sağlayan, girişimcilerdir (Gerber, 1997: 26-27) .

2.2.2. Girişimciliğin Evrimi

İnsanların ihtiyaçlarının ve üretim faktörlerinin gelişmesi sonucunda, girişimcilik ekonomik süreç içerisinde evrimleşerek gelişmeye başlamıştır. Tarihin ilk dönemlerinde yapılan keşiflerle bulunan ticaret yolları, girişimin global olarak gelişmesine olanak sağlamıştır. Ekonomik anlayış içerisinde, risk, cesaret, kararlılık, belirsizlik, talep, sermaye ve ürün gibi kavramların yoğun olarak kullanılmaya ve geliştirilmeye başladığı coğrafi keşif yıllarında, tam olarak girişimciliğin gelişimsel temelleri atılmaya başlanılmıştır (Dolgun, 2003: 9).

İnsan ihtiyaçlarındaki çeşitliliğin artmasıyla birlikte, yapılmakta olan işlerinde çeşitliliğinde artış meydana gelmiştir. Bu çeşitlenmeyle birlikte rekabet şartlarının gerekliliği de ortaya çıkmaya başlamıştır. Böylece rekabet şartlarının gelişmesiyle birlikte, girişimciliğin gelişme süreci de hızlanmaya başlamıştır (Çetin, 1996: 29).

Girişimcilik, 14 ve 16. yüzyıllarda büyük projeleri yöneten kişi olarak tanımlanmaktaydı. Kendisine devlet tarafından verilen sermayeyi hiçbir risk altına girmeden yönlendirmekteydi (Hisrich, 2002: 8). 17. yüzyılda ise girişimci, devletle anlaşma yaparak mal üretiminde bulunan kişiydi (Hisrich, 2002: 9). 18 ve 19. yüzyıllarda ise girişimciliğin risk ve fonksiyonel bazı özellikleri ortaya çıkarılarak,

girişimciliğe iktisadi açıdan anlamsal bütünlük kazandırılmaya çalışılmıştır.

Bazı toplumların tek gelişim sebebi, girişimciliktir. Fakat, girişimciliğin herhangi bir toplum veya zümreyle anılması tam olarak doğru değildir. Girişimcilik, bir toplum veya bir gruba özgü olarak tanımlanamaz. Girişimcilik, yapılmakta olan ekonomik faaliyetle anılması gereken bir kavramdır (Çetin, 1996: 29).

Tarihe bakıldığında Türkler de girişimciliğin ilk olarak tam anlamıyla başlangıcı sayılabilecek olan zaman, Selçuklu devleti zamanında Anadolu da kurulmuş olan Ahilik teşkilatıdır. Türkler arasında girişimciliğin yayılmasına katkıda bulunan en önemli teşkilatlardan birisidir. Bu teşkilat sayesinde Türklerin ekonomik hayatında bir canlanma meydana gelmiştir (Tekin, 1999: 16).

Ahi teşkilatı Türkler tarafından geliştirilerek, Anadolu da yaygınlaştırılmıştır. Bu teşkilat sürdürülmekte olan her mesleğin içinde en dürüst ve saygıdeğer olanlarından yaşça büyük olanın mesleğin öncüsü ve lideri olarak seçildiği bir teşkilattır. Bu teşkilat Türklere özgü milli bir yapılanma olarak ortaya çıkmış, tüketicilerin korunması dahil Türklerin Anadolu da kök salması ve tutunmasında önemli bir rol oynamıştır. Ahiler Birliğinin Müslümanlara özgü yapısı 17. yy. 'a kadar sürmüştür. Osmanlı Devleti'nin Müslüman olmayan egemenlik alanı genişledikçe, çeşitli dindeki kişiler arasında çalışma zorunluluğu doğmuştur. Bu şekilde din ayrımı yapılmadan kurulan, eski niteliğinden bir şey kaybetmeyen yeni yapılanmaya kadar gelmiştir.

Ahilik gelenekleri daha sonra kurulan lonca teşkilatları, ticaret anlayışını nicelik ve nitelik yönünden geliştirmiştir. Bu gelişmeye devlette katkı sağlayarak, derbentçi denilen memurlar sayesinde ticaret güvenli hale getirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından Ahilik teşkilatı da etkilenecek giderek yozlaşmıştır. Loncalar bozularak, gedikliler töreye göre değil, iltimasa göre atamalar yapılmaya başlanmıştır. Esnaf ürettiği malı satamaz olmuştur. 1912 yılında loncalar ortadan kaldırılarak, 700 yıl boyunca yaşamış ve Anadolu halkının ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamında belirleyici rol oynamış olan Ahilik sistemi tarihe karışmıştır (Çağatay, 1997: 50).

Osmanlı döneminde sermayenin kullanılmasında iktisat dışı yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Sermaye bakımından hiçbir sorunu olmayan Osmanlı

İmparatorluğunun, yatırımları yönlendirmede sorunları bulunmaktaydı. Yapılan yatırımlar sanayileşme ve girişimciliğe yönlendirilmediğinden ekonomik gelişme sağlanmamış aksine yatırımların çoğu mevcut devlet politikasına göre sosyal yatırımlara harcanmıştır. İmparatorluğun ekonomi stratejisi oluşturulamadığı için, sermaye değerlendirilemeden bitirilmiştir (Berkes, 1970:7).

İmparatorluk döneminde, imparatorluk içindeki azınlıklar veya bunların işbirliğine gittikleri dışarıdaki yabancılar tarafından yürütülmesi Türk asıllı sanayicilerin sayısının oldukça az olmasına yol açmıştır. Osmanlı İmparatorluğunun son dönemleri ekonomik alanda çözüm arayışları içerisinde geçmiştir. Kendi devlet yapısını ve inancına bağlı olan uygulamaları devam ettirerek, modernleşme çabası içine girmiştir. Osmanlının son dönemlerindeki politikalar, Cumhuriyetin ilk yıllarında da aynı şekilde devam ettirilmiştir (TUSIAD, 1990: 7) .

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte, Osmanlı İmparatorluğunun yürütmüş olduğu ekonomik politikaların sıkıntıları tamamıyla ortaya çıkmıştır. Ülke bütünü ilgilendiren en önemli sorun girişimci potansiyelindeki yetersizlikti. Bu yetersizliğin kısa sürede giderilerek, atılıma geçilmesi gerekmektedir. Bu nedenle girişimcilerin oluşturulmaya çalışılması, mevcutların desteklenmesi ve yeterlilik seviyelerinin artırılması gerekmektedir (Salı, 1998. 35).

Cumhuriyetten sonra tam olarak ticaret yapmayı öğrenmeye başlayan Türk halkı, ivedi olarak oluşturulması gereken girişimsel faaliyetleri gerçekleştirmede gecikmiştir. Bu gecikme nedeniyle, serbest piyasa ekonomisi içerisinde olumsuz olan ticari kültürel faaliyetlerin oluşmasına neden olmuştur (Müftüoğlu, 1993:13).

Cumhuriyetin ilanından 9 ay önce yapılan I. İktisat Kongresi, girişimcilik faaliyetinin bir an önce gerçekleştirilmesini sağlamak için yapılan çok önemli bir atılımdır. 1927 yılında “Teşviki sanayi Kanunu” ile sanayileşme de önemli atılımlar yapılmaya çalışılmıştır. Bu kanunla birlikte özel teşebbüs tarafından önemli fabrika ve bankaların kurulumu sağlanmış olup, istenilen gelişme gerçekleşmemiştir (Payaslıoğlu, 1961: 45).

1930 yılındaki ekonomik buhran sonrası girişimciliğin istikrarlı olarak gelişimini sağlamak için 3 dönem beş yıllık sanayi kalkınma planları yapılmıştır. II. Dünya savaşının çıkmasıyla birlikte ekonomik alandaki gelişme planları tam olarak

uygulanamamıştır. 1950 yılından itibaren demokratik parlamenter sistemin etkinlik kazanmasıyla daha çok büyük şirketlere ön verilmiş ve teşviklerde bu doğrultuda yapılmıştır (Tosyov, 1994: 5).

Türkiye 1980 kararlarıyla, ekonomi stratejisindeki radikal kararlarla ithal ikamesine yönelik kalkınma stratejisini terk ederek serbest piyasa ekonomisi çerçevesinde ihracata yönelik kalkınma stratejisine geçmeye karar vermiştir. Böylece ihracata yönelik girişimciliği destekleyen serbest piyasa ekonomisinde kalkınma stratejileri oluşturulmuştur. 1990'lı yıllardan sonra gerçekleşen ekonomik kriz ve gümrük birliği, girişimcilerin faaliyetlerini sürdürmelerini engelleyememiştir (Müftüoğlu, 2003: 436).

2.2.3. Girişimciliğin Ekonomiye Katkısı

Toplumların çağdaşlığa taşınmasında önemli bir rol üstlenen girişimciler, sadece ekonomik hayatın değil aynı zamanda toplumsal hayatında gelişimini sağlayarak harekete geçirmektedir. Girişimci, toplumların aynı zamanda dinamik gücünü oluşturmaktadır. Bu nedenle girişimci yenilik yapan ve yaptığı yenilikleri hizmet ve ürüne çevirerek, bireysel ve toplumsal fayda yaratan kişidir. Girişimcinin yaptıkları, toplumların gelişiminin belirtileridir (Titiz, 1994: 3-11).

Girişimcilik ilişkilerinin en büyük etkisi toplumlarda kazanç ve zenginlik sağlamanın en etkili ve en güçlü etken olmasıdır. Girişimciler toplum içerisinde iş yaratarak sosyal hareket yeteneğini yayarlar ve olasılıkları oluştururlar. Girişimci, toplumun ekonomik güç alanını yaratan ve devamını sağlayan en önemli faktördür (Frankel, 2005: 55).

Girişimcilik hareketlerine bağlı olarak ekonomik büyüme artar. Örneğin; Raynolds, Hay ve Camp'ın 1999 yılında yapmış oldukları çalışma, ulusal ekonomik büyüme oranlarının üçte birinin her bir ülkedeki girişimcilik seviyesiyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu bulguları destekleyen Zacharakis, Bygrave ve Sheperd, 16 gelişmiş ülke ekonomisi üzerinde çalışmışlar ve girişimcilik aktivitelerinin ülkeler arasındaki kültürel, gelişmişlik ve ekonomik büyümesindeki farklılıkların 1/5 ini açıkladığı görülmüştür. Daha da yakınlarda, Henderson 2002 yılında girişimcilerin, yerel iş yaratımında, zenginliğin artışında, yerel gelirlerde ve yerel ekonomilerin

daha büyük küresel ekonomilerle birleşmesinde anlamlı bir etkilerinin olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmalar, gelişen ve birbirleriyle yarışan stratejilerin, girişimcilik karakteri ve katlanılan tehlikenin miktarı ile ilgisini, yerel gelişim kaynaklarının yönetiminin daha iyiye götürülmesiyle gerçekleştirilebileceğini ortaya koymuş olmaktadır (Kreft, 2005: 595-616).

Toplumların elde etmiş olduğu ekonomik zenginlik, girişimsel başarının bir parçasıdır. Girişimsel başarının tam olarak yaşanabilmesi ancak toplumsal ilerleme ile gerçekleştirilebilir (Maybery, 2005: 54-55). Bu nedenle mevcut girişimcilik ilişkilerinin yapılandırılmasında sadece bölgesel olarak değil küresel olarak gerçekleştirilmesi gereken yapılandırmalar, toplumsal ilerleme olarak sayılabilir (Tajniyar, 2005: 34-44).

Jamshed H. Khan ve Jawaid A. Ghani'nin ödül alan bir çalışmasında, girişimciliğin ancak insan sevgisi ile birlikte yürütülebileceğini belirtmektedirler. Ayrıca Avusturya'daki işletmeler içerisinde yapmış oldukları çalışmada, girişimciliğin ancak insan ilişkileri ve sevgisiyle gelişebileceğini, ayrıca girişimcinin eğitiminin çok önemli olduğunu vurgulamışlardır (Koveos: 176).

Girişimcilik, sadece sanayi toplumuyla gelişmeye başlamadı, bilgi toplumuna geçişle birlikte gelişimini devam ettirdi. Gelişmiş ülkelerde yapılan araştırmalara göre, girişimcilik düzeyi ve yıllık ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Girişimciliğe global açıdan bakılarak yapılacak değerlendirme sonucunda, ülke ekonomilerinin gelişmesinde en önemli faktör olduğu bulunmaktadır (Stephan, 2002: 144).

Girişimciliğin temel unsurları yenilik ve değişimdir. Yenilik aynı zamanda teknolojik değişiklikleri de beraberinde getirecektir. Toplumsal platformda yeni işyerlerinin kurulması hem bireysel hem de toplumsal açıdan büyük yarar sağlar (Stephan, 2002: 143).

Girişimcilik serbest rekabet ekonomisinin veya serbest Pazar ekonomisinin en önemli unsurlarından biridir. Bir ülkede girişimcilik olmaksızın serbest rekabet sistemi tam anlamıyla işlemeyecektir. Bu noktada girişimcilik bir çok yönden önem taşımaktadır. Girişimciliğin önemi şu şekilde sıralanabilir;

- Özelleştirme ancak girişimciliğin başarısı ve etkinliğine bağlı olarak yapılabilecektir.
- Ülkemizde teknolojik gelişme buna bağlı olarak ekonomik kalkınma dünya da olduğu gibi girişimciler ile gerçekleşebilecektir.
- Bilim ve teknolojinin gelişmesi girişimcilerin başarısına bağlıdır. Girişimciler, bilimsel ve teknolojik bulguları ve sonuçları başarılı bir şekilde uygulayıp başarılı oldukça, dünya genelinde rekabet artacaktır.
- Günümüzde istihdamın sağlanarak işsizlikle mücadelenin en etkin yolu kişilerin kendi işlerini kurmaları, girişimciliktir.
- Ülkemizde işsizlikle ilgili ortaya çıkan diğer bir olumsuz sonuçta gelir yetmezliğidir. Gelir artışı sağlayabilmenin yolu, bu geliri üretecek olan girişimciliğin gelişmesine ve yaygınlaşmasına bağlıdır.
- Türkiye için çok önemli bir güç olan genç nüfusun istihdam edilerek ekonomik bir güç haline gelebilmesi ancak girişimcilikle mümkündür (Tekin, 2004: 45-53).

2.2.4. Girişimcilerin Özellikleri

Girişimciliğin ortaya çıkmasına neden olan temel faktörlerin neler olabileceği konusu önemli bir tartışma konusudur. Girişimciliğin incelenmesinde, bireylerin girişimci olarak niteliklerinin öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar da, başarılı olan girişimcilere atfedilen bazı temel özellikler ortaya çıkarılmıştır. Bu nedenle girişimcilik özelliklerinin sürekli incelenmesi, gelişmekte olan girişimciliğin anlaşılmasında yardımcı olacaktır. Araştırmacılar, girişimciler için geçerli olan özellikleri ortaya çıkarmak için son zamanlarda büyük çaba ve zaman harcamışlardır. Bu yapılan çalışmalar girişimcilerin bir takım özelliklerini ortaya koymuştur. Bu özellikler, girişimci olanlarla olmayanları birbirinden ayırt etmeye yarar.

Girişimcilerin  zellikleri ise  evre ile birey arasında karşılıklı etkileşim sonucunda ortaya çıkar. Bu etkileşimde girişimcinin eēitim durumu, yaşam konumu, tecrübeleri, bireyin hayatındaki deēiřimler önemli rol oynar. Giriřimciliēin başlangıcı daha çok bireysel bir karardır. Bu nedenle giriřimciliēin oluşumunda özelliklerin incelenmesi, giriřimciliēin gelişiminin saēlanabilmesi için yararlı olacaktır (Littunen, 2000: 295-309).

Birçok araştırmacı tarafından başarılı girişimcilerin profilini çizmeye çalışan çok sayıda araştırma yapılmıştır. İş hayatına yeni başlayan bazı girişimciler gerçekten başarılı olmasına raēmen, bazılarının ise kurmuş oldukları işletmelerin kısa süre içerisinde kapanmasının nedenleri araştırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle başarılı olan girişimcilerin temel özelliklerinin belirlenmesi konusunda yapılan çalışmalar ařaēıdaki tablodaki özellikleri ortaya koymuştur.

Tablo 2.4 Başarılı Girişimcilerin Özellikleri

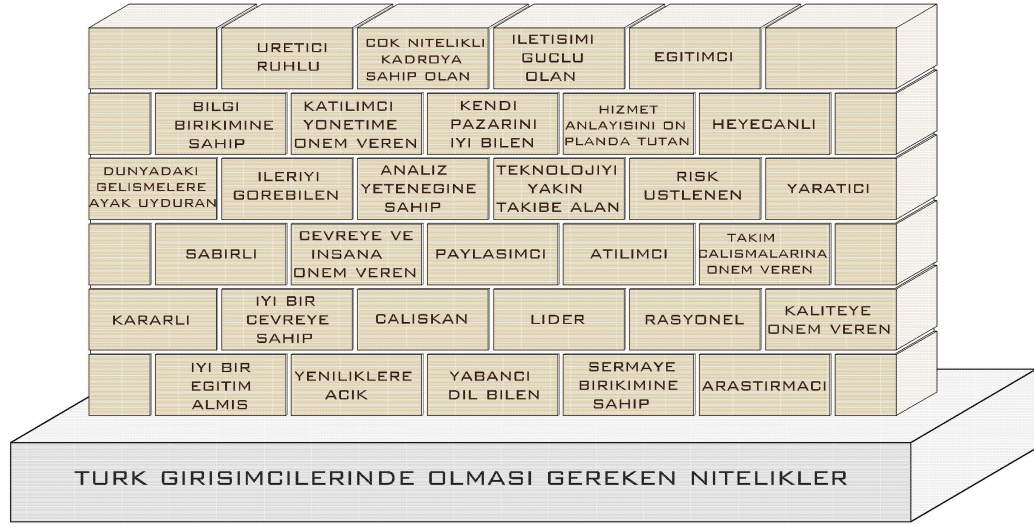
CALISMAYI YAPAN	BASARILI GIRISIMCININ ÖZELLİKLERİ
Mill	Risk alma
Weber	Kamu yararını gözetme
Schumpeter	Yeniliğe öncü olma
Sutton	Sorumluluk alma isteği
Hartman	Otoritenin kaynağı olma
McClelland	Risk alma güdüsü
Davids	Azimli olma, bağımsız olma, sorumluluk alma, kendine güven
Pickle	İnsan ilişkileri, teknik bilgi, iletişim becerisi
Litzingir	Riski kabullenme, bağımsız olma, ılımlılık, liderlik
Schrange	Doğru algılama, güç motivasyonu, gerginliği azaltma inancı
Palmar	Risk ölçme
Hornadey ve Abound	Başarı güdüsü özerklik, saldırganlık, güç, tanınma
Winter	Güç ihtiyacı
Borland	İçsel güç odağı
Liles	Başarı ihtiyacı
Gasso	Kişisel değerlere dönüklük
Timmons	Güdü/kendine güven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık/yenilikçilik
Brockhaus	Risk alma eğilimi
Sexton	Enerjik olma/hırs
Mescon-Montanari	Başarı, hakimiyet, özerklik, dayanma gücü, kontrol
Welsh - White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, öz güven, mücadele etme, orta düzeyde risk alma
Dunkelberg - Cooper	Büyüme-dönüklük, bağımsızlığa dönüklük
Welsh - Young	Kontrol kaynağı, öz güven, yenilikçilik

Kaynak: Kuratgo, 1995: 45

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi belirli girişimcilik özelliğine sahip olan bireyler giriştikleri işlerde karşılaşabilecekleri güçlük ve başarısızlıklardan yılmayan ve hatta bu tür olumsuzluklardan ders çıkarabilen kişiler olarak kendileri için tespit ettikleri amaçlara ulaşma düzeyleri ile kendi başarılarını belirlemeye çalışan bireylerdir.

Türk girişimcilerinin 2000’li yıllarda hangi özelliklere sahip olması gerektiği konusunda bazı sanayici ve iş adamlarının görüşleri aşağıdaki tabloda özetlenerek verilmektedir (TUGIAD, 1993: 68).

Aşağıdaki tablo incelendiğinde girişimcinin sadece belli birkaç alanda değil gerçekten niteliksel olarak donanımlı olması gerektiği, girişimcilikle bizzat uğraşan kişilerin tecrübelerinden çıkarılabilecek olan bir sonuçtur.

Şekil 2.3 Türk Girişimcilerinde Olması Gereken Nitelikler

Kaynak: TÜGİAD, 1993: 68

Devlet tarafından girişimci kültürün oluşumuna katkı sağlamak, girişimciliğin desteklenmesi ve özel mülkiyetin tabana yayılmasına yönelik alt yapı faaliyetleri oluşturulmaya çalışılmıştır. Özellikle, 1970’li yıllardaki Türk girişimcilerinin genel nitelikleri;

- Kısmen yüksek öğrenim görmüş,
- Geleneksel tüccar zihniyetini aşma çabası içerisinde,
- Yatırım ilkelerinden habersiz olarak üretime başlayabilme çabası içerisinde olduğu tespit edilmiştir (Akgemci, 1998: 27).

Yukarıdan da belirtildiği üzere girişimcilerin eğitim seviyelerinin giderek artış göstermekte olduğu anlaşılmaktadır.

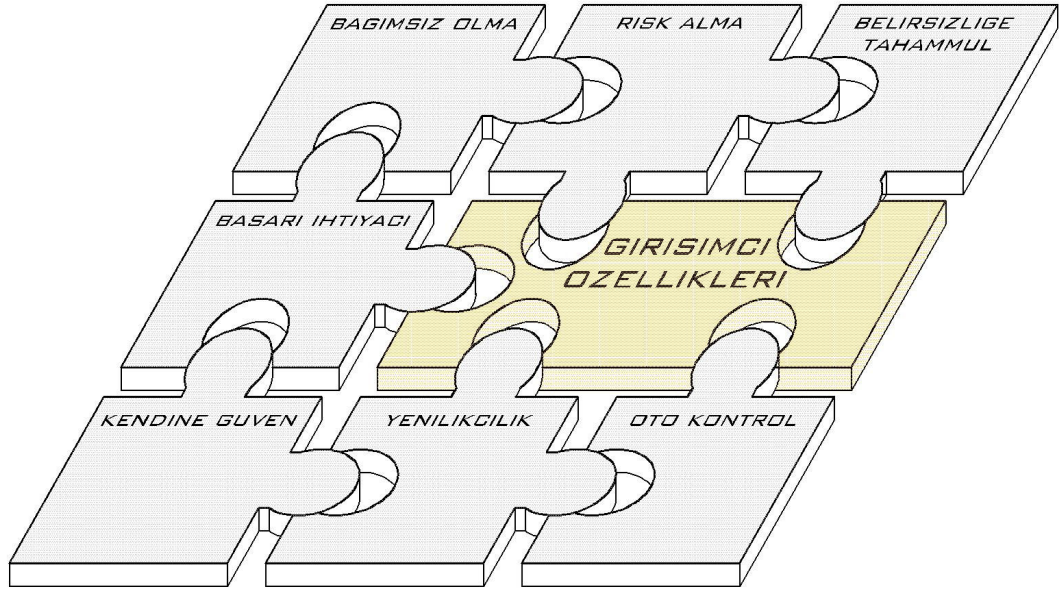
Girişimcilik bazı özellikler gerektirdiği gibi bu özellikleri pekiştiren girişimsel becerileri de beraberinde getirerek girişimciye kazandırmaktadır. Hisrich, girişimciler tarafından kazanılmış olan bu kadar özelliğin içerisinde ayrıca aşağıda belirtilen girişimsel becerilerinde bulunduğunu belirtmiştir.

Şekil 2.4 Girişimcilerde Olması Gereken Girişimsel Beceriler

Kaynak: Hisrich, 1973: 21

Yukarıdaki açıklamaların ışığında girişimciliğin sıradan insanlardan farklı özellikler ve beceriler gerektirdiğini söylemek yanlış olmamaktadır. Başka bir deyişle, para sahibi olan ve yeni bir işletme kuran herkesi girişimci olarak görmek kavramsal olarak yanlış tanımlamaya yol açmaktadır. Girişimcileri sıradan insanlardan farklı kılarak kişisel girişimsel becerilerini tamamladığı kabul edilen bazı özellikleri aşağıda açıklanmaktadır. Aşağıdaki şekil girişimci özelliklerinin hangi unsurlardan oluşmakta olduğunu göstermektedir.

Şekil 2.5 Girişimci Özellikleri

2.2.4.1. Bağımsız Olma

Bireylerin kendi iş yerlerini kurma isteği altında, başkası tarafından yönetilmeme ve bağımsız olarak çalışma arzusu yatabilir. Girişimcilerin bu davranışlarının sebebi, bağımsız davranmayı tercih etmelerine bağlanabilir. Karar almayı ve kendini ifade etmeyi güven sınırları içinde düşünmeyi seçen birey bağımsız bir bireydir. Bağımsız olan insanlar, standart ve genel yapıya uyum sağlamak için çaba göstermeye çalışmazlar, hiyerarşiyi ve sıkı disiplini kabullenmek istemezler. Değer yargılarından bağımsız, davranışlarını kendine özgü olan değer yargıları ile yorumlayıp belirleyerek, başkalarına bağımlı olarak yaşamak istemeyen kişilerdir. Girişimci, kendi yöntem ve istediği zaman çalışan, başkalarına göre hareket etmek istemeyen kişidir (Hisrich, 1985: 53).

Bağımsızlık duygusu, toplumların da yaşam süreçleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle dünya tarihinde bağımsızlığa en çok önem vererek, bağımsızlık uğruna mücadele veren milletimizin yapmış olduğu kurtuluş savaşı da bunun bir göstergesidir. Nasıl ki başkalarının hakimiyeti altında yaşamak istenmiyorsa başkalarının emri altında çalışmak istenmemesi de beklenen bir

davranıştır. Bu nedenle bağımsız olma ve kendi iş yerini kurma isteği, işletme kurma nedenleri arasında yer almaktadır (Dinçer, 1997: 122).

2.2.4.2. Risk Alma

Girişimciliğin tanımı yapılırken öncelikli olarak risk akla gelir. Hatta çoğu zaman girişim riskle birlikte anılmaktadır. Girişimcilik süreci içerisinde risk çeşitli şekillerde meydana gelmektedir. Bu süreç içerisinde risk; ruhsal ve fiziksel yıpranma , toplum içindeki statü ve sermaye kaybı olarak ortaya çıkmaktadır. (Pandelia, 1997: 25-28).

Girişimci katlanmakta olduğu riski avantaja dönüştürmesini bilen ve bu dönüşümden avantaj sağlayabilen kişidir. Riskler, girişimcilerin sürekli olarak katlanmak zorunda oldukları bir olgudur. Riskten tamamıyla kaçınmaya çalışmak yanlış olur. Günümüz şartlarında değişimin temel kavramlarından bir tanesi de risk olmaktadır. Riske katlanamayan ve sürekli olarak riskten kaçınan firmalar, sürekliliğini sağlayarak hayatta kalamazlar. Girişimci, riskten kaçınmamalı riskle mücadele etmesini bilmelidir (Matlay, 2005:146-147).

İnsan, hayatında farkında olarak veya olmayarak yaşayışı boyunca risk ile sürekli olarak riskle karşı karşıya bulunmaktadır. Girişimcilerde toplum içerisinde tüketici olarak bile her zaman riskle ama düşük riskle karşı karşıyadır. Almış olduğu maldan dolayı katlanmakta olduğu da bir risktir. Risk artık hayatın bir parçasıdır. Hayatta başarılı olabilmek için her an ortaya çıkan riskle yaşanması bilinmelidir (Hibbert, 2005: 159-172).

Girişimcilerin en önemli özellikleri riskle birlikte yaşayabilmeleridir (Anonymous, 2005: 33-37).

Katlanılan risk belirsizliğin derecesini ve potansiyel ortaklık kaybını yansıtır. Belirsizlik sürekli olarak yenilik getirir. Büyüme ve belirsizlik pozitif ilişkilidir. Her ne durumda olursa olsun girişimcilerin risk alma kararları tamamıyla karmaşıktır. Risk sonucu oluşabilecek olan olumsuzluklarla mücadele edebilmek için toplumsal dayanışmanın artırılması gerekmektedir (Petrakis, 2005: 243-250).

Risk iş hayatının bir gerçeğidir. Bu nedenle riski bilmek ve riskle mücadele

etmek önemlidir. Risk almak ve risk yönetmek, işletmelerin kar sağlamak ve paylaşım değerlerini arttırmak için girişimcinin yapması gereken bir faaliyettir. Fakat halen günümüzde riskle başa çıkamayan bir sürü işletme ve girişimci bulunmaktadır (Buehler, 2005: 46-50).

İş kurmak için gerekli olan bilgi ve beceriye sahip olan bir kişi başarıya ulaşarak işini kurmuş olsa bile, bunu devam ettirmekte sıkıntı duyacaktır. Çünkü, risk sadece iş kurma aşamasında değil aynı zamanda işi kurduktan sonra da mücadele edilmesi gereken bir zorluk olarak girişimcinin karşısına çıkacaktır. Tam olarak uygun özelliklere sahip olmayan bir kişi girişimsel süreç içerisinde çeşitli risklerle karşılaştıkça cesaretini toplayamayacak ve riskin muhasebesini yapmış olsa bile riski almaktan çekinecektir (Howorth, 2005: 24-40).

Bu nedenle büyük işletmeler, riski kontrol altına alabilmek için risk yönetimini benimsemişler ve ayrıca risk yönetimi eğitimini tüm personeline vermektedir. Küçük işletmeler ise risk olgusuna karşı geniş çapta bir tedbir alamamaktadır (Buehler, 2005: 49).

Girişimcilik alanındaki araştırmaların çoğu genellikle küçük işletmeler üzerinde olmaktadır. Günümüzün büyük işletmeleri de bir zamanlar küçük işletme olduğu için, girişimin başlangıcını tanımlayan küçük işletmeler her zaman daha çok ilgi çekmiştir. Dickson ve Giglieron, riski gemi yüzdürmek olarak tanımlamışlardır. Stratejik fırsatları kaçırmayı da risk olarak kabul etmiş ve bunu da “gemiye kaçırmak” olarak tanımlamışlardır (Gilmore, 2004: 349-360).

Girişimcilik, üretmek yada risk durumlarını kullanarak, girişimcinin kişisel zenginliğini sürdürmesi olarak tanımlanabilir. Girişimcilik, oluşturulacak dengesizlik ve risk durumuyla üst düzey denge durumunu oluşturabilmektir. Değişimde olduğu gibi, öncelikle içinde bulunulan statik ve kalıplaşmış olan yapının oluşturulacak olan dengesizlikle bozulması, daha üst düzeyde ulaşılan yapıda sürekliliği sağlayabilmek içinde yeni yapının dengelenmesi gerekmektedir. Hükümet politikaları risk dengelerinin durumlarını toplumsal düzeyde ayarlaması gereken makamlardır (Shepherd, 2002: 151-156).

Toplum içerisindeki kültür, girişimciliğin gelişimini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle girişimsel ilişkiler bütünü değerlendirirken,

toplumsal gerçeklerin göz ardı edilmesi düşünülemez. Bu nedenle ülkenin geleceğini planlayan hükümet politikalarının oluşumunda girişimciliği teşvik edebilecek olan kültürel alt yapının oluşturulması için çaba harcanmalıdır. Bu nedenle zaten var olan alt yapıyı kullanan girişimciyle, alt yapısı olmayan toplumlardaki girişimcilik faaliyetleri arasında derin farklılıklar vardır. Bu derin farklılıkların en belirgin göstergesi katlanılan risktir (Frederick, 2005: 174-176).

Freeman'a göre katlanılmakta olan riskler çok çeşitlidir ve birbirinden yapısal olarak çok farklıdır. Girişimci riskle mücadele ederken, mevcut tespit edilebilen risk alanlarının kar paylarını düşürür ve organizasyondaki önemli birimlerin vurgulamasını yapar. Bunun nedeni, organizasyonun hayatta kalabilmesi için gerekli olan temel birimler üzerinde önemle durulmasını sağlamaktır. Diğer bir deyişle risk alanlarının, hem organizasyonel boyutlarının hem de stratejik boyutlarının düşünülmesi gerekmektedir. Riskle birlikte organizasyon çeşitliliğe ve tercihsel eğitime doğru yönelmektedir (Colas, 2005: 78-88).

Girişimci kazanç olasılığını fark ettiği ve hissettiği işlerde, riski göze almaktan kaçınmaz. İşin sonucunda alınması beklenen ödül ne kadar büyük olursa, katlanılan riskte o kadar büyük olur (Kuratgo, 1995: 48).

S. Vekataraman, risk ve girişimcilik süreci üzerine yapılan Ruffin konferansında, risk ve girişimcilik ilişkileri arasındaki toplumdaki ekonomik varlık dağılımıyla ilgili olan bağlantı ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlantı, risk artışıyla ortaya çıkan girişimsel başarının ekonomik varlık artışı olarak değerlendirilmesi, risk azalışıyla da düşen girişimsel başarı sonucu elde edilen düşük ekonomik varlıktır. Bir çeşit uzman olan girişimci, risk alma süreciyle sürekli olarak iç içe yaşayan bir kişidir.

Mitchell Agle ve Wood, risk alanlarının etkilerini vurgulamışlardır. Risk almanın kapsamlı sosyal gerçek yargılamalarından bahsetmektedirler. Risk alınırken katlanılmak zorunda olunan, toplum tarafından birey üzerinde uygulanan uyum baskısı sosyal bir gerçektir (Mitchell, 2002: 175-195).

Girişimcilerin, ülkelerinin belirsizlik ve risk dolu olan iktisadi ortamlarından kurtulmalarının veya en az zararla atlatabilmelerinin en cazip olan yollarından biri de oluşturacakları ortaklık stratejileridir. Böylece global yapı içerisinde farklı

pazarlara da ulaşılarak aynı zamanda risk tolare edilebilmektedir. Girişimsel aktivitedeki başarı şansı daha da yukarı çekilmektedir. Ortak girişimcilik anlayışının devletin ekonomik istikrarı için, devlet politikaları içine alınması büyük bir önem içermektedir. Bu aynı zamanda toplumsal gelişime de katkı sağlamaktadır (Thornberry, 2003: 329-344).

Gartner girişimcilik ilişkilerinin çeşitliliğini, risk alan bireyin karakteristik özellikleriyle özdeşleştirmektedir. Girişimcinin çevresiyle olan etkileşiminin riskle olduğunu belirtmektedir (Moy, 2003: 16-40).

Girişimciler sadece hedefe odaklanmayı değil karşılaşılabilecekleri risklere odaklanmayı amaç edinmelidirler (Buehler, 2005:46-50).

Kuratko (2005: 78-92) ve Hodgetts girişimcilik ilişkilerinin gelişimini çeşitli açılardan incelemeyi sürdürmüşlerdir. Çalışmalarında girişimcilerin davranışlarının risk ile yüzleşme sonucu ortaya çıkan stresten dolayı negatif yönde etkilendiğini belirlemişlerdir. Ortaya çıkan bu stresin derecesinin insan vücuduna belirli oranda zarar verdiği ve bu zarar sonucunda girişimcilerin büyük bedeller ödediklerini ortaya koymuştur. Riskle mücadele etmesini bilmeyen kişiler stres yaşar bunun sonucunda hem hayatlarını hem de işlerini kaybedebilirler. Başarıya ulaşan girişimciler ise aynı zamanda katlanılan risk sonucu ortaya çıkan stresle de yaşamasını bilen insanlardır.

Geleceğin taze görüş ve fikirlerini geliştirmek, riskten başarı sağlamak istiyorsak, risk dünyasının yeniden keşfedilmesi gerekmektedir. Risk dünyası sürekli olarak yeniliklerle birlikte gelişme göstererek gelişen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle girişimcilerin katlanılmakta olan risklere karşı sürekli olarak duyarlı hareket etmeleri gerekmektedir (Ewing, 2005: 66).

İngiltere de 209 aile firması üzerinde yapılan bir araştırmaya göre teknolojik değişme ve gelişmelerin devam ettirilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca belirtilen firmalarda risk alma eğiliminin de giderek azaldığı bulunmuştur. Buradan aile şirketlerinin giderek çok ortaklı şirket yapısına dönüştürülmesiyle ilgili firmaların risk almama sebeplerinin de ortadan kaldırılabileceği tespit edilmiştir. Bu nedenle gelişimi sağlamak için katlanması gereken risklerle başa çıkabilecek olan çok ortaklı yapılanmaların teşvik edilmesi gerekmektedir (Zahra, 2005: 23-40).

Hofstede'nin yapmış olduğu çalışmalardan elde edilen bir başka sonuç ise, belirsizlikten kaçınma eğilimi fazla olan insanların; belirsiz, açık olmayan, riskli durumlardan çekindiği ve kendilerini sürekli olarak güvence altına almak istedikleridir. Buna karşılık risk alma eğilimi başkalarına göre yüksek olan toplumlarda ise değişim, yenilik ve atılım isteklerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkiye ve Japonya da riskten kaçınma eğilimi yüksek, ABD'de ise diğerlerine göre düşük düzeyde bulunmuştur (Mueller, 2000: 51-75). Bu nedenle ülkemizde çalışmakta olan bireylerin çoğunluğu yaşamları boyu garanti olan bir işte çalışmayı tercih etmektedirler.

2.2.4.3. Belirsizliğe Tahammül

Belirsizliğe olan tahammül, risk almaya göre daha farklı bir kavramdır. Bir durum açıklanırken, belirsizliğin olması riske nazaran daha uygun bir ortam olarak değerlendirilir. Risk, her kişiye göre farklı olarak tanımlanmaktadır. Belirsiz bir durum, birey tarafından yeterli veri olmaması nedeniyle tam olarak yapılandırılmayan veya kategorize edilemeyen durumdur. Belirsizliğe tahammül ise belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir. Birey, belirsiz bir çevrede aldığı karara daha fazla bilgi aramaya kalkışmaksızın halen güvenilebiliyorsa, belirsizliğe tahammül edebiliyor demektir (Erdem, 2001: 15-18).

Girişimciler, karasızlık ve stres yaratan değişimler ile sürekli olarak karşı karşıya gelebilirler. Sürprizler ve başarısızlıklar, yapılan atılımlar sonucu katlanılması gereken ortamlardır. Bu nedenle, yapıda oluşabilecek olan aksaklık ve eksiklikler kaçınılmazdır.

Faaliyet gösterilen alanlardaki değişken durumlara karşı girişimciler tahammül etmeye çalışmalıdırlar. Oluşacak olan belirsizliğe karşı hazırlıklı olmak, verilecek olan karar ve atılacak olan adımların daha sağlıklı olarak oluşmasını sağlar. Bu nedenle girişimcilerde belirsizliğe olan tahammül miktarı profesyonel yöneticilere göre çok daha fazladır (Kuratgo, 1995: 45).

2.2.4.4. Başarı İhtiyacı

Girişimcilikle çok sıkı bir ilişki içerisinde olan diğer bir özellik ise insanların başarıma ihtiyacıdır. Başarma ihtiyacı ise;

- Risk altında tüm sorumluluğu üstlenerek karar verme,
- Amaca ulaşabilmek için yapılabilecek olan tüm çabayı göstermedir (Anderson, 1996: 15) .

Girişimcileri diğer insanlardan farklı kılan başarıma ihtiyaçlarını tatmin edebilmek için sürekli olarak zorluklarla mücadele etmeye istekli olmalarıdır. Girişimciyi harekete geçiren başarı ihtiyacı içsel ve dışsal motivasyon olmak üzere iki şekilde ortaya çıkar.

Psikologlar insanların başarıma ihtiyaçlarının birbirinden çok farklı olduğunu belirtmektedir. Düşük seviyede içsel motivasyona sahip olan bireylerin durumlarından memnun oldukları, yüksek seviyede içsel motivasyona sahip olan insanların ise durumlarını sürekli olarak yeterli bulmayıp, rekabet içerisinde olmaktan büyük bir haz aldıkları tespit edilmiştir.

Birey üzerinde içsel motivasyon kadar etkili olan diğer bir motivasyon ise dışsal motivasyondur. Phalet ve Claeys, Türk ve Belçika toplumları içindeki gençler üzerine yaptıkları bir araştırma da Türk gençlerinin başarıdan “kendini gerçekleştirmeyi” ve aynı zamanda “aileye ve topluma yararı”, Belçikalı gençlerin ise sadece, “kendini gerçekleştirmeyi” anladıklarını bulmuşlardır. Hindistan’da J. B. P. Sinha’nın yapmış olduğu bir araştırmaya göreyse, başarının sadece bireysel değil toplumsal fayda amaçlı olarak düşünüldüğünü bulmuştur (Kağıtçıbaşı, 2004: 366).

McClelland ise başarıma ihtiyacının girişimciliğe aşağıda belirtilen şekilde katkıda bulunduğunu belirtmiştir (Hisrich, 1998: 70);

- İnsanları girişimciliğe yönelttiğini,
- Kontrollü riskleri üstlenmeye yönelttiğini,
- Problem çözme becerisinin geliştirttiğini,
- Amaçların belirlenmesine katkıda bulunduğu,

Girişimciliği ortaya çıkaran asıl motivasyonların neler olduğu konusunda sürekli olarak araştırmalar yapılmaktadır. Klasik anlayışa göre girişimi ortaya çıkaran temel sebep bireysel fayda ve kar elde etme duygusudur. McClelland ise, girişimciliğin sadece ekonomik istekler doğrultusunda değil aynı zamanda psikolojik etkenlerin baskın olarak etkilediği durumların girişimi ortaya çıkardığını düşünmektedir. Girişimci üzerinde iç mi yoksa dış mı faktörlerin tam olarak daha etkili olduğu tespit edilememiştir. Gelişmiş ülkelerde pazar şartları, gelişmemiş ülkelerde ise devlet politikaları girişimciliğin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Türkiye’de de, girişimciliğin ortaya çıkmasında devletin çok büyük rolü olduğu göz ardı edilemez (Erdoğan, 2000: 28).

Bazı araştırmalarda girişimcilerin girişimci olmayanlardan daha fazla başarıya ihtiyaçları olduğunu belirtirken, başarı ihtiyacının iş kurulum aşamasında etkisi olmadığını ortaya koyan çalışmalarda mevcuttur. Ayrıca başarı ihtiyacının etkilerinin toplumların kültürel özelliklerine göre de değişim gösterdiği yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulardır. Bu nedenle başarı ihtiyacı toplumsal olarak farklı etkiler gösterebilen bir faktördür (Pillis, 1998: 53-54).

2.2.4.5. Kendine Güven

Kendine güveni olan insanlar, kendilerini tam olarak tanıyan, risk almaktan kaçınmayan, başkalarına faydalı olan ve yaptığı işten tatmin duyan kişilerdir. Kendine güveni olmayanlar ise, etrafındaki insanlara da güvenemeyen, başkalarına bağımlı olarak hareket eden ve yaptığı işten tatmin olmayan insanlardır (Aytaç, 2001: 19-26).

Kendine güven, kişilerin faaliyet alanlarının seçiminde önemli rol oynamaktadır. Güven rekabet ortamında daha da olgunlaşan bir süreç haline gelmektedir. Kendini güvende hisseden insanlar önlerine çıkan zorluklarla yılmadan mücadele edebilirler. Başarılı olan girişimcilerin kendilerine olan güveninin ve azminin uzun süreli olduğu tespit edilmiştir (Çetin, 1996:30).

İnsanlar yapmakta oldukları işleri yürütürken güven duygusuna ihtiyaçları vardır. Güven duygusu, risk almayı ve belirsizliğe tahammül ederek karar alabilmeyi sağlayan bir faktördür. Girişimciye, güven duygusundaki ölçülü hareket etmeyi

öğretecek olan zamanla elde edilen tecrübedir.

Kendine güveni olan birey, özerk davranmayı tercih eder. Kendine güven ve karar ölçütleri içinde karar alırlar. Başkalarına bağımlı olmadan bireysel olarak kararlarını alarak uygulamaya geçerler. Kendine güven duyarak hareket etmesi girişimciye hareket serbestisi tanır (Hisrich, 1995: 53).

Stratejik kararların içeriğinin, daha sonraki oluşturulacak olan davranışlarla ilişkilendirilip güven duygusu içerisinde şekillendirilmesi gerekmektedir. Verilecek kararların, davranışsal olarak geçerliliğinin sağlanamayacağına inanıldığı takdirde, güvensizlik var demektir. Bu nedenle mevcutlara güvenerek ancak ileriye adım atılabilir. Güven olmadığı takdirde yeniliklerin alınması güçtür (Malewicki, 2005: 141-166).

2.2.4.6. Yenilikçilik

Yenilikçilik, sorunlara farklı bakış açısıyla yaklaşarak çözüm bulmak demektir. Bulunan bu çözümler; ürün, süreç, teknoloji ve hizmet olarak tanımlanabilmektedir (Başar, 2001: 33-37). OECD'ye göre ise, "fikri uygulanabilir bir sürece çevirebilme" anlamında kullanılmaktadır (Taymaz, 2001: 17).

Girişimciler, ekonomik büyümeyi yürüten, yeni ekonomik para kaynakları ve iş imkanı yaratan, yenilikçi ve ekonomik hareketleri kontrol eden kişiler olarak tanımlanmaktadır (Drnovsek, 2005: 55-71).

Girişimciliğin gelişmesini sağlamak için Avusturya da düzenlenen girişimci ödülleri dağıtım kriterleri arasında yenilikçilik bulunmaktadır. Yenilik, girişimciliğin en önemli özelliklerinden birisidir. Bu nedenle girişimcilik denilince akla ilk olarak gelenler arasında yer alır (Kearins, 2004: 41-55).

Yenilikte çok fazla miktarda risk vardır. Ulaşılması planlanan amaçlara götürecek olan yeniliklerin gerçekleştirilmesi çok zor bir süreçtir. Bu süreç bazen uzun zaman alabilir. Yenilik gerçekleşmeden tam olarak üzerinde herhangi bir şey söylenemez. Yenilikte sonuç olarak çok büyük bir başarı da muhtemel bir sonuçtur, çok kötü bir durumda muhtemel bir sonuçtur. Yenilik gerçekleşmeden ulaşılabilecek sonuç ve başarı hakkında karar vermek mümkün değildir (Miller, 2005: 167-186).

Ekonomik gelişme aynı zamanda toplumların yapılarına da bağlıdır. Toplum olarak geleneksel bir yapıya sahip olmak demek, yeniliklere açıklık ve eğitimsel konulara bakış açılarının daha kısıtlı olduğu anlamını çıkartır. Geleneksel yapıya sahip olan toplumlar yeniliğe karşıdırlar. Bu nedenle geleneksel toplumların ekonomik gelişmeleri de yetersiz olmaktadır.

Araştırmacıların 17 ülke ve 150 farklı iş kolunda yaptıkları çalışma sonucunda, kurulan işletmelerde yaratıcılığın bilinen bilimsel yöntemlerden ziyade, çalışanların bireysel fikir ve düşüncelerini, deneyimlerini değerlendirebilen toplumlardaki yaratıcılığın da üst seviyede olduğu kanıtlanmıştır (Wise, 2004: 104).

Ekonomik gelişmenin sağlanabilmesi için toplum içerisinde yaratma çabasının olması gerekmektedir. Yenilik yaratma çabası içerisine girmeyen toplumların gelişme göstermesi zordur. Yeniliklerin, uygulanabilir olması gerekmektedir. Uygulanamayan yenilikler yok olmaya mahkumdurlar (Hurst, 2005: 98).

Yenilik yapma isteği kısmen de olsa doğuştan ve genlerden gelen bir özelliktir. İnsanlar doğarlar daha sonrada kendilerine verilen eğitim ve teşviklerle birlikte yaratıcı olurlar (Tokol, 1998: 64-96).

Yenilikçilik, girişimcilik kavram ve ruhuyla yakından ilgili bir kavramdır. Yenilik, şimdiye kadar görülmemiş, farklı ve kendine özgü olan bir yapıyı anlatmakta kullanılan bir ifadedir. Yenilikçilik de, *yenilik yapılması taraftarı olan kimse* olarak kullanılan bir ifadedir. İktisadi alandaki karşılığı ise girişimci sayesinde pazarda yeni ürün, kaynak, yöntem ve uygulamalarla kısa bir süre içinde olsa rekabet avantajı sağlamaktır. İktisadi alandaki rekabet koşullarıyla başa çıkabilmek ve hayatta kalabilmek için kazanılması ve sürdürülmesi gereken dinamik yapılanmadır (Artar, 2002: 2).

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçerken ise girişimciliğin niteliksel özellikleri daha da geliştirilmektedir. Girişimci yenilikleri takip eden değil, yenilikleri ilk bulan kişi olarak pazara çıkmaktadır. Olabilecekleri daha önceden sezinleyerek, çıkacak fırsatlara karşı önceden tedbirler alabilen kişi olmaktadır.

Mevcut olumsuzluklar içerisinde olumlu bir tablo oluşturabilen insanlar, yaratıcı ve yenilikçi insanlardır (Mambula, 2004: 30-55).

Yenilikçiliği en zor görevlerinden ve en önemli olan görevlerinden biri de eskiyle başa çıkabilmek ve yeniye kabullenebilmektir. Bulunan ve ortaya konulan yenilikler eskiye karşı başarı elde edip uygulamaya konulmadığı takdirde hiçbir anlam taşımamaktadır. Bu nedenle yeniliklerin kabullenilerek uygulamaya geçirilebilmesi gerekmektedir. Rekabet şartları içerisinde rakiplerden daha hızlı hareket edebilen, dinamik yapıya sahip olan girişimciler yenilikle birlikte hareket edebilirler.

Büyük toplumlarda girişimciler çok küçük bir bölümü oluşturur. Toplumun bütününe etki altına alabilmek çok zordur. Fakat yapılmakta olan işin her bir ufak parçası bir girişimciliktir. Bazı girişimcilik yeteneklerini almak için iş bilinci, iç yönelim ve yenilikçiliğe ihtiyaç vardır. Girişimciyi bir dansçı olarak düşünürsek, diğer insanların birden bire dansçı olmalarını bekleyemeyiz. Girişimcilik bir anlık bir uğraş değil, bir yaşam tarzıdır. Girişimciliği ancak yaşam tarzı olarak belirleyenler devamlılık sağlayabilirler (Anonymous, 2001: 17-18).

Girişimcilikte yaratıcılığın oluşumu tek bir faktöre bağlı değildir. Yaratıcılık girişimsel süreç içerisindeki; insan kaynaklarının kişilik yönünden sosyo-kültürel olarak gelişimine, bilgiye, iş değerlerine, iş eğitime, ortaya konulan çalışma ve projelere göre şekillenmekte ve sürdürülmektedir. Öğrenme süreçleri ve performans çeşitlilikleriyle, yaratıcılığın geliştirilmesi sağlanabilir. Fakat bu süreçler sonucunda mutlak olarak girişimciliğin sağlanabileceği tam olarak ifade edilemez (Consuelo, 2004: 151-159).

2.2.4.7. Oto kontrol

Girişimcinin amaçlarını elde edebilmesi için yapacağı faaliyetleri mantıksal bir çerçeve içerisinde sıraya koyarak düzenlemesi gerekmektedir. Mevcut olan kaynakları en iyi şekilde kullanabilmeli, istekleri amaçlara yönlendirebilmelidir.

“Oto kontrol, tüm gayret ve çabaların, başarılmak istenen iş ve amaçlar doğrultusunda odaklanmasıdır. Bu odaklanma sayesinde yapılacakların denetiminin

kolaylaşmasıdır (Hisrich , 1995 : 83-127).”

Girişimci yeni bir atılıma karar vermeden önce alternatiflerin objektif olarak değerlendirmesini yaparak, karar vermelidir. Yeni bir atılım sonucu gerçekleşen durumun daha önceki durumla olan karşılaştırmasını yaparak, iki durum arasındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanabilmelidir. Böylece girişimcinin kendini olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkararak değerlendirebilmesi oto kontrol uygulamasıdır.

Kendini değerlendirebilen girişimcinin elde etmiş olduğu tecrübelerden olumlu çıkarımlarda bulunarak hatalarını düzeltici önlemleri alması, yapmış olduğu yanlışlarda ısrarcı olmaması, zamanla kişisel olgunluğunun sağlanması, girişimcinin gelişimini sağlayacak olan özelliktir.

2.2.5. Girişimcilik Yaklaşımları

Girişimciliğin anlaşılacak, geliştirilmesine katkıda bulunan çeşitli bilim adamları tarafından yapılmış olan çalışmalar sonucunda bir çok yaklaşım tespit edilmiştir. Girişimcilikle ilgili bir çok yaklaşım bulunmaktadır.

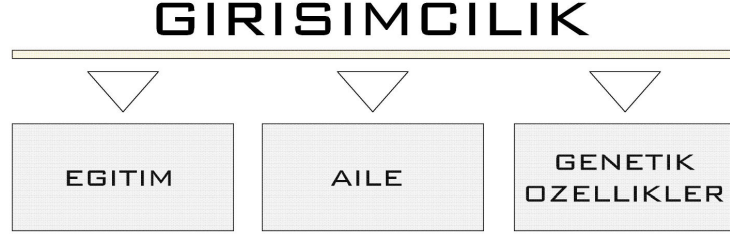
2.2.5.1. Alfred Marshall’ın Yaklaşımı

Cambridge Okulu’nun kurucusu Alfred Marshall (1842-1924)’ın en ünlü eseri olan “Ekonominin Prensipleri” adlı eseri İngiltere de ekonomi ilminin standart kitabı olmuştur. 19. yüzyılın sonlarında çalışmalarını yapmış olan Marshall, piyasalardaki dengenin arz ve talep eşitliği sonucu oluşmakta olduğunu ve fiyatlarında dengeyi sağlamada bir aracı olarak kullanıldığını belirtmiştir.

Marshall’ın değer teorisinde talebe önem veren “subjektivist” görüşle, arzın nitelilerine dayanan “objektif maliyet değeri” görüşü klasikler arasında bir uyuşma sağlanmaya çalışılmıştır. Bu şekilde fayda ve maliyet kavramları birleştirilmek istenmiştir.

Marshall’a göre malların üretimindeki maliyetin iki subjektif unsuru vardır; çalışmanın verdiği mutsuzluk ve faydanın beklenmesi. Ancak Marshall bu iki unsur

olmasa da bedelin malların kıt oluşu nedeniyle ödenmesi zorunluluğunu dikkate almamıştır (Kumbaracıoğlu, 1974: 110-111).

Şekil 2.6 Girişimcilik

Alfred Marshall’a göre girişimci beceri ve yeteneği; eğitim, aile yapısı ve doğuştan gelen yetenekle oluşmaktadır (Mirjam, 1999: 317).

2.2.5.2. Max Weber’in Yaklaşımı

Max Weber, girişimciliği kapitalist bir yapı içerisinde, oluşan ekonomik süreçler içerisindeki fırsatları değerlendirerek biçimsel kazanç elde etme faaliyeti şeklinde anlaşılmasını tavsiye eder. Kapitalist kazanç sermaye hesaplarına göre düzenlenir. Girişim faaliyetinin başında, açılış bilançosunun ve kapanış bilançosunun hesaplanması gerektiğini belirtir. Girişimciyi, sürekli olarak yenilenen kazanç peşinde olan kişi olarak tanımlamaktadır (Weber, 1999: 17).

Weber bir Alman sosyoloğu olarak toplum içerisindeki ideolojik değerlerin girişimci davranışlarını etki altına aldığını belirtmektedir. Özellikle Protestan çalışma ahlakının ticari faaliyetlerle olan ilişkilerini inceleyen Weber, girişimcilerin davranışlarını bu açıdan açıklamaya çalışmıştır.

Weber’e göre, ülkenin dini havası ve aile çevresinin yönlendirdiği eğitim ile kazanılan ruhsal özellikler, kişinin meslek seçimini ve daha sonraki meslek kaderini etkiler. Weber, ticari işlerde çalışmakta olan insanların Protestan çalışma ahlak davranışlarını sergilediklerini tespit etmiştir. Protestanların çalışma azimleri, ticari alanlardaki elde ettikleri başarılar, tarihi temellere dayanmaktadır. Weber’e göre

dinsel ve toplumsal yapı vasıtasıyla alınan tüm eğitimler, bireyin mesleki yaşam ve başarısını yakından etkilemektedir (Weber, 1999: 27-32).

Weber'in çalışması diğer bir çok sosyoloğa göre geçerliliği düşük bir çalışma olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra Weber'den olumlu yönde etkilenen bilim adamları da olmuştur. Weber den sonra Schumpeter tarafından yapılmış olan girişimcilerin özelliklerine yönelik ilişkisel boyutların araştırıldığı, araştırmanın dışında girişimcilerin davranışsal ve psikolojik özelliklerini ortaya çıkarabilen kapsamlı bir çalışma yapılamamıştır (Jennings, 1998: 125).

2.2.5.3. Thomas C. Coachron'un Yaklaşımı

Thomas C. Coachron, iktisadi süreç içerisinde girişimciyi incelemiştir. Özellikle ekonomik değişim sırasındaki sosyal modelleme ihtiyacı üzerinde durmuştur. Toplumsal yapı içerisindeki, çocuk yetiştirme ve öğrenim, girişimcilerin sahip olduğu özelliklerin temelini oluşturmaktadır. Coachran en gelişmiş ülkelerde bile Latin Amerikalıların çocuk yetiştirme tarzının, Birleşik Amerika da mevcut olan özelliklerden son derece farklı özellikler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Çocukların okulda ve toplumda öğrendiklerinin daha sonraki oluşacak olan mesleki hayatlarındaki rolünün çok önemli olduğunu belirtiyor (Coachron, 1971: 95-110).

Girişimciliğin Amerika da çok hızlı bir şekilde gelişmesine sebep olan değişimler (Can, 1985: 64-70);

- Hızlı sanayileşme: sosyal ve ekonomik alandaki değişimlerin gerçekleşmesinde en önemli rolü girişimciler üstlenmiştir
- Profesyonel yönetim anlayışı: profesyonel yöneticiliğin işletmelerde yaygınlaşması
- Kitle üretimin yaygınlaşması: Büyük çaplı işletme ve üretim tekniklerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

2.2.5.4. McClelland'ın Yaklaşımı

McClelland, ekonomik gelişme ile başarıma ihtiyacı arasındaki ilişki ile

Protestan çalışma ahlakı ve girişimci davranışı arasında bağ kurmuştur. Başarma ihtiyacı gelişmiş olan bireylerin toplumsal yaşam içerisindeki evresiyle olan ilişkilerinde de başarılı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca başarma ihtiyacının hem toplum hem aile içerisindeki başarılarının, girişimsel başarıyla ilişkili olduğunu ifade etmektedir (Davidson, 1997: 179-199).

McClelland, toplumsal gelişmenin bireysel girişimciliğin gelişmesine bağlı olduğunu ve başarı motivasyonu yüksek olan insanların oluşturduğu toplumlardaki ekonominin daha hızlı geliştiğini belirtmiştir. Girişimciyi dinamik ve makul düzeyde risk alabilen kişi olarak tanımlamıştır. Başarı motivasyonunun davranışsal sonuçları ise (Mirjam, 1999: 326);

- Yüksek başarı motivasyonuna sahip bireyler, gelecekle ilgilenerek plan yaparlar,
- Alternatifleri inceleyerek amaçlarını belirlerler,
- Bu kişiler ödüllendirilmekten çok bireysel tatmin için çalışırlar,
- Bu kişiler işlerini şansa değil, çizdikleri rotaya göre gitmesini isterler.

McClelland'ın belirtmiş olduğu girişimcilik ile başarı ihtiyacı arasındaki ilişkiyi olumlu yönde ortaya çıkaran herhangi bir araştırma henüz çıkmamıştır.

Girişimcilerin başarı ihtiyacı içerisinde olan insanlar olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda okurken başarılı olan öğrencilerin meslek hayatlarında da girişimcilik ruhu taşıyan işlerde çalışmayı tercih ettikleri saptanmıştır

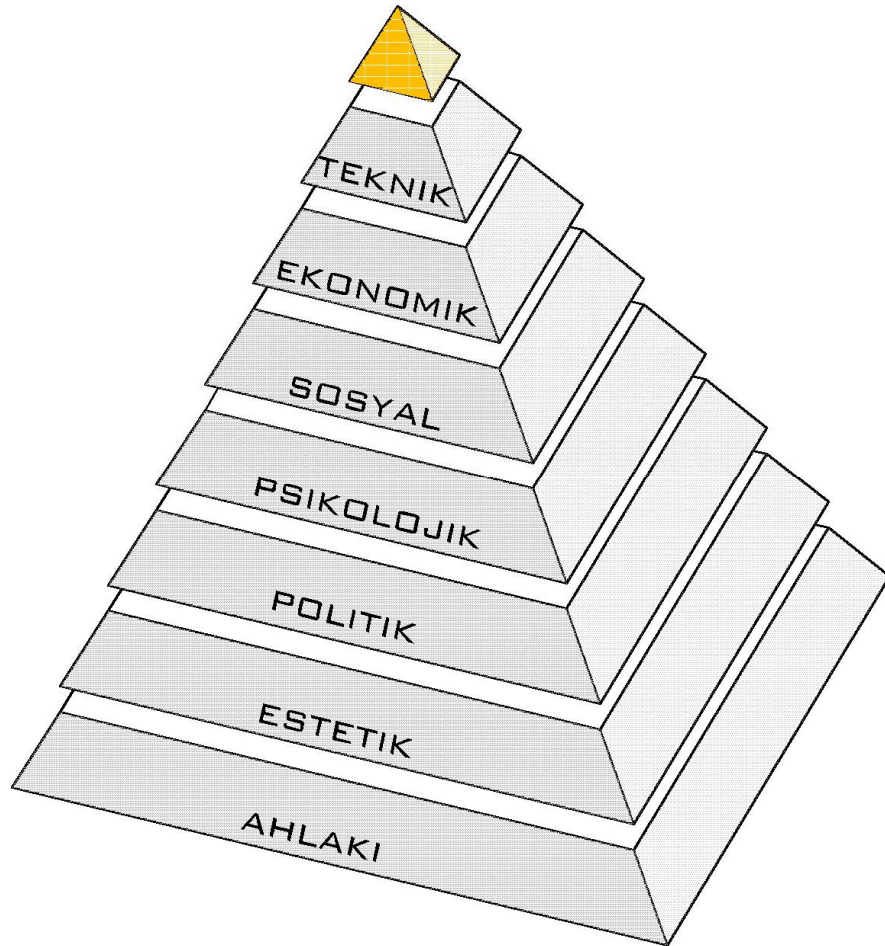
2.2.5.5. Keith Davis ve Robert Blomstrom'un Yaklaşımı

Keith Davis ve Robert Blomstrom, başarılı girişimciliğin oluşumunu sağlayanları aşağıdaki şekilde sıralamıştır (Cromie, 1987: 259):

- Teknik değerler; Fiziksel olaylara, bilime, akla ve mantığa dayanır,
- Ekonomik değerler; pazardaki arz ve talebe göre oluşan denge değerlerine dayanır,
- Sosyal değerler; Grup ve örgüt psikolojisine dayanır,

- Psikolojik değerler; Bireysel ihtiyaçlara dayanır,
- Politik değerler; Ülkenin yönetim ve devlet politikalarına dayanır,
- Estetik değerler; Özellikle algılamaya dayanır,
- Ahlaki değerler; Toplumsal yapımız içindeki kültürel temel içinde yer alan genel ahlak, örf, adet, gelenek ve aile eğitimine dayanır.

Aşağıdaki şekilde Keith Davis ve Robert Blomstrom girişimciliğin gelişimini sağlayan değerler arasındaki ilişki bütünü aşağıdaki şekilde açıklamaktadır.

Şekil 2.7 Keith Davis ve Robert Blomstrom'un Değerler Hiyerarşisi

Kaynak: Cromie, 1987: 259

Yukarıdaki şekilde belirtilmekte olan değerler bütünü Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine benzemektedir. İnsanın temel olan ihtiyaçlarının gerçekleştirilmesinin ardından diğer ihtiyaçlarını gerçekleştirme yolunda çaba göstereceğini belirtmektedir. Bu karşılanan değerler içerisinde de başarılı bir girişimciliğin ortaya çıkmakta olduğu belirtilmektedir.

2.2.5.6. Israel Kirzner'in Yaklaşımı

Kirzner, 1973 yılında yapmış olduğu "rekabet ve girişimcilik" adlı çalışmasıyla başlayan piyasa süreci içerisindeki girişimcilik yaklaşımını daha sonraki yıllarda daha da genişleterek ayrıntılı bir şekilde inceleme imkanı bulmuştur. Kirzner'e göre piyasa da mutlaka her zaman keşfedilmemiş olarak duran kar fırsatlarının bulunduğu ve piyasada zamanla oluşan bilgi eksikliği nedeniyle de mevcut kar fırsat potansiyelinin giderek artış göstermekte olduğunu belirtmektedir. Burada önemli girişimcinin piyasadaki kar fırsatlarını görebilmesidir (William, 2002: 27).

Israel Kirzner'e göre, girişimcilik fırsatları değerlendirme ve keşif yapmadır. Girişimcinin sadece bilgiye ve eğitime ihtiyacının olduğunu, ne yetenek ne de kişiliğinin önemli olmadığını belirtir (Mirjam, 1999: 326).

2.2.6. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Bir çok ülke girişimciliği geliştirerek, iktisadi hayat üzerinde başarı elde etmeye çalışmaktadır. Girişimciliği geliştirmek ve yönlendirebilmek için unutulmaması gereken ise, toplumsal ve bireysel davranış farklılıklarının altında yatan asıl sebeplerin göz ardı edilmemesi gerektiğidir. Her toplum ve bireyin girişim kararını etkileyebilecek olan faktörlerin çeşit ve etki dereceleri çok farklıdır. Bu farklılığın asıl sebebi toplumların yapısından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bireylerin kararlarının oluşumunu eğitim yoluyla etkilemekte olan toplumların, iktisadi hayata olabilecek olan katkı süreçlerini açıklamak gerekmektedir (Şencan, 1997: 43).

Girişimcilik bireysel bir olay olmasına rağmen aynı zamanda toplumsal ve

kültürel bir de olgudur. Toplum içerisinde girişimciliğin oluşumunu etkileyen bir çok unsur bulunmaktadır. Girişimcilik, toplum ve birey arasındaki ilişkiler bütününden ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle girişimciliğin toplum içerisinde yaygınlaşmasında oluşturulan girişimciliğin önemli etkisi vardır. Aşağıda girişimciliğin gelişimine yardımcı olan unsurlar açıklanmaktadır.

Toplum içerisinde girişimcilik kültürünün oluşmasında aileyle birlikte aynı zamanda uygulanmakta olan eğitim faaliyetlerinin de önemli katkısı olmaktadır. Aile ve eğitim birbirini tamamlayan kurumlardır. Her iki kurumdaki yaşanan süreçler girişimciliğin başlamasına, gelişmesine veya tam zıt bir şekilde girişimciliğin giderek azalmasına katkıda bulunabilmektedir. Yapılan araştırmalar, toplum içerisinde uygulanmakta olan eğitim sisteminin geçerliliğini kaybetmiş ve gelişime katkı sağlayamayacak türde olan bilgilerin verilmesi, toplumsal ve bireysel yaratıcılığın ve gelişiminin önünde engel olmaktadır. Ayrıca toplumsal yönden girişimciliğin gelişimine fayda sağlayabilmek için uygulanmakta olan eğitim sistemlerinin temel yaklaşımının yaratıcılığı teşvik edecek şekilde düzenlenmesinin yetişmekte olan çocukların daha çok girişimciliğe yatkın olarak yetiştirildiği orta çıkmıştır. Bu nedenle eğitim stratejilerinin toplumsal hedeflere odaklanarak programların hazırlanmasına önem verilmesi gerekmektedir (Bilgiseven, 1977: 105-117).

2.2.6.1. Toplum

Toplum içerisinde girişimcilik ruhunun oluşturulabilmesi için kültürel yapının etkileri çok büyüktür. Unutulmamalıdır ki toplum içerisinde kültürün oluşumuna en fazla etki eden de eğitimidir. Bu nedenle toplum içerisindeki girişimcilik olgusunu ortaya çıkarabilmek için kültürel alt yapının dikkate alınması gerekmektedir.

Girişimcilik, her türlü gelişimin anahtarı olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple ülke genelinde girişimciliğin geliştirilebilmesi ve toplum içerisinde girişimci

ruhun oluşturulabilmesi için, üretim yaratma çabalarının oluşumunu destekleyen kültürel yapılar hayata geçirilmelidir (Dolgun, 2003. 8).

Toplum içerisindeki girişimcilik kültürü toplumsal yapıdan kaynaklanarak çeşitli parça ve bölgelere ayrılabilir. Ortaya çıkarılan bu farklılıklar aynı zamanda girişimcilik kültüründeki parçalanmaların bir göstergesidir. Amerika da girişimcilik kültürü üzerine yapılan 378 girişimci üzerindeki araştırmaya göre girişimcilerin motivasyonlarında bölgesel farklılıkların etkisi görülmüştür. Ayrıca karşılaşılan girişimcilik problemlerinde de bölgesel etkileşimden dolayı farklı anlayışların yerleşmiş olduğu tespit edilmiştir (Benzing, 2005: 3-27).

Girişimcilik kültürü ülke ve toplumlara göre birbirinden çok farklı kültürel özellikler gösterebilmektedir. Bu nedenle girişimciliğin her ülkedeki gelişimi farklı düzeylerde olmaktadır.

Girişimciliğin en önemli özelliklerinden olan cesaret ve risk, başarıyı dolaylı yoldan olumlu olarak etkilemektedir. Cesaret, kahramanlık ve riske girme özellikleri, sadece bir işe başlamak için değil aynı zamanda başlanılan işte de başarılı olabilmek içinde gerekli olan unsurlardır. Sadece girişimcilik için değil toplum içerisinde bu duyguların paylaşımının artırılması ülke geleceği içinde çok büyük avantajlar sağlayacaktır (Bono, 1989: 230).

Toplumsal yapı içerisindeki kültürel boyut, girişimciliğin oluşumuna zemin hazırlayabilmektedir. Toplum içerisindeki bireysellik ve kolektivistlik, kültürel yapının boyutlarıdır. Bireysellikte, bireysel tatmini her şeyin önünde tutan bir yaklaşımdır. Bireyselliğin hakim olarak yerleşmiş olduğu kültürlerde, bireyi ancak kişisel çıkar ve kişisel amaç başarımı harekete geçirebilir. Bu anlayışın baskın olarak yer almış olduğu kültürlerde toplumsal ortak aktivitelere bireyselci anlayışta olduğu gibi katkı vermek istemezler. Kolektivist kültürlerde ise toplumsal çıkarlar, bireysel çıkarların önünde yer alır. Kolektivist yapı, işbirliğine, uyuma, toplumsal fayda ve çıkarlara önem veren bir kültürdür (Duruhan , 2004 ; 119 – 126).

Türkiye'deki toplumsal yapının kolektivist veya bireysellik açısından genel bir değerlendirmesi yapıldığında; ülkemizin kolektif davranışın yaygın olarak kullanmakta olan ülkeler arasında olduğu belirtilmektedir. Türklerde yaygın olarak yerleşmiş ve benimsenmiş olan davranış şekilleri ise; bir işe başlarken mutlaka

avantaj sağlayabilmek için tanındık olması, adamına göre muamele yapılması, zorluklarla mücadeleye başlamadan çıkan problemler hakkındaki çözümleri devletten bekleme alışkanlığı, mevcut olan güç şartlardan kurtulabilmek için kahraman arayışı içerisinde olma eğiliminin temelinde kollektivist davranış kültürü yer almaktadır.

Bireyselci davranışın baskın olarak yer almış olduğu toplumlarda ise, yenilik ve yaratıcılığın daha çok, hızlı ve yaygın olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Amerikan ve Japon öğrenciler üzerinde yapılmış olan bir araştırmaya göre, kollektivist yapıya sahip olan Japon toplumuna göre bireyselci davranışın hakim olduğu Amerikan toplumunun daha yaratıcı olduğu tespit edilmiştir (Morris, 1994: 25-31).

Türk girişimcilik kültürünün temel yapı taşlarını ortaya çıkarabilmek için Türk klan'ının özelliklerini incelemek gerekmektedir. Bunlar (Titiz, 1994: 70-85);

- Geleneklerine bağlı,
- Toplumsal davranış şeklini benimsemiş,
- İçer dönük bir yapıya sahiptir.

Türkiye çok sağlam bir bürokratik geleneğe sahiptir. Osmanlıdan günümüze kadar gelen süreç içerisinde gelişen bu bürokratik yapının sağlamlığı, Osmanlıya kadar dayanır. Sanayi toplumu olarak bazı zayıf yönler bulunmaktadır, bunlar; fazla disipline olamamak ve ortaklık yapmayarak bireysel hareket etmedir. Sanayi toplumunda rekabet edebilmek için ortaklık çok önemlidir, aynı zamanda büyüyerek ve birleşerek güçlenme sağlar. Ortaklık aynı zamanda bilgi çağının da bir gereğidir. Paylaşımın artırılmasıyla oluşacak olan etkileşimin hızıyla değişimi gerçekleştirerek ekonomik gelişme sağlanabilmektedir (Ali, 1998: 35).

Toplum içerisinde girişimciliğin oluşmasını sağlayan temel yaklaşımlardan birisi de “küçük olsun ama benim olsun” anlayışının geçerlilik kazanmasıdır. Hangi toplumdaki kültür anlayışında olursa olsun girişimcilik ruhunun yerleşmesini sağlayacak olan düşünce kendi işyerini kurarak çalıştırabilme düşüncesidir. Bu düşüncenin gerçekleştirilmesi girişimcilik kültürünün toplum içerisindeki oluşumunun başlangıcını sağlar. Girişimciliğin kültürel olarak tam anlamıyla

yerleşemediği toplumlarda, girişimcilik düşüncesinin yaygınlaşmaya başlaması toplumsal olarak kültürel parçalanmalara sebep olmaktadır (Müftüoğlu, 1989: 74).

Toplum içerisinde girişimciliğin gelişimiyle ilişkilendirilebilecek bir başka çalışma ise Aycan tarafından yapılan paternalizm boyutudur. Paternalizm, “babacanlık”, “kollamak” anlamında kullanılan ve ikili ilişkilerin niteliğini belirten bir kavramdır. Paternalizm’in girişimcilik ile ilişkisi ise, her şeyin lider ve yöneticiden beklenmesi, kendi gelişiminin önemsizleşmesi ve yeniliğe karşı giderek oluşan isteksizliktir. Aycan çalışmasında paternalizmin yüksek olduğu ülkeler arasında yer alan Türkiye’deki çalışan insanların, sürekli olarak lider ve yöneticilerin himayesinde kalmayı alışkanlık haline getirmelerinden dolayı, bireysel gelişim alanında ilerleme yapmak inancında olmadıklarını belirtmektedir (Aycan, 2001: 11-31).

2.2.6.2. Aile

Toplum içerisinde girişimciliğin oluşmasında kültürümüzün temel yapı taşı olan en önemli unsur ailedir. Aynı zamanda aile, geleceğin içinde mayalandığı ilk sosyal dünyadır. Çocuğun doğumuyla birlikte başlayan ailesiyle arasındaki etkileşim, yaşamı boyunca devam etmektedir. Bunun en güzel kanıtı, çocukken yapılmış olan ve aile ile paylaşmış çok özel olan o anların yaşam üzerindeki etkilerini sürekli olarak taşınmasıdır (Ergun, 2002: 35-43). Bu nedenle çocuğun ailesinden erken yaşlardan itibaren almaya başladığı uygulamalı eğitim ve anlayış onu yaşamı boyunca etki altına almaktadır. Zamanla gerçekleşen teknolojik gelişmelerin etkisiyle ortaya çıkan değişimler sonucu ailede bazı farklılıkların oluşumuna sebep olmaktadır. Böylece çocuğun yeniliklerin ve gelişmelerin etkisiyle iş yeri açma isteği artacaktır. Girişimcilikte amaç, mevcut kaynakların en iyi şekilde kullanılmasıdır. Bu gibi amaçlar girişimcilik motivasyonu ile birleşince ortaya başarıma hırısı ortaya çıkar, bu hırının pekişmesindeki etmenlerden en önemlisi ailedir. Bireyde girişimciliğin oluşmasında ailenin etkisi eğitimden daha fazladır. Araştırmalar, bireyin doğumundan itibaren en çok aile büyüklerinden ve aile bireylerinden etkilenecek davrandıklarını ortaya koymuştur. Aile içerisinde girişimci bir kişinin olması diğer aile fertlerinin de girişimci olması yönünde etkili olacaktır.

Ayrıca aile yapısı içerisinde yetişen bireyde girişimcilik ruhunun oluşabilmesi, yaşadığı çevre şartlarına ve teknolojik imkanlara bağlıdır. Sosyal örgütlenmelerin temel birimlerinden olan aile, girişimcilik kültürünün oluşmasında da en önemli etkenlerden birisidir. Ailenin çocuğunun bireysel gelişimini erken yaşlarda destekleyici mahiyette cesaretlendirerek, faaliyetlerine destek olması, çocuğun girişimcilik ruhuna sahip olarak büyümesini sağlamaktadır. Bunun tam zıttı olarak da ailenin çocuklarını sürekli olarak eleştirmesi, cezalandırması, aşırı disiplin ve kontrol altına alarak yaratıcılığının gelişimini engellemesi çocuklarda içe kapanıklık, suçluluk ve cezalandırılma korkusu başarısızlığa neden olmaktadır (Güvenç, 1984: 320-323).

Aile içerisinde girişimcilik tecrübesine sahip olan bireylerin bulunması, çocuğun farkında olarak veya olmayarak girişimciliğe karşı olan yatkınlığının artmasına sebep olmaktadır. Aile içerisindeki potansiyel girişimci olarak yetişmeye başlayan çocuk önüne çıkan her fırsatta bu niyetini belli edecek davranışları sergilemeye başlayabilir. İçindeki girişimciliği gerçekleştirmek için çaba harcayan çocuk, okul çağında ufak işler yaparak para kazanmaya başlar veya hayatın maddi yükünü erken yaşlarda alarak çalışmak zorunda kalanları ise içinde bulunduğu şartların etkisiyle girişimciliği erken yaşta öğrenmek zorunda kalırlar. Erken yaşlarda ufak işlerle girişimciliği tecrübe edinen çocuk büyüdüğünde geçmişte elde etmiş olduğu girişimcilik tecrübelerini temel yapı taşı olarak kullanarak ticaret hayatında daha başarılı atılımlar yapabilmek için çaba sarf etmektedir (Hisrich, 1995: 56).

Collins ve Moore, girişimcilik davranışlarının çocukluk döneminde oluştuğunu belirtmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda başarılı olan girişimcilerin sahip olduğu değerlerin en belirginleri olan özerklik, bağımsız olma ve kendine güven duygu ve davranışların, aile ile olan etkileşimden kaynaklandığını ortaya çıkarmışlardır (Kao, 1989: 99-100). Türkiye de girişimcilik üzerine yapılan araştırmalar da girişimcilerin yine girişimci olan aileden geldikleri tespit edilmiştir. Bu nedenle girişimcilik üzerinde ailenin etkisinin önemi bir kez daha vurgulanmıştır (TÜSİAD, 1987: 112-115).

Davranışların temelinde objektif gerçeğin kendisinden çok, olayların nasıl algılandığı yatar. Bireysel algılama sürecini etkileyen faktörler ise;

- İçinde doğmuş olduğumuz sosyo-kültürel ortam,
- Anne-baba tutumları,
- Genetik faktörler.

Bu faktörlerden söz ederken; ekonomik sosyal yapı ve kültürel sosyal yapının varlığı unutulmamalıdır. Bunlardan, özellikle kültürel yapı, dini inançlar, sanat gibi toplumsal gerçeklikler dünyaya bakış tarzı, hayal gücü ve deneyimleri etkilemektedir. Kültür bütünleşmesi zinciri içinde sosyalleşme, hem toplumsal farklılaşmanın hem de bunların bireysel bazda kişiliklere işleminde temel bir halkayı teşkil etmektedir (TÜSİAD, 1987: 112-115).

Spiro'ya göre ister beğenelim ister beğenmeyelim, toplumumuzun değerlerini yerleştiren mekanizma şu şekildedir: çocuk, anne ve babası tarafından, en küçük yaşından itibaren “iyi” davranışları için ödüllendirilir, “kötü” davranışları için cezalandırılır. Çocuk ancak “iyi” davranışlarda bulunarak dikkatleri çekebileceğini, sevgi ve şefkat göreceğini öğrenir. Büyüdükçe, “iyi” olan davranışlarının aynı zamanda ahlaka uygun, doğru ve yapılması gereken davranışlar olduğu anısına ulaşır. Kısacası çocuk, anne ve babasıyla özdeşleştirme kanalıyla bir süper ego kurmaya başlar, ailesinin doğru bulduğu değerleri uygular. Toplumun “norm” u kişinin “değer” i haline gelir. O da ileride kendi çocukları için aynı süreci işletecektir (Mardin, 1993: 62).

2.2.6.3. Eğitim

Toplum içerisinde girişimcilik kültürünün oluşmasında aileyle birlikte aynı zamanda uygulanmakta olan eğitim faaliyetlerinin de önemli katkısı olmaktadır. Aile ve eğitim birbirini tamamlayan kurumlardır. Her iki kurumdaki yaşanan süreçler girişimciliğin başlamasına, gelişmesine veya tam zıt bir şekilde girişimciliğin giderek azalmasına katkıda bulunabilmektedir. Yapılan araştırmalar, toplum içerisinde uygulanmakta olan eğitim sisteminin geçerliliğini kaybetmiş ve gelişime katkı sağlayamayacak türde olan bilgilerin verilmesi, toplumsal ve bireysel yaratıcılığın ve gelişiminin önünde engel olmaktadır. Ayrıca toplumsal yönden girişimciliğin gelişimine fayda sağlayabilmek için uygulanmakta olan eğitim

sistemlerinin temel yaklaşımının yaratıcılığı teşvik edecek şekilde düzenlenmesinin yetişmekte olan çocukların daha çok girişimciliğe yatkın olarak yetiştirildiği orta çıkmıştır. Bu nedenle eğitim stratejilerinin toplumsal hedeflere odaklanarak programların hazırlanmasına önem verilmesi gerekmektedir (Bilgiseven, 1977: 105-117).

Genç zihinlere değerlerin kazandırılması döneminin özellikle ortaöğretim çağı olduğu ileri sürülmüştür. Bu nedenle ortaöğretim evresinde kişiliğin oluşumu ve beyin formasyonu için öğrenim sürecinin değer eğitimi ile tamamlanması gerekir. Ortaöğretim, öğrenim ile bilgiyi, eğitim ile değerleri verecektir. Genç öğreniminde kültürün ulaştığı son bilgi seviyesinde yer almak için hazır bulunacak, eğitim yoluyla da çağdaş kültürün değerler hayatını yaşayarak kişiliğini kazanacaktır. Çağdaş değerlerden her birine ait yapıcı fonksiyon, genç insanın gireceği toplumdaki kişiliğinin türlü görünüşleri burada kurulacaktır (Ülken, 1967: 244).

Akademisyenler ve ekonomistler, girişimcilik eğitimi ile girişimcilik süreci içerisinde katlanılan riskin başarıyla sonuçlandırılması arasında çok yakın ilişki olduğunu bildikleri için, son zamanlarda girişimcilik eğitimi üzerinde önemle durmaktadırlar. Girişimcilik öğrenim yolları kısıtlıdır. Girişimciliğin öğrenimi konusunda bir çok farklı ülke de faaliyet gösteren çok uluslu büyük şirketlerin uygulamaları, girişimcilik eğitimlerinin gelişmesinde çok büyük katkı sağlamaktadır. Bu firmalar başka ülkelerdeki örnek uygulamaların ülkemizde uygulamalı olarak tanıtımını sağlayarak ekonomimizin ve girişimciliğin gelişimine katkıda bulunmaktadır (McKeon, 2004: 433-443).

Girişimciliğin öğrenimi, girişimcilik ilişkilerindeki artan yoğunluk ve gelişmeler neticesinde ortaya çıkan etkileşimle de sağlanabilmektedir. Girişimcilik eğitimi sadece örgün eğitimle değil yaygın eğitimle de desteklenmesi gereken bir eğitim sürecidir. Yaygın eğitim, eğitimin uygulamalı alanda gerçekleştirilerek insanların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal kavrama alanlarının girişimciliğe yönelik olarak gelişimini sağlamaktadır (Rae, 2004: 492-500).

İyi bir girişimcinin, çevresiyle kolay dostluk kurabilecek sempatik bir fiziki görünüşe sahip olması yada sezgisel bazı yetenekleriyle fırsatları değerlendirmeyi bilmesi iyi birer niteliktir. Ama yalnız sempatik olanların yada fırsatları iyi

anlayabilen kişilerin iyi birer girişimci oldukları da nadirdir. Girişimciliğin eğitimle geliştirilebileceğine en iyi kanıt mucitlerdir. Mucitler genellikle pek iyi girişimci değildirler. Bunun nedeni, icatlarına aşırı yoğunlaşıp, icadın ticari hayata aktarılması için gereken ve çoğu da pek sevimli olmayan çok sayıdaki işi yapmaktan kaçınmalarıdır. Bir mucitle bir girişimcinin yaptığı ortaklıkların genellikle başarılı olduğu bilinmektedir (Titiz, 1994: 102).

Girişimcilerin kuracakları işlerin türüne ve ihtiyaçlarına göre bir eğitim programı oluşturulup bu program, girişimcilerin anlayabileceği bir düzeyde sunulmalıdır. Girişimcilik eğitiminin genel işletmecilik eğitimi olmadığı gözen kaçırılmamalıdır (Titiz, 1994: 102).

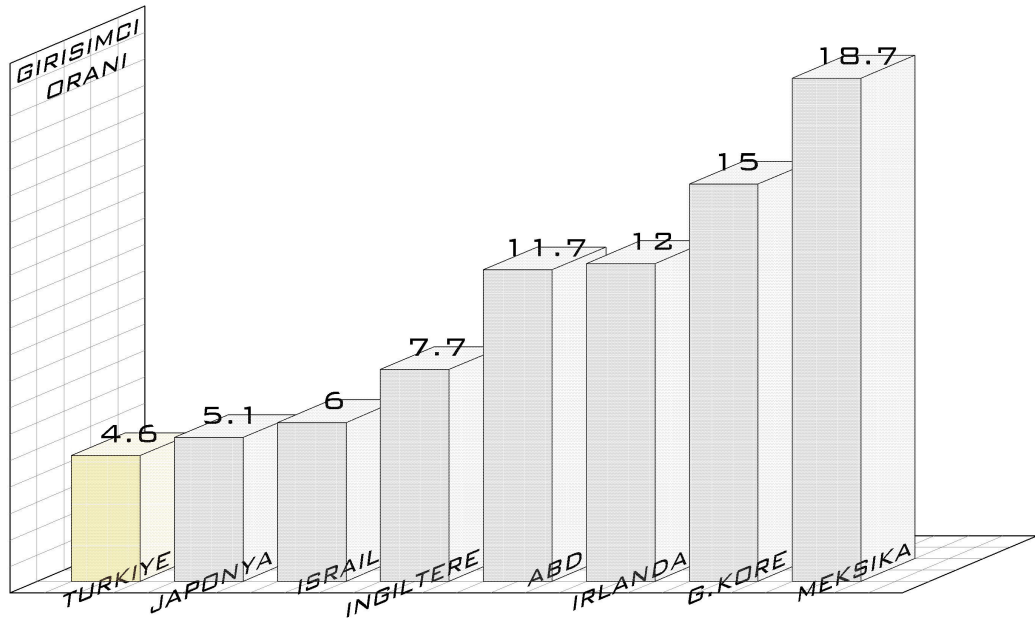
Girişimcilerin çevresiyle sürekli olarak etkileşim içerisinde olması, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmesi, eğitilmiş ve bilgiyle donatılmış olması gerekmektedir. Günümüz şartlarında girişimciliği teşvik etmek, potansiyel girişimcilerin gelişimini sağlayacak nitelikte eğitim vermek giderek önem kazanmaya başlamaktadır. Bu sebeple uygulanmakta olan örgün eğitim hedeflerinin ülke kalkınma politikalarıyla birlikte hareket etmesi, girişimcilik ve mesleki çıraklık eğitimine önem verilmesi gerekmektedir (Karataş, 1991: 21).

Girişimciliğin gelişimini sağlamaya yönelik verilmekte olan temel eğitimlerden biri olan çıraklık eğitimi, 15-18 yaş arasındaki örgün eğitim almamış olan kişilerin çıraklık eğitim merkezlerinde haftada 8-10 saat kendi mesleklerine yönelik teorik bilgilerin verildiği yaygın eğitimidir. Çıraklık eğitimini 3 yıl devam ettirdikten sonra yapılan uygulamalı eğitim sınavlarından başarıyla geçenler kalfa olarak mezun olmaktadır. Kalfalarda 4 yıllık tecrübe sonunda sınavla usta olabilmektedir. Gelişmekte olan ülkemizde mesleki eğitim alanında sıkıntılar vardır. Eğitim sistemi içerisinde genel eğitim sistemini tercih edenler %65 iken, mesleki eğitimi tercih edenler ise %35'dir. Buradan toplumsal olarak girişimciliğin temel alt yapısının oluşumunu desteklemekte olan mesleki eğitimin genel eğitime göre tercih edilmediğini göstermektedir. Genel eğitime devam ederek başarılı olamayan ve devam ettiremeyen gençler daha sonradan kısa eğitimle ve eğitimsiz olarak piyasaya atılmaya çalışmaktadırlar. Eğitim sisteminde yapılması gereken en önemli radikal değişiklik, toplumsal olarak girişimcilik kültürünün yerleşmesine yardımcı olacak

olan mesleki eğitime katılımın artırılması yönünde çalışmalar yapmaktır. Bu çalışma gerçekleştirilemediği takdirde nitelikli iş gücünün yerini nitelsiz iş gücü almaya başlayacaktır. Mesleki eğitimin temeli, okul ve iş yerleri arasındaki bağlantıyı sıkı tutmaktır. Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan ülkemizde gerçekleştirilmesi pahalı olan bu eğitimin, sanayi ve özel sektöre göre paralel hareket edecek şekilde işlerlik kazandırılması gerekmektedir. İster genel eğitim ister mesleki eğitim gördükten sonra olsun, genç girişimci potansiyelin kaliteli bir mesleki eğitim anlayışıyla iktisadi hayata kazandırılması gerekmektedir. Son zamanlarda iş yerinde mesleki eğitim olarak da girişimci özelliği kazandırılan kişiler olmuştur. Mesleki eğitimin ülke ekonomisine sağlayacağı katkı payını arttırabilmek için çok geniş bir yelpaze içerisinde düşünerek eğitim sistemi içerisindeki tüm insanları belirli safhalarda kazanabilecek şekilde planlamaların yapılması gerekmektedir (Kaya, 1985: 20).

2.2.7. Girişimciliği Olumsuz Yönde etkileyen Faktörler

Ülkemizin girişimcilik alanında tam olarak ele alınarak çözülemeyen en önemli sorunlardan biri de mevcut girişimci potansiyelinin iktisadi hayata kazandırılmamasıdır. Toplum içerisindeki bireylerin üretime sağladıkları katkı payını arttırmak için istihdam alanlarının genişletilmesi gerekmektedir. Ülkemiz de girişimcilerin iş hayatına atılmayı düşündükleri andan itibaren karşılaştıkları çeşitli alanlara ilişkin problemlerinin aşılmasını sağlamak ve onlara geçerli çözümler sunarak gerekli olan çabaları bir çatı altında toplamak maksadıyla ulusal girişim konseyi kurulmuştur. Kurulan ulusal girişim konseyi, öncelikli olarak ülkemizdeki potansiyel girişimcileri belirleyerek yetiştirilmelerini sağlamak için gerekli olan eğitimlerin verilmesini sağlayarak, kişilerin toplum ve kurumlar tarafından gerekli olan desteği almalarını sağlamayı amaçlamıştır (Anonim, 1999: 14).

Şekil 2.8 Bazı Ülkelerde Her 100 Yetişkin İçindeki Girişimci Sayısı

Kaynak: TÜSİAD, 2002: 143

Ülkemizdeki girişimcilik açısından yapılan araştırmaların incelenmesi yerinde olacaktır. Yukarıdaki tablo da yer alan ülkelere ait her 100 yetişkin içinde işletme kuran insan verileri, GEM tarafından yapılan farklı bir yöntemle hesaplanmasına karşılık burada sadece göreceli bir fikir edinmek için Türkiye'nin performansını ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Buna göre, en yüksek girişimci faaliyeti Meksika'dadır. GEM tarafından 2001 yılında gerçekleştirilen 29 ülkeyi kapsayan çalışmada Meksika girişimcilik faaliyeti olarak birinci konumdadır ve ABD ancak yedinci olabilmiştir. Türkiye, girişimci bir toplum olmadığı söylenen Japonya'dan daha düşük durumdadır (Anonim, 2002: 143).

Girişimciliğin gelişimini olumsuz yönde etkilemekte olan unsurlar aşağıda sırasıyla anlatılmaktadır.

2.2.7.1. Toplumsal Faktörler

Toplumumuz içerisindeki girişimciler karşılaştıkları sorunlara karşı

çevrelerinden almak zorunda oldukları yardımları tam olarak alamamaları ve desteklenememeleri neticesinde başarısızlığa düşmektedirler. Aile ve çevre desteğinden yoksun olan girişimci zor ve sıkıntılı dönemlerde sorunları çözmede ümitsizliğe düşmekte ve başarısız olmaktadır. Girişimcilik sadece bireysel ve toplumsal olarak imkan sağlamakla değil, sürekli olarak desteğin devam ettirilmesi gereken bir olgudur. Desteğin sürekli olarak sağlanabilmesi ancak girişimciliğin toplumsal bir kültür olarak benimsenmiş olmasıyla gerçekleştirilebilir.. (Tekin, 1998: 18).

Girişimciliğin oluşumunda Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalan tarihsel ve kültürel mirasın önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Zamanın çok büyük geniş sınırlarına sahip olan İmparatorluğun birlikte bütünlüğünü sağlayabilmek için uygulanmakta olan merkeziyetçi yapı, insanları; düşünemeyen ve kişisel iradelerini ortaya koyamayan, itaat etmeye ve boyun eğmeye yöneltmiştir. Zaman zaman uygulanmakta olan bu sistemin sakıncaları dile getirilmekle beraber ülke bütünlüğünün korunabilmesi için alınan kararlarda süreklilik devam ettirilmiştir (Ülgener, 1981: 114).

Osmanlının toplumsal yapısının karakteristik özelliği girişimciliğin gelişiminin önündeki en büyük engellerden biridir. Bu özelliklerden girişimciliği en çok etkilemekte olanı ise Türk insanının aşırı kanaatkar olarak yetişmesidir. Türklerin değerleri üzerine bir çalışma yapan Tezcan, Türk insanının temel özellikleri arasında kanaatkarlığın önemli derecede yer aldığını belirtmektedir. Bu özellikler, elindekilerle yetinmeyen ve yenilikler arayışında bulunacak olan insanlar önünde engel teşkil etmektedir. Kanaatkar olan insan statik bir yapıya sahiptir. Bu nedenle girişimciliğin gelişmesinde gerekli olan risk, Türklerin ticaret hayatından uzak kalmasına neden olmaktadır (Sahillioğlu, 1968a: 44-48).

Girişimci kültürün oluşturulmasında, Osmanlı İmparatorluğu zamanında bireylere uygulanmış olan sistemin, günümüz şartlarında yeniden olumlu olarak oluşturulmaya çalışan değer yargılarını olumsuz olarak etkilediği değerlendirilmektedir. Aşağıda Osmanlı zamanından bugüne kadar taşınan kültür mirasları sıralanmıştır (Türkdoğan, 1981: 100-145);

- Merkezi yönetim anlayışından dolayı bireylerin, sorgu ve gelecek

anlayışlarının olumsuz olarak etkilenmesi,

- Toplumsal olarak sürekli toprağa bağımlı kalma anlayışından dolayı bütün yatırım anlayışının toprak üzerine kurulu olmasından dolayı farklı bir işe yönelememe,
- Toprağın manevi anlamına haddinden fazla yoğunlaşılmasından dolayı toprağın ekonomik değerlerinin algılanamaması,
- Yabancılarla ilişki kurmaktan çekinildiği için dışa kapalı bir toplum yapısının temellerinin atılmış olması,
- Osmanlı toplumsal anlayışının izlerini taşıyan günümüz toplumuna kadar gelen aşırı kanaatkarlık anlayışı,
- Toplumsal olarak riskten kaçınma eğilimidir (Sahillioğlu, 1968b: 40-48).

Bu nedenlerden dolayı uzun bir süre ticaretten uzak kalan Türk toplumunda girişimcilik ruhunu canlandırmak için toplumsal bir çaba içerisine girilmesi gerekmektedir. Bu geniş çaba ancak bütün alanlardan sağlanacak olan desteklerle birlikte geçerlilik kazanabilir.

Ülkemizde yaşanan kentleşme hızının sanayileşme hızından yüksek olması girişimcilik performansını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle oluşan toplumsal yapı içerisindeki kültürel çatışma ortamı içerisinde, girişimciliğin olumlu yönde etkilenmesi beklenemez. Kentleşme sürecinin alt yapı yetersizlikleri nedeniyle oluşan sosyal yapı girişimciliğin gelişmesine engel olmaktadır (Türkdoğan, 1996: 110-130).

2.2.7.2. Ekonomik Faktörler

Kültürel tarihimiz ekonomik ve kültürel gelişim fikrine tamamıyla karşıydı. Osmanlı İmparatorluğu zamanında çıkarılan kanunlarla mülkiyet üzerinde yapılan sınırlama ve uygulamalarla ticaretle uğraşma isteği olumsuz yönde etkilenmiştir. Edinilen bütün büyük şahsi kazançların hepsi siyasi güç kullanılarak yapılmıştı. Bu nedenle hala günümüzde toplum içerisinde “kendini memuriyete atabilme” anlayışı yerleşmiş ve bu anlayış hala devamlılığını sürdürmektedir.

Osmanlı döneminde Anadolu toprakları üzerinde sanayileşme ve sermaye alanındaki iktisadi faaliyetler çağın çok gerisinde kalmıştı. Bu nedenle iktisadi alanda oluşan bu boşluğu ülke genelinde azınlıklar doldurmaktaydı. Girişimciliğin kültürel olarak başlangıcını dahi yapamamış olan Türk insanı girişimciliği Cumhuriyet'ten sonra öğrenmeye başlamıştır.

Girişimciliğe geç başlangıç yapan ve hızla serbest piyasa ekonomisine ayak uydurmaya çalışan toplumumuz da kültürel gecikmeden kaynaklanan “kısa yoldan köşeyi dönmek” gibi dejenere kültür davranışlarının yaygınlaşmıştır. Kültürel ve ekonomik alan arasındaki yaşanan bu kopukluk neticesinde oluşan dejenerasyon, girişimciliği gelişme aşamasında olumsuz yönde etkilemiştir (Müftüoğlu, 1993: 41-63). Bu nedenle ülkemizdeki başarılı olan girişimcilik örnekleri de birkaç nesilden fazla varlığını devam ettirememektedir.

Ekonomik alanda karşılaşılan en büyük problemlerin başında enflasyon gelmektedir. Enflasyon girişimcilik sürecinin daha da zorlu geçmesine sebep olmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler arasında değerlendirilmekte olan ülkemizdeki girişimciliğin performansında artış sağlayabilmek için, kişi başına düşen milli gelirin ve sermaye birikiminin arttırılması, sanayileşme ve bilgi toplumuna geçiş sürecinin hızlandırılması gerekmektedir (Esen, 1999: 158-182).

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Araştırma yönteminin biçimi konusunda, niceliksel ve niteliksel olmak üzere iki yöntem vardır. Niteliksel yöntem, en geniş anlamıyla bir araştırma konusunu veya sorununu, algıların ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik olarak, her hangi bir hipotez ve istatistiksel test kullanılmadan yapılan incelemedir (Yıldırım, 2000: 43). Niceliksel yöntem ise, araştırma sorusuna uygun cevap bulmak için veri toplamada sayısallığa dayanan yöntemdir (Erdoğan, 1998: 54 – 56).

Bu çalışmada niceliksel yöntem kullanılmıştır. Çünkü girişimcilerin davranışlarının oluşumuna sebep olan temel nedenlerin bulunabilmesine ilişkin tutumlarını nicel yöntemlerle ölçmek mümkündür.

3.1. Sınırlılıklar

Çalışma esnasında karşılaşılan en büyük güçlük, çalışma araştırmasının yapıldığı örneklem olan Malatya ilinin Türkiye'nin güvenlik sorunlarının yaşandığı doğu bölgesinde bulunmasından dolayı, girişimcilerin tespiti için başlangıç aşamasında yapılması gereken anket çalışmasına katılımın iknasında yaşanan olumsuzluklardır.

Anket çalışmasının etkin olarak gerçekleştirilebilmesi için öncelikle; ankete katılacak olan kişinin gerçekten girişimci olup olmadığının tam olarak tespit edilebilmesi için yapılmakta olan mülakat, uzun zaman almaktadır. Başlangıçta anketörün kendini tam olarak ifade etmekteki sıkıntısı, çalışmanın sürecinin uzamasına yol açmıştır.

Çalışmanın başlangıç aşamasında girişimcilerle yapılmış olan mülakat neticesinde, girişimcilerin kendi yapıları içerisine tanımadıkları ve farklı kültürel yapıdaki bir kişiyi araştırma yapmak için kabullenmek istememeleri, çok önemli bir

engel olarak karşıma çıkmış bulunmaktadır. Fakat daha sonra, Malatya Ticaret Odası ve Organize Sanayi Müdürlüğüyle koordineli olarak çalışmamı sürdürdüğümü belirttikten sonra, çalışmalarına başlayabildim. Aynı sürecin ikinci aşamasında ise; girişimcilerin anketleri cevaplama gösterdikleri isteksizliklerdir. Gerek mail, gerek faks gerekse yüz yüze yapılan anketlerde personelin cevap vermedeki isteksizliği önemli bir sınırlılık oluşturmıştır. Bu isteksizlik telefon ve yüz yüze yapılan görüşmeler ve araçlarla çözülmeye çalışarak sonuca gidilebilmiştir.

Girişimciler özellikle mevcut finans durumlarını ve devamlılıkları yönünde kesin bilgi vermekten kaçındıkları için, özellikle bu konu üzerinde detaylı çalışma yapılamamıştır.

Bölgesel yapıya bağlı olarak araştırmaya katılan girişimcilerin hiç birinde bayan girişimciye rastlanılamamıştır. Bu nedenle anket sorularının demografik kısmının içinden, cinsiyete yönelik tespit sorusu çıkarılmıştır.

Girişimcilerin eğitim durumlarının tespitinde ankete vermiş oldukları cevapların güvenilir olduğu kabul edilerek, çalışmanın devamlılığı sağlanmıştır.

Yapılan araştırma 2007 2008 ilkbahar döneminde gerçekleştirilmiş olup ankete katılan girişimcilerin % 45'i inşaat sektöründen , % 20'si gıda sektöründen , % 20'si tekstil sektöründen ve % 15'i diğer sektörlerden oluşmaktadır.

Bu araştırmaya dayanarak ne kadar girişimcinin kesin tanımlamaları yapılsa da asıl girişimcinin tespiti oldukça güç olmuştur. Bunun nedenleri ise şunlardır:

1. Girişimci kavramının anlamsal olarak henüz kavranamaması,
2. Girişimciliğin öneminin tam olarak bilinmemesi,
3. Girişimci kaydının tam olarak tutulamamasıdır.

Yukarıda yer vermeye çalışılan kriterlere göre yapılacak araştırmalarla bu sorunları aşmak mümkün olabilecektir.

3.2. Sayıtlar

Ankete katılan girişimcilerin vermiş oldukları cevapların güvenilir olduğu kabul edilerek, çalışmanın devamlılığı sağlanmıştır.

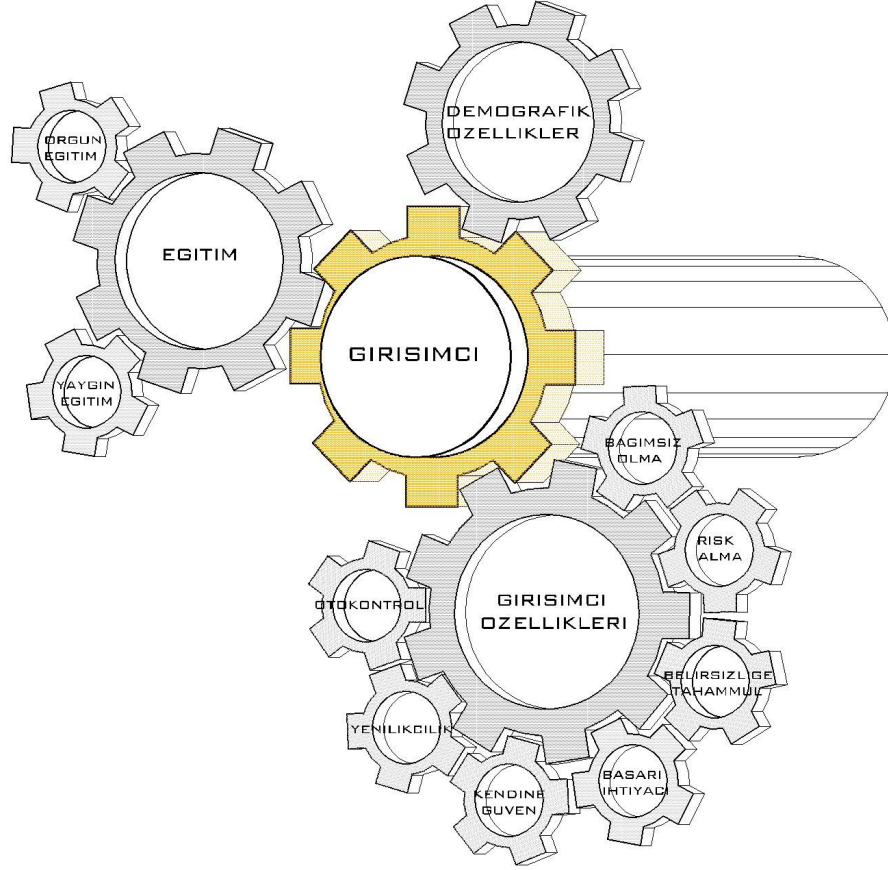
3.3. Araştırmanın Modeli

Araştırma yapılırken kullanılan model bir ilişki bütünü içerisinde düzenlenerek uygulamaya konulmasına çalışılmıştır. Belirlenen evren içerisinde tespit edilen örneklemelere bağlı olarak verilerin toplanması, aşağıda açıklanan modele göre yorumu yapılmaktadır.

Uygulama araştırmasının yöntemsel olarak yapılabilmesi için modelin araştırmanın amacına uygun bir şekilde belirlenmesi gerekir. Bu bağlamda bu araştırmaya yönelik oluşturulan model aşağıda açıklanmaktadır.

Araştırma tarama modelidir. Anket çalışmasında örgün ve yaygın eğitimin girişimciler üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda girişimcilik özellikleri ile eğitim durumlarının demografik özelliklere bağlı olarak değişimi, eğitim durumlarının girişimcilik özelliklerine olan etkisi, örgün eğitimin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkisi, yaygın eğitimin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Aşağıdaki şekilde girişimci ile tüm faktörler arasındaki ilişki de araştırılacak olan süreç ve adımlar aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3.1. Araştırmanın Modeli

3.4. Evren

Toplumun sosyo-ekonomik gelişmişlik seviye sıralamasına göre Malatya, 81 il içerisinde 41. sıradadır (Dinçer, 2003: 55). Bu girişimcilik göstergesine bağlı olarak girişimci özelliklerinin ortaya çıkarılmasında, uygulanması gereken objektif yaklaşım için en uygun olan yerleşim yeri olarak Malatya seçilmiştir. Dolayısıyla, araştırmanın evrenini Malatya bölgesindeki girişimciler oluşturmaktadır. Malatya Sanayi Odasına kayıtlı 7964 girişimci bulunmaktadır (www.malatyatso.org.tr: 2007).

3.5. Örneklem

Örneklem bir ana kütleden çekilen örneklerle ana kütlenin temsil edilmesidir (Spiegel, 1995: 223). Söz konusu ana kütleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde

$$n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 p q$$

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n : Örneklem alınacak birey sayısı

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q : İncelenen olayın görülmemiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t : Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen $\pm$ örneklem hatasıdır.

formülü kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için % 95 güven aralığında, $\pm$ % 10 örneklem hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 95$ olarak hesaplanmıştır. Bu çerçevede anket soruları tesadüfi olarak belirlenen 108 girişimciye uygulanmıştır. Elde edilen anketlerden 105 tanesi değerlendirmeye alınmış, hatalı ve eksik doldurulan 3 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu çerçevede araştırma bulgularının % 95 güven aralığında, $\pm$ % 10 örneklem hatası ile genellenebileceği söylenebilir (Baş, 2006: 47).

3.6. Bilgi Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Bu teknik, bilgi alınacak kişilerin doğrudan doğruya okuyup cevaplandıracakları bir soru listesinin hazırlanması ile yapılan bir veri toplama yöntemidir (Seyidoğlu, 2000: 36). Sosyal bilimlerde bu yöntem aracılığı ile niceliksel veriler elde edilerek istatistiksel sonuçlara ulaşılmaktadır.

Anket formunun hazırlanma aşamasında geniş bir literatür taraması yapılarak ülkemizde ve dünyanın değişik ülkelerinde kullanılan anket formları geliştirilerek uygulanmıştır (Yıldırım, 2000: 43). Hazırlanan anket formları örneklem grubundaki girişimcilere elden dağıtılmış, doldurulmalarını müteakip teslim alınmıştır.

3.7. Bilgi Toplama Aracının Uygulanması

Anket; girişimcilerin demografik özelliklerini, girişimci özelliklerini, almış

oldukları örgün ve yaygın eğitim durumlarını belirleyen ve ölçen sorulardan oluşmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçekler ise sırasıyla;

- Demografik bilgi ölçeği
- Girişimcilik özellikleri
- Örgün ve yaygın eğitim ölçeği kullanılmıştır.

Yukarıda belirtilmekte olan ölçeklerin hangi özellik ve değerleri ölçmek amacıyla hazırlandığını belirtmek için aşağıdaki tablolar hazırlanmıştır.

Demografik bilgi ölçeğinde ölçülmek istenilenler;

- Eğitim durumu
- Kendi işini kurduğu yaşı
- İşletmenin mülkiyet durumu
- Ekonomik durum
- İş sahipliği durumu
- Yaşanılan yer

Girişimciliğin özelliğinde ölçülmek istenen unsurlar ise aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

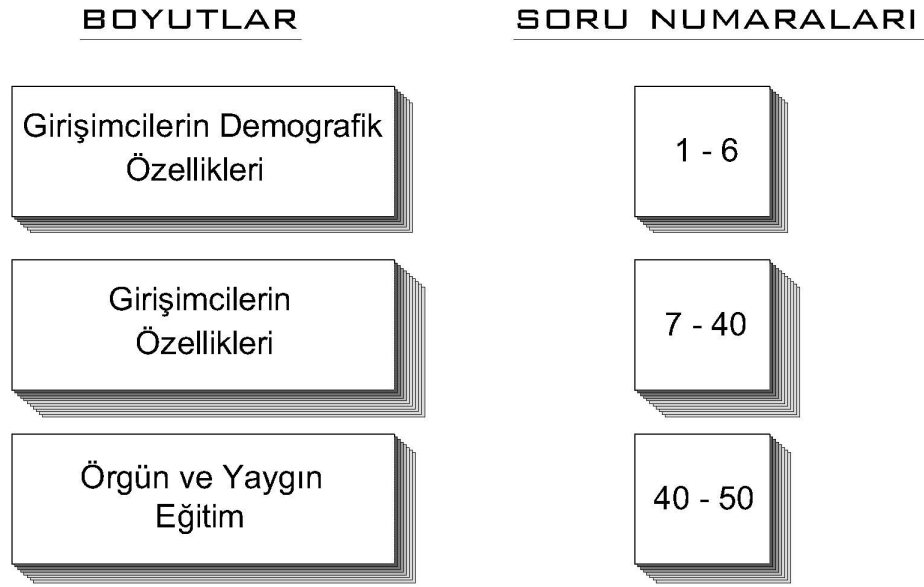

Şekil 3.2 Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Unsurları

Girişimcilik özellikleri ölçeği olarak Hisrich ve Peters'ın girişimci özellikleri ölçeği (Hisrich, 1995: 30-55) geliştirilerek kullanılmıştır.

Örgün ve yaygın eğitim ölçeği; Spranger (1928), Allport F. H., Vernon F. H., Vernon F. H. ve Lindzey G. (1931) tarafından geliştirmiş olan (Ozguven, 2005: 369-370), Doğu Anadolu Bölgesinde (Kapu, 2001: 300) ve İstanbul'da işadamları üzerinde (Turgut, 1996: 110-115) uygulanmış olan çalışmanın anket formlarından geliştirilerek kullanılmıştır.

Kullanılmakta olan anket sorularının alt boyutlara göre dağılımı aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır.

Şekil. 3.3 Anket Soru Sayısının Alt Boyutlara Göre Dağılımı

3.8. Bilgilerin Çözümlemesi

Anketlerin belirlenmesinde nicel verilere dayalı olan araştırma ve ölçme yöntemlerinin benimsendiği çalışmalarda, bilgilerin çözümlemesinde yaygın olarak kullanılan Likert Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Değerlendirme sorularında beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Girişimcilik özellikleri ölçeğinde; (1) Kısmen katılıyorum, (2) Katılıyorum, (3) Tamamen katılıyorum, (4) Katılmıyorum, (5) Hiç katılmıyorum seçenekleri kullanılmıştır. Örgün ve yaygın eğitim ölçeğinde ise; (1) Biraz etkili oldu, (2) Etkili oldu, (3) Çok etkili oldu, (4) Pek etkili olmadı, (5) Hiç etkili olmadı seçenekleri kullanılmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi SPSS 14 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Anketin güvenilirliğinin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alfa) yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde 105 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Bu çerçevede anketi oluşturan her bir ölçeğin iç tutarlılığı gösteren Alfa Katsayıları (Cronbach Alfa) bulunmuştur.

Ayrıca soruların, alfa katsayısına ne derecede ve ne yönde etkide bulunduklarını saptayabilmek için; “Değişken Silindiği Taktirde Ölçeğin Alfa Katsayısı” (Alpha if Item Deleted) değerleri her bir ölçek için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Söz konusu değerler, herhangi bir değişken silindiği taktirde, geri kalan değişkenlerin iç tutarlılıklarını göstermektedir (Özgüven, 1994: 97).

Tablo 4.1. Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alpha	Madde Sayısı
, 937	34

Bu kapsamda Girişimcilik özellikleri ölçeğinin güvenilirlik katsayısının $\alpha = 0.937$ olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4.2. Girişimcilik Özellikleri Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Bağımsız olma Soru no:7	85, 6857	250, 795	, 156	, 939
Bağımsız olma Soru no:8	85, 7333	248, 621	, 232	, 938
Bağımsız olma Soru no:9	85, 6571	252, 131	, 103	, 939
Bağımsız olma Soru no:10	85, 6762	250, 240	, 173	, 939
Risk alma Soru no:11	86, 1429	239, 316	, 799	, 933
Risk alma Soru no:12	86, 0667	238, 274	, 757	, 933
Risk alma Soru no:13	86, 1429	239, 758	, 776	, 934
Risk alma Soru no:14	86, 1524	238, 727	, 832	, 933
Risk alma Soru no:15	86, 1429	238, 816	, 787	, 933
Belirsizliğe tahammül Soru no:16	85, 7524	239, 727	, 499	, 936
Belirsizliğe tahammül Soru no:17	85, 7524	240, 977	, 467	, 936
Belirsizliğe tahammül Soru no:18	85, 8095	241, 194	, 434	, 937
Belirsizliğe tahammül Soru no:19	85, 7905	238, 129	, 554	, 935
Belirsizliğe tahammül Soru no:20	85, 7524	240, 553	, 454	, 936
Başarı ihtiyacı Soru no:21	86, 0762	241, 686	, 472	, 936
Belirsizliğe tahammül Soru no:22	86, 1048	239, 422	, 566	, 935
Belirsizliğe tahammül Soru no:23	86, 1143	241, 718	, 485	, 936
Belirsizliğe tahammül Soru no:24	86, 1238	239, 475	, 557	, 935
Belirsizliğe tahammül Soru no:25	86, 0762	237, 879	, 625	, 934

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Kendine güven soru no:26	85, 8476	237, 477	, 595	, 935
Kendine güven soru no:27	85, 8571	239, 643	, 516	, 936
Kendine güven soru no:28	85, 8476	238, 996	, 540	, 935
Kendine güven soru no:29	85, 8667	238, 905	, 534	, 935
Kendine güven soru no:30	85, 8286	239, 605	, 535	, 935
Yenilikçilik soru no:31	86, 0286	237, 874	, 733	, 934
Yenilikçilik soru no:32	86, 0095	242, 413	, 523	, 935
Yenilikçilik soru no:33	86, 0190	241, 884	, 479	, 936
Yenilikçilik soru no:34	85, 9143	240, 252	, 534	, 935
Yenilikçilik soru no:35	86, 0095	238, 433	, 723	, 934
Oto kontrol soru no:36	86, 0857	239, 675	, 692	, 934
Oto kontrol soru no:37	86, 0857	239, 675	, 692	, 934
Oto kontrol soru no:38	86, 1333	240, 271	, 667	, 934
Oto kontrol soru no:39	86, 0857	239, 060	, 720	, 934
Oto kontrol soru no:40	86, 1714	242, 528	, 532	, 935

Madde silindiğinde Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde ise 1 ve 3 numaralı maddelerin ölçekten çıkartılmasının ölçeğin güvenilirliğini arttıracığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede söz konusu maddeler ölçekten çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır.

Tablo 4.3. Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alpha	Madde Sayısı
, 942	32

Tekrarlanan analiz sonrasında Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin güvenilirlik katsayısının $\alpha = 0.937$ 'den, $\alpha = 0.942$ 'e yükseldiği gözlenmektedir.

Tablo 4.4. Girişimcilik Özellikleri Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Bağımsız olma Soru no:8	79, 9524	244, 200	, 147	, 944
Bağımsız olma Soru no:10	79, 8952	245, 941	, 081	, 944
Risk alma Soru no:11	80, 3619	232, 772	, 804	, 938
Risk alma Soru no:12	80, 2857	231, 725	, 762	, 938
Risk alma Soru no:13	80, 3619	233, 041	, 789	, 938
Risk alma Soru no:14	80, 3714	232, 236	, 834	, 938
Risk alma Soru no:15	80, 3619	232, 175	, 796	, 938
Belirsizliğe tahammül Soru no:16	79, 9714	232, 701	, 519	, 940
Belirsizliğe tahammül Soru no:17	79, 9714	233, 643	, 497	, 941
Belirsizliğe tahammül Soru no:18	80, 0286	234, 413	, 444	, 941
Belirsizliğe tahammül Soru no:19	80, 0095	231, 029	, 577	, 940
Belirsizliğe tahammül Soru no:20	79, 9714	233, 490	, 474	, 941
Başarı ihtiyacı Soru no:21	80, 2952	234, 787	, 487	, 941
Belirsizliğe tahammül Soru no:22	80, 3238	232, 529	, 583	, 940
Belirsizliğe tahammül Soru no:23	80, 3333	234, 724	, 505	, 940
Belirsizliğe tahammül Soru no:24	80, 3429	232, 670	, 570	, 940
Belirsizliğe tahammül Soru no:25	80, 2952	231, 037	, 640	, 939

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Kendine güven soru no:26	80, 0667	230, 947	, 598	, 939
Kendine güven soru no:27	80, 0762	232, 936	, 524	, 940
Kendine güven soru no:28	80, 0667	232, 428	, 544	, 940
Kendine güven soru no:29	80, 0857	232, 348	, 538	, 940
Kendine güven soru no:30	80, 0476	233, 046	, 538	, 940
Yenilikçilik soru no:31	80, 2476	231, 630	, 724	, 938
Yenilikçilik soru no:32	80, 2286	235, 986	, 519	, 940
Yenilikçilik soru no:33	80, 2381	235, 395	, 478	, 941
Yenilikçilik soru no:34	80, 1333	233, 905	, 529	, 940
Yenilikçilik soru no:35	80, 2286	232, 236	, 711	, 939
Oto kontrol soru no:36	80, 3048	232, 906	, 706	, 939
Oto kontrol soru no:37	80, 3048	232, 964	, 703	, 939
Oto kontrol soru no:38	80, 3524	233, 557	, 678	, 939
Oto kontrol soru no:39	80, 3048	232, 349	, 733	, 938
Oto kontrol soru no:40	80, 3905	236, 279	, 521	, 940

Madde silindiğinde Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde herhangi bir maddenin ölçekten çıkartılmasının ölçeğin güvenilirliğini arttırmayacağı, aksine güvenilirliğini düşürerek ölçeğin iç tutarlılığına zarar vereceği ve bu şekilde ölçeğin gücünü azaltacağı anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede Girişimcilik Özellikleri Ölçeğinin 32 maddelik yapısı korunmuş ve bundan sonraki analizlerde bu yapı esas alınmıştır.

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinde ise Faktör Analizi Yöntemi kullanılmıştır. Aşağıdaki tablodaki Faktör Analizi sonuçlarından ölçeğin 7 faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Ayrıca varyans değerleri incelendiğinde anketi oluşturan 7 faktörün toplam varyansın % 83'ünü açıkladığı, diğer bir ifade ile girişimcilerin

özelliklerini % 83 gibi oldukça yüksek bir oranda ölçtüğü söylenebilir.

Tablo 4.5. Toplam Varyans

Bileşen	İlk Eigendeğerler			Yüklemeler Toplamı		
	Toplam	% Varyans	Toplamsal %	Toplam	% Varyans	Toplamsal %
1	13, 013	40, 667	40, 667	5, 111	15, 971	15, 971
2	4, 061	12, 689	53, 356	4, 774	14, 918	30, 888
3	2, 908	9, 089	62, 445	4, 553	14, 229	45, 118
4	2, 629	8, 216	70, 661	4, 225	13, 203	58, 320
5	1, 852	5, 789	76, 449	3, 226	10, 081	68, 401
6	1, 341	4, 189	80, 639	2, 770	8, 656	77, 057
7	, 914	2, 855	83, 494	2, 060	6, 437	83, 494
8	, 838	2, 620	86, 114			
9	, 580	1, 812	87, 926			
10	, 523	1, 633	89, 559			
11	, 503	1, 571	91, 130			
12	, 434	1, 357	92, 487			
13	, 339	1, 061	93, 548			
14	, 312	, 976	94, 524			
15	, 269	, 839	95, 363			
16	, 263	, 822	96, 184			
17	, 211	, 659	96, 843			
18	, 187	, 583	97, 426			
19	, 145	, 452	97, 878			
20	, 116	, 361	98, 239			
21	, 105	, 329	98, 568			
22	, 099	, 311	98, 879			
23	, 083	, 261	99, 140			
24	, 054	, 170	99, 309			
25	, 045	, 141	99, 450			
26	, 042	, 132	99, 583			
27	, 038	, 118	99, 701			
28	, 033	, 102	99, 803			
29	, 023	, 072	99, 875			
30	, 016	, 050	99, 926			
31	, 013	, 041	99, 966			
32	, 011	, 034	100, 000			

Temel Bileşenler analizi sonrasında elde edilen bileşen matrisinde de ölçeğin 7 faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle her bir faktörün yüklemelerini daha net olarak görerek faktörler arası karşılaştırmaya imkan vermek amacıyla elde edilen 7 faktörlük sonuç yönlendirmeye tabii tutulmuştur. Bu amaçla Varimax Yönlendirme metodu kullanılmıştır.

Tablo 4.6. Bileşen Matrisi

	Bileşen						
	1	2	3	4	5	6	7
Kendine güven Soru no:28	, 961	, 123	, 033	, 042	, 124	, 081	, 018
Kendine güven Soru no:29	, 953	, 119	, 055	, 041	, 122	, 051	, 036
Kendine güven Soru no:26	, 944	, 133	, 075	, 097	, 177	, 048	, 057
Kendine güven Soru no:27	, 913	, 017	, 077	, 074	, 111	, 157	-, 024
Kendine güven Soru no:30	, 869	, 195	, 015	-, 025	, 154	, 185	-, 045
Oto kontrol Soru no:37	, 156	, 904	, 115	, 176	, 184	, 198	, 014
Oto kontrol Soru no:36	, 156	, 903	, 183	, 169	, 163	, 154	, 007
Oto kontrol Soru no:39	, 164	, 861	, 171	, 231	, 203	, 170	, 019
Oto kontrol Soru no:38	, 057	, 830	, 122	, 206	, 188	, 292	, 023
Yenilikçilik Soru no:33	, 323	, 361	, 255	, 056	, 036	, 186	, 056
Başarı ihtiyacı Soru no:22	, 088	, 144	, 915	, 104	, 123	, 120	, 008
Başarı ihtiyacı Soru no:25	, 090	, 189	, 900	, 128	, 145	, 182	, 012
Başarı ihtiyacı Soru no:21	, 030	, 088	, 887	, 077	, 118	, 073	-, 013
Başarı ihtiyacı Soru no:23	, 074	, 098	, 845	, 136	, 106	, 050	-, 042
Başarı ihtiyacı Soru no:24	, 000	, 152	, 827	, 199	, 123	, 168	, 034
Belirsizliğe tahammül Soru no:20	-, 052	, 151	, 112	, 888	, 018	, 173	, 037

	1	2	3	4	5	6	7
Belirsizliğe tahammül Soru no:18	-, 012	-, 010	, 062	, 861	, 062	, 270	, 126
Belirsizliğe tahammül Soru no:16	, 100	, 187	, 176	, 853	, 095	-, 032	-, 084
Belirsizliğe tahammül Soru no:17	, 085	, 177	, 139	, 842	, 080	, 044	-, 197
Belirsizliğe tahammül Soru no:19	, 130	, 266	, 163	, 794	, 106	, 062	-, 096
Yenilikçilik Soru no:31	, 281	, 343	, 196	, 110	, 783	, 122	, 143
Yenilikçilik Soru no:34	, 192	, 136	, 117	, 038	, 780	, 192	, 022
Yenilikçilik Soru no:35	, 262	, 300	, 236	, 139	, 774	, 081	, 179
Yenilikçilik Soru no:32	, 071	, 107	, 136	, 093	, 729	, 304	, 046
Risk alma Soru no:11	, 333	, 407	, 206	, 166	, 287	, 692	, 014
Risk alma Soru no:14	, 276	, 429	, 235	, 208	, 320	, 684	, 063
Risk alma Soru no:13	, 235	, 396	, 299	, 257	, 280	, 602	-, 035
Risk alma Soru no:12	, 180	, 396	, 273	, 271	, 292	, 585	, 012
Risk alma Soru no:15	, 303	, 432	, 198	, 306	, 289	, 529	-, 003
Oto kontrol Soru no:40	, 025	, 387	, 165	, 035	, 272	, 459	, 202
Bağımsız olma Soru no:8	, 030	, 046	, 033	-, 067	, 121	, 030	, 970
Bağımsız olma Soru no:10	, 008	, 026	-, 049	-, 090	, 101	, 045	, 964

Yönlendirme sonrasında 28, 29, 26, 27 ve 30 uncu soruların 1 nci Faktör, 37, 36, 39 ve 38 nci soruların 2 nci Faktör, 22, 25, 21, 23 ve 24 üncü soruların 3 ncü Faktör, 20, 18, 16, 17 ve 19 uncu soruların 4 ncü Faktör altında toplandığı, 31, 34, 35 ve 31 inci soruların 5 nci Faktörü, 11, 14, 13, 12 ve 15 inci sorular 6 ıncı Faktörü, 8 ve 10 uncu sorularında 7 inci Faktörü oluşturduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.7. Yönlendirilmiş Bileşen Matrisi

	Bileşen						
	1	2	3	4	5	6	7
Kendine güven Soru no:28	, 961	, 123	, 033	, 042	, 124	, 081	, 018
Kendine güven Soru no:29	, 953	, 119	, 055	, 041	, 122	, 051	, 036
Kendine güven Soru no:26	, 944	, 133	, 075	, 097	, 177	, 048	, 057
Kendine güven Soru no:27	, 913	, 017	, 077	, 074	, 111	, 157	-, 024
Kendine güven Soru no:30	, 869	, 195	, 015	-, 025	, 154	, 185	-, 045
Oto kontrol Soru no:37	, 156	, 904	, 115	, 176	, 184	, 198	, 014
Oto kontrol Soru no:36	, 156	, 903	, 183	, 169	, 163	, 154	, 007
Oto kontrol Soru no:39	, 164	, 861	, 171	, 231	, 203	, 170	, 019
Oto kontrol Soru no:38	, 057	, 830	, 122	, 206	, 188	, 292	, 023
Yenilikçilik Soru no:33	, 323	, 361	, 255	, 056	, 036	, 186	, 056
Başarı ihtiyacı Soru no:22	, 088	, 144	, 915	, 104	, 123	, 120	, 008
Başarı ihtiyacı Soru no:25	, 090	, 189	, 900	, 128	, 145	, 182	, 012
Başarı ihtiyacı Soru no:21	, 030	, 088	, 887	, 077	, 118	, 073	-, 013
Başarı ihtiyacı Soru no:23	, 074	, 098	, 845	, 136	, 106	, 050	-, 042
Başarı ihtiyacı Soru no:24	, 000	, 152	, 827	, 199	, 123	, 168	, 034
Belirsizliğe tahammül Soru no:20	-, 052	, 151	, 112	, 888	, 018	, 173	, 037
Belirsizliğe tahammül Soru no:18	-, 012	-, 010	, 062	, 861	, 062	, 270	, 126
Belirsizliğe tahammül Soru no:16	, 100	, 187	, 176	, 853	, 095	-, 032	-, 084
Belirsizliğe tahammül Soru no:17	, 085	, 177	, 139	, 842	, 080	, 044	-, 197
Belirsizliğe tahammül Soru no:19	, 130	, 266	, 163	, 794	, 106	, 062	-, 096
Yenilikçilik Soru no:31	, 281	, 343	, 196	, 110	, 783	, 122	, 143
Yenilikçilik Soru no:34	, 192	, 136	, 117	, 038	, 780	, 192	, 022
Yenilikçilik Soru no:35	, 262	, 300	, 236	, 139	, 774	, 081	, 179
Yenilikçilik Soru no:32	, 071	, 107	, 136	, 093	, 729	, 304	, 046
Risk alma Soru no:11	, 333	, 407	, 206	, 166	, 287	, 692	, 014
Risk alma Soru no:14	, 276	, 429	, 235	, 208	, 320	, 684	, 063

	1	2	3	4	5	6	7
Risk alma Soru no:13	, 235	, 396	, 299	, 257	, 280	, 602	-, 035
Risk alma Soru no:12	, 180	, 396	, 273	, 271	, 292	, 585	, 012
Risk alma Soru no:15	, 303	, 432	, 198	, 306	, 289	, 529	-, 003
Oto kontrol Soru no:40	, 025	, 387	, 165	, 035	, 272	, 459	, 202
Bağımsız olma Soru no:8	, 030	, 046	, 033	-, 067	, 121	, 030	, 970
Bağımsız olma Soru no:12	, 008	, 026	-, 049	-, 090	, 101	, 045	, 964

Yapılan analiz sonucunda yönlendirilmiş bileşen matris ile Bileşen matrisinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Yönlendirme sonrasında oluşturulan faktör yapısı ve bu faktör yapısında yer alan maddeler aşağıda verilmiştir. Buna göre;

FAKTÖR 1 BAĞIMSIZ OLMA

Soru no:8 Hayatımla ilgili kararları her zaman kendim veririm.

Soru no:10 Başkalarına bakarak hareketlerimi yönlendirmem.

FAKTÖR 2 RİSK ALMA

Soru no:11 Kişi içinde yaşadığı ortama uymalıdır.

Soru no:12 Bir şeyi daha önce başkaları denememişse bende denemem.

Soru no:13 Her zaman bildiğim yoldan gitmeyi tercih ederim.

Soru no:14 Yeni bir şeyi deneme riskini göze almak yerine daha önce denenmiş olanları denerim.

Soru no:15 Topluca yapılması gereken konularda karar vermeyi başkalarına bırakırım.

FAKTÖR 3 BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜL

Soru no: 16 Beklemediğim bir olay olduğunda hemen tepki vermem.

Soru no: 17 Belirsiz şüpheli durumlardan sakınırım.

Soru no: 18 Belirsizlikler fırsatları da beraberinde getirdikleri için faydalıdır.

Soru no: 19 Belirsiz durumlara fazla tahammül edemem.

Soru no:20 Oluşabilecek olumsuz şartlara direnebilmek gerekir.

FAKTÖR 4 BAŞARI İHTİYACI

Soru no:21 Yaşanılan tecrübelerle duyulan saygı başarı ve mutluluk getirir.

Soru no:22 Başarmak için ilgili ve bilgili insanların tecrübelerinden her zaman istifade edilmesi gerektiğine inanırım.

Soru no:23 Kendi işletmemin başarısı için her şey mübahdır.

Soru no:24 Başladığım bir işi başarıyla bitirmek isterdim.

Soru no: 25 Ulaşılabilecek başarıyla gerçek farklılığı ortaya çıkarmak.

FAKTÖR 5 KENDİNE GÜVEN

Soru no:26 Önümüze çıkan engellerin üstüne üstüne gitmek gerekir.

Soru no:27 İşlerimi başkalarına yaptırmaktansa kendim yapmayı tercih ederim.

Soru no:28 Karşılaştığım problemleri kendim çözerim.

Soru no:29 Bildikleri ve inandıkları şeyleri savunan insanları takdir ederim.

Soru no:30 Eğer bir karar verirsem beni kimse tutamaz.

FAKTÖR 6 YENİLİKÇİLİK

Soru no:31Çevremizde ki değişim ve yenilikleri kabullenmek zorundayız.

Soru no:32 Kişi kendini sürekli yenilemelidir.

Soru no:33 Yenilik ve gelişmeleri takip etmek zaman kaybıdır.

Soru no:34 Yeniliklerin ve gelişmelerin öncüsü olmak gerekir.

Soru no:35 Yeni şeyleri denemek o kadar korkulacak bir şey değildir.

FAKTÖR 7 OTO KONTROL

Soru no:36 Kural ve disiplin olmadan insanlar düzenli yaşayamazlar.

Soru no:37 Başarımlarım ve başarısızlığımın kaynağının kendim olduğuna inanırım.

Soru no:38 Kişi, başkasının etkisi altında kalmadan yaşmalıdır.

Soru no:39 Bilgisizce verilen kararlar pişmanlık verir.

Soru no:40 Kararlarımın tutarlı ve uygulanabilirliğini kanıtlamak.

Örgün ve yaygın eğitim ölçeğinin de güvenilirliği aynı metodoloji kullanılarak incelenmiş ve bu ölçeğin güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0,795$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.8. Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alpha	Madde Sayısı
, 795	10

Madde silindiğinde Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde ise 4 numaralı maddelerin ölçekten çıkartılmasının ölçeğin güvenilirliğini arttıracak anlaşılmaktadır. Bu çerçevede söz konusu maddeler ölçekten çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır.

Tablo 4.9. Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Örgün Eğitim Soru no:41	21, 8571	15, 701	, 628	, 758
Örgün Eğitim Soru no:42	21, 8095	15, 983	, 618	, 760
Örgün Eğitim Soru no:43	21, 8381	15, 829	, 626	, 759
Örgün Eğitim Soru no:44	21, 2762	18, 702	, 036	, 836
Örgün Eğitim Soru no:45	21, 8381	15, 714	, 649	, 756
Yaygın Eğitim Soru no:46	21, 7714	16, 236	, 506	, 772
Yaygın Eğitim Soru no:47	21, 7714	16, 159	, 476	, 776
Yaygın Eğitim Soru no:48	21, 8571	17, 181	, 297	, 798
Yaygın Eğitim Soru no:49	21, 6000	16, 396	, 528	, 770
Yaygın Eğitim Soru no:50	21, 5810	16, 534	, 516	, 772

Tekrarlanan analiz sonrasında örgün ve yaygın eğitim Ölçeğinin güvenilirlik katsayısının $\alpha = 0, 795$ 'den, $\alpha = 0, 836$ 'ya yükseldiği gözlenmektedir.

Tablo 4.10. Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğinin Güvenilirlik Değeri

Cronbach Alpha	Madde Sayısı
, 836	9

Madde silindiğinde Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde herhangi bir maddenin ölçekten çıkartılmasının ölçeğin güvenilirliğini arttırmayacağı, aksine

güvenirliliğini düşürerek ölçeğin iç tutarlılığına zarar vereceği ve bu şekilde ölçme gücünü azaltacağı anlaşılmaktadır.

Tablo 4. 11. Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeğini Oluşturan Maddelerin Güvenilirliğine Etkileri

	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
Örgün Eğitim Soru no:41	19, 0000	14, 673	, 628	, 810
Örgün Eğitim Soru no:42	18, 9524	14, 834	, 642	, 809
Örgün Eğitim Soru no:43	18, 9810	14, 653	, 657	, 807
Örgün Eğitim Soru no:45	18, 9810	14, 557	, 677	, 805
Yaygın Eğitim Soru no:46	18, 9143	15, 271	, 491	, 826
Yaygın Eğitim Soru no:47	18, 9143	14, 983	, 499	, 825
Yaygın Eğitim Soru no:48	19, 0000	16, 154	, 288	, 850
Yaygın Eğitim Soru no:49	18, 7429	15, 212	, 555	, 818
Yaygın Eğitim Soru no:50	18, 7238	15, 375	, 538	, 820

Bu çerçevede örgün ve yaygın eğitim Ölçeğinin 9 maddelik yapısı korunmuş ve bundan sonraki analizlerde bu yapı esas alınmıştır.

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinde ise Faktör Analizi Yöntemi kullanılmıştır. Aşağıdaki tablodaki Faktör Analizi sonuçlarından ölçeğin 2 faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Ayrıca varyans değerleri incelendiğinde anketi oluşturan 2 faktörün toplam varyansın % 71'ini açıkladığı, diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimi % 71 gibi oldukça yüksek bir oranında ölçtüğü söylenebilir.

Tablo 4.12. Toplam Varyans

Bileşen	İlk Eigendeğerler			Yüklemeler Toplamı		
	Toplam	% Varyans	Toplamsal %	Toplam	% Varyans	Toplamsal %
1	4, 145	46, 055	46, 055	3, 622	40, 243	40, 243
2	2, 289	25, 435	71, 489	2, 812	31, 246	71, 489
3	, 798	8, 867	80, 357			
4	, 614	6, 819	87, 176			
5	, 465	5, 169	92, 346			
6	, 323	3, 590	95, 936			
7	, 226	2, 513	98, 449			
8	, 104	1, 158	99, 606			
9	, 035	, 394	100, 000			

Temel Bileşenler analizi sonrasında elde edilen bileşen matrisinde de ölçeğin 2 faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle her bir faktörün yüklemelerini daha net olarak görerek faktörler arası karşılaştırmaya imkan vermek amacıyla elde edilen 2 faktörlük sonuç yönlendirmeye tabii tutulmuştur. Bu amaçla Varimax Yönlendirme metodu kullanılmıştır.

Tablo 4.13. Bileşen Matrisi

	Bileşen	
	1	2
Örgün Eğitim Soru no:45	, 973	, 110
Örgün Eğitim Soru no:43	, 966	, 096
Örgün Eğitim Soru no:42	, 931	, 109
Örgün Eğitim Soru no:41	, 880	, 149
Yaygın Eğitim Soru no:47	, 052	, 844
Yaygın Eğitim Soru no:46	, 093	, 781
Yaygın Eğitim Soru no:49	, 179	, 774
Yaygın Eğitim Soru no:50	, 236	, 691
Yaygın Eğitim Soru no:48	-, 026	, 599

Yönlendirme sonrasında 45, 43, 42 ve 41 nci soruların 1 nci Faktör, 47, 46, 49, 50 ve 48 inci soruların 2 nci Faktör altında toplandığı belirlenmiştir.

Tablo 4.14. Yönlendirilmiş Bileşen Matrisi

	Bileşen	
	1	2
Örgün Eğitim Soru no:45	, 973	, 110
Örgün Eğitim Soru no:43	, 966	, 096
Örgün Eğitim Soru no:42	, 931	, 109
Örgün Eğitim Soru no:41	, 880	, 149
Yaygın Eğitim Soru no:47	, 052	, 844
Yaygın Eğitim Soru no:46	, 093	, 781
Yaygın Eğitim Soru no:49	, 179	, 774
Yaygın Eğitim Soru no:50	, 236	, 691
Yaygın Eğitim Soru no:48	-, 026	, 599

Yapılan analiz sonucunda yönlendirilmiş bileşen matris ile Bileşen matrisinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Yönlendirme sonrasında oluşturulan faktör yapısı ve bu faktör yapısında yer alan maddeler aşağıda verilmiştir. Buna göre;

FAKTÖR 1 ÖRGÜN EĞİTİM

Soru no:41 Mesleki açıdan okuldan almış olduğum eğitim;

Soru no:42 Okulda almış olduğum eğitim genel olarak;

Soru no:43 Okulda aldığım eğitim ekonomik gelişmemi teşvik etmede;

Soru no:45 Meslek hayatımda okulun benim için belirleyiciliği;

FAKTÖR 2 YAYGIN EĞİTİM

Soru no:46 Ailem kendimin statü ve prestijini yükseltmek için bana ideal kazandırma;

Soru no:47 Ailede her zaman ve her konuda sevgi ve saygı görmem, girişimcilik kazanmamda;

Soru no:48 Ailem meslek seçimimde;

Soru no:49 Aktif ve özgür yetiştirilme tarzım mesleğimin oluşumunda;

Soru no:50 Mesleki açıdan tecrübe ve yaşanarak elde ettiğim bilgi,

girişimciliği kazanmamda;

Araştırmada kullanılacak test yöntemlerini belirleyebilmek maksadıyla her bir ölçeğin normal dağılıma uygunluğu Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov testi kullanılarak incelenmiştir. Tablo 15’de verilen analiz sonuçlarından girişimcilik özellikleri Ölçeğindeki tüm faktörlerin normal dağılıma uygun bir dağılım göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.15 Girişimcilik Özellikleri Ölçeği Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Bağımsız olma	Risk alma	Belirsizliğe tahammül	Başarı ihtiyacı	Kendine güven	Yenilikçilik	Oto kontrol
	N	105	105	105	105	105	105	105
Normal Parametreler	Aritmetik Ortalama	2, 6726	2, 4190	2, 8095	2, 4571	2, 7143	2, 5333	2, 4762
	Standart Sapma	, 81525	, 63217	, 98151	, 86634	, 92730	, 74765	, 70840
En Uç Farklar	Mutlak	, 248	, 308	, 252	, 273	, 265	, 276	, 292
	Pozitif	, 248	, 308	, 252	, 273	, 265	, 276	, 292
	Negatif	-, 204	-, 259	-, 164	-, 194	-, 165	-, 219	-, 227
Kolmogorov - Smirnov Z		3, 211	3, 158	2, 586	2, 793	2, 717	2, 833	2, 993
Anlamlılık		, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000

Örgün ve yaygın eğitim Ölçeğine ait Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablodaki verilerden Girişimcilik Ölçeğinde yer alan tüm faktörlerin örgün ve yaygın eğitim ölçeğine paralel olarak normal dağılıma uygun bir dağılım göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.16 Örgün ve Yaygın Eğitim Ölçeği Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

		Örgün Eğitim soru no:41	Örgün Eğitim soru no:42	Örgün Eğitim soru no:43	Örgün Eğitim soru no:45	Yaygın Eğitim soru no:46	Yaygın Eğitim soru no:47	Yaygın Eğitim soru no:48	Yaygın Eğitim soru no:49	Yaygın Eğitim soru no:50
	N	105	105	105	105	105	105	105	105	105
Normal Parametreler	Aritmetik Ortalama	2, 2762	2, 3238	2, 2952	2, 29	2, 3619	2, 3619	2, 2762	2, 5333	2, 5524
	Standart Sapma	, 72716	, 68634	, 70607	, 70	, 748	, 79812	, 81448	, 69430	, 67910
En Uç Farklar	Mutlak	, 278	, 285	, 279	, 27	, 327	, 350	, 299	, 397	, 402
	Pozitif	, 210	, 234	, 224	, 22	, 197	, 212	, 178	, 251	, 255
	Negatif	-, 278	-, 285	-, 279	-, 27	-, 327	-, 350	-, 299	-, 397	-, 402
Kolmogorov - Smirnov Z		2, 852	2, 924	2, 859	2, 859	3, 350	3, 585	3, 060	4, 067	4, 122
Anlamlılık		, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000	, 000

Bu çerçevede; her iki ölçekteki verilerin analizinde parametrik olmayan test yöntemleri içinde yer alan, Ki-Kare Testi, Mann Whitney-U testi, Speraman Korelasyon Analizi ve Çoklu Regrasyon Analizinin kullanılmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular $p < 0, 01$ ve $p < 0, 05$ anlamlılık düzeylerinde sınanmıştır.

Aşağıda araştırmaya katılan girişimcilerin demografik özellikleri frekans ve yüzde tanımlayıcı istatistikleri ile gösterilmiştir. Daha sonra demografik özelliklerin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkisi, demografik özelliklerin örgün ve yaygın eğitim üzerindeki etkisi, örgün ve yaygın eğitimin girişimci özellikleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

4.1. Girişimcilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan girişimciler ;

- Eğitim durumu
- Kendi işini kurduğu yaşı
- İşletmenin mülkiyet durumu

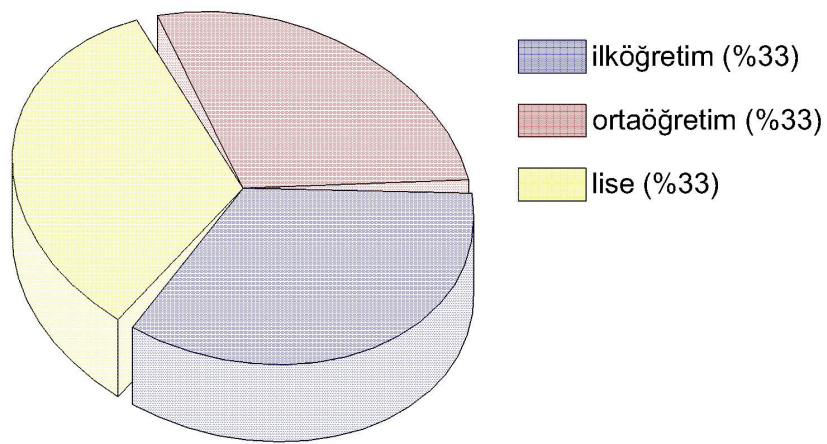
- Ekonomik durum
- Aile içinde başka İş sahipliği durumu
- Yaşanılan yer

özellikleri açısından incelenmiştir.

Örneklem grubu eğitim düzeyi değişkeni baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 33. 3 sinin ilkokul, % 33. 3'ünün ortaokul, % 33. 3'ünün lise ve üzeri mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.17 Örneklem Grubunun Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Dağılımı

Eğitim	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
İlkokul	35	20. 8	33. 3	33. 3
ortaokul	35	20. 8	33. 3	66. 7
Lise ve üzeri	35	20. 8	33. 3	100
Toplam	105	100, 0	100, 0	

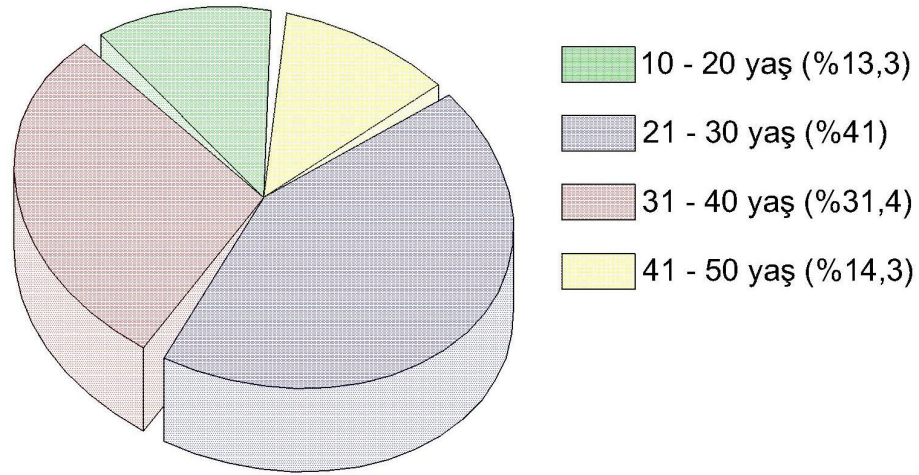

Şekil 4.1 Örneklem Grubunun Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Dağılımı

Örneklem grubu yaş değişkeni baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 13'ünün 10-20, %41'inin 21-30, % 31'inin 31-40, % 14'ünün 41-50 yaş arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.18 Örneklem Grubunun Yaşlarına Bağlı Olarak Dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
10-20	14	8, 3	13, 3	13, 3
21-30	43	25, 6	41, 0	54, 3
31-40	33	19, 6	31, 4	85, 7
41-50	15	8, 9	14, 3	100, 0
Toplam	105	62, 5	100, 0	

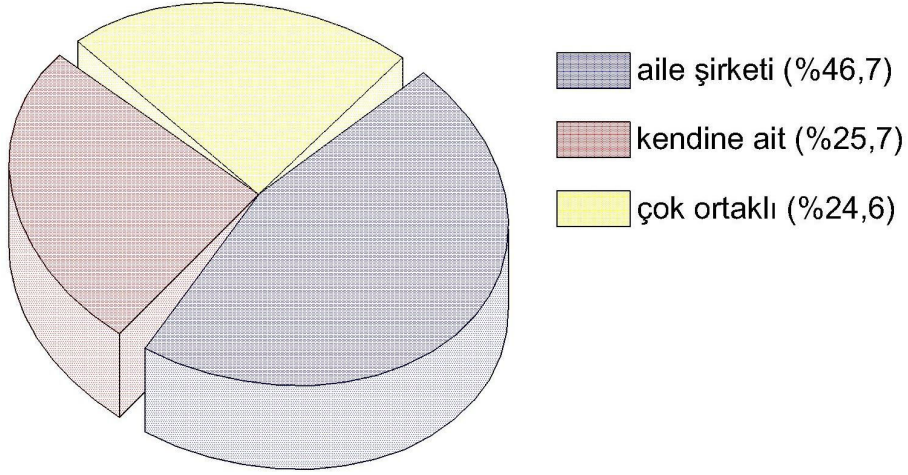

Şekil 4.2 Örneklem Grubunun Yaşlarına Bağlı Olarak Dağılımı

Örneklem grubu mülkiyet durumu baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 26'sının işletme mülkiyeti kendilerine ait, % 47'sinin aile şirketi olduğu, , % 27'sinin çok ortaklı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.19 Örneklem Grubunun Mülkiyet Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı

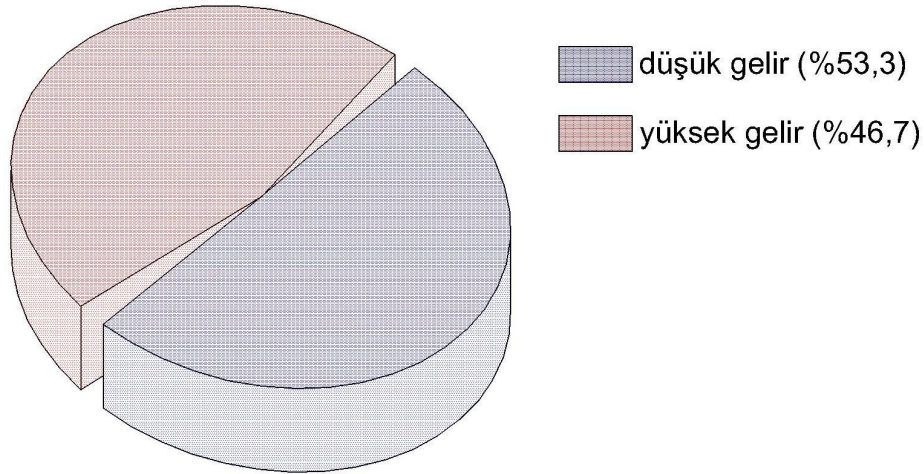
EFK	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
Kendinize ait	27	16, 1	25, 7	25, 7
Aile şirketi	49	29, 2	46, 7	72, 4
Çok ortaklı	29	17, 3	27, 6	100, 0
Toplam	105	62, 5	100, 0	

Şekil 4.3 Örneklem Grubunun Mülkiyete Bağlı Olarak Dağılımı

Örneklem grubu ekonomik durum baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 53' ü düşük, , % 47'sinin ise yüksek gelir seviyesine sahip anlaşılmaktadır.

Tablo 4.20 Örneklem Grubunun Ekonomik Duruma Bağlı Olarak Dağılımı

Süre	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
Düşük	56	33, 3	53, 3	53, 3
Yüksek	49	29, 2	46, 7	100, 0
Toplam	105	62, 5	100, 0	

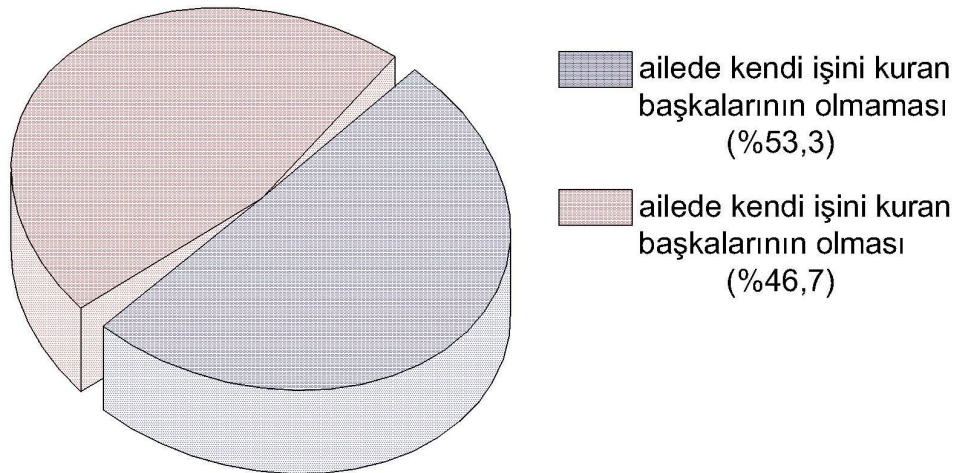

Şekil 4. 4 Örneklem Grubunun Ekonomik Duruma Bağlı Olarak Dağılımı

Örneklem grubu iş sahipliği baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 47'sinin ailesinde kendi işine sahip olanlar bulunmaktadır, % 53'ünün ise ailesinde kendi işine sahip olanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.21 Örneklem Grubunun İş Sahipliği Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı

Mülkiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
Evet	49	29, 2	46, 7	46, 7
Hayır	56	33, 3	53, 3	100, 0
Toplam	105	62, 5	100, 0	

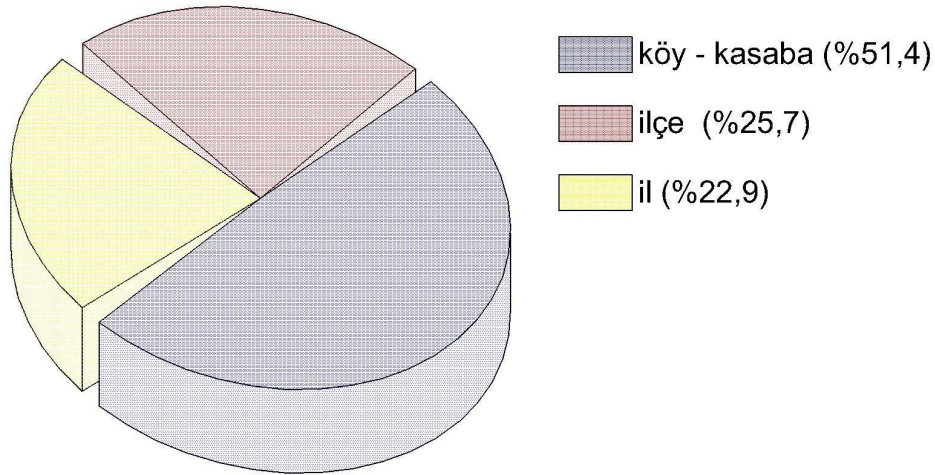

Şekil 4.5 Örneklem Grubunun İş Sahipliği Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı

Örneklem grubu yaşanan yer durumu baz alınarak incelendiğinde, araştırmaya katılan girişimcilerin % 51'i köy-kasaba, %26'sı ilçe, %23'ü il de yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 4.22 Örneklem Grubunun Yaşanılan Yer Durumuna Bağlı Olarak Dağılımı

Gelir	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamsal Yüzde
Köy-kasaba	54	32, 1	51, 4	51, 4
İlçe	27	16, 1	25, 7	77, 1
il	24	14, 3	22, 9	100, 0
Toplam	105	62, 5	100, 0	

Şekil 4.6 Örneklem Grubunun Yaşanılan Yere Bağlı Olarak Dağılımı

4.2. Demografik Özelliklerin Girişimci özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Bu bölümde eğitim, kendi işini kurduğu yaş, işletmenin mülkiyet durumu, ekonomik durum, iş sahipliği, yaşanan yer durumunun, girişimcilik özellikleri ve örgün ve yaygın eğitime olan etkisi incelenmiştir.

4.2.1. Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Eğitim durumunun girişimcilik özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.23’de sunulmuştur. Tablo’da yer alan değerler incelendiğinde, Eğitim ile kendine güven, Oto kontrol, Başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik girişimcilik Özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Belirsizliğe tahammül ve bağımsız olma girişimcilik özellikleri ile eğitim arasındaki ilişki ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tablo 4.23 Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	17, 361	43, 005	9, 475	21, 625	45, 337	34, 492	3, 778
df	2	2	2	2	2	2	2
Anlamlılık	, 000	, 000	, 009	, 000	, 000	, 000	, 151

Eğitimin, Girişimcilik Özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; İlkokul seçeneğinin “1”, Ortaokul seçeneğinin “2”, Lise ve üzeri seçeneğinin “3” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, Tüm girişimcilik özelliklerinin orta eğitim ile birlikte güçlendiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle girişimcilik özelliklerinin eğitime bağlı olarak orta eğitimden sonra zayıfladığı, sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.24 Eğitim Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	EGTDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1, 00	35	52, 31
	2, 00	35	67, 63
	3, 00	35	39, 06
	Total	105	
Oto kontrol	1, 00	35	54, 41
	2, 00	35	73, 80
	3, 00	35	30, 79
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1, 00	35	53, 16
	2, 00	35	63, 54
	3, 00	35	42, 30
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1, 00	35	52, 73
	2, 00	35	68, 90
	3, 00	35	37, 37
	Total	105	
Risk alma	1, 00	35	51, 90
	2, 00	35	75, 39
	3, 00	35	31, 71
	Total	105	
Yenilikçilik	1, 00	35	54, 50
	2, 00	35	71, 73
	3, 00	35	32, 77
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	35	59, 03
	2, 00	35	53, 97
	3, 00	35	46, 00
	Total	105	

4.2.2. Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Yaşın Girişimcilik Özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.25’de sunulmuştur. Tabloda yer alan değerler incelendiğinde, yaş ile yenilikçilik ve oto kontrol girişim özelliği arasında $p < 0, 05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Yaş ile kendine güven, belirsizliğe tahammül, başarı ihtiyacı, risk alma, bağımsız olma girişimci özelliği arasındaki ilişki ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tablo 4.25 Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	4, 699	9, 249	3, 205	2, 312	3, 913	10, 077	7, 125
df	3	3	3	3	3	3	3
Anlamlılık	, 195	, 026	, 361	, 510	, 271	, 018	, 068

Yaşın, Girişimci Özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; 10-20 yaş seçeneğinin “1”, 21-30 seçeneğinin “2”, 31-40 seçeneğinin “3”, 41-50 seçeneğinin “4” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, yaşla birlikte girişimcilik özelliklerinin zayıfladığı anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle girişimcilik özelliklerinin yaşa bağlı olarak zayıfladığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.26 Yaşın Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	YASDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1, 00	14	63, 36
	2, 00	43	56, 41
	3, 00	33	47, 91
	4, 00	15	44, 77
	Total	105	
Oto kontrol	1, 00	14	61, 93
	2, 00	43	59, 92
	3, 00	33	45, 14
	4, 00	15	42, 13
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1, 00	14	64, 54
	2, 00	43	52, 28
	3, 00	33	52, 30
	4, 00	15	45, 83
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1, 00	14	61, 71
	2, 00	43	53, 85
	3, 00	33	48, 18
	4, 00	15	53, 03
	Total	105	
Risk alma	1, 00	14	60, 21
	2, 00	43	56, 72
	3, 00	33	48, 73
	4, 00	15	45, 00
	Total	105	

	YASDUR	N	Ort. Rank
Yenilikçilik	1, 00	14	62, 82
	2, 00	43	60, 05
	3, 00	33	45, 41
	4, 00	15	40, 33
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	14	52, 68
	2, 00	43	61, 28
	3, 00	33	46, 95
	4, 00	15	42, 87
	Total	105	

4.2.3. İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

İşletmenin mülkiyet durumunun Girişimci Özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.27’de sunulmuştur. Tabloda yer alan değerler incelendiğinde, oto kontrol, başarı ihtiyacı, risk alma, yenilikçilik girişimci Özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Kendine güven, belirsizliğe tahammül, bağımsız olma Girişimci Özelliği arasında $p < 0, 05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır .

Tablo 4.27 İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	11, 755	31, 470	8, 240	17, 825	33, 898	23, 520	7, 090
df	2	2	2	2	2	2	2
Anlamlılık	, 003	, 000	, 016	, 000	, 000	, 000	, 029

İşletmenin mülkiyet durumunun, Girişimcilik Özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; Kendinize ait seçeneğinin “1”, Aile şirketi seçeneğinin “2”, Çok ortaklı şirket seçeneğinin “3” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde tüm girişimcilik özelliklerinin çok ortaklı şirkete gidildikçe güçlendiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle mülkiyet durumunun girişimcilik özelliğini güçlendirdiği sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.28 İşletmenin Mülkiyet Durumunun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	MÜLKDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1, 00	27	64, 91
	2, 00	49	54, 74
	3, 00	29	38, 97
	Total	105	
Oto kontrol	1, 00	27	66, 31
	2, 00	49	59, 86
	3, 00	29	29, 02
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1, 00	27	56, 76
	2, 00	49	58, 64
	3, 00	29	39, 97
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1, 00	27	61, 13
	2, 00	49	59, 70
	3, 00	29	34, 10
	Total	105	
Risk alma	1, 00	27	71, 07
	2, 00	49	56, 72
	3, 00	29	29, 88
	Total	105	
Yenilikçilik	1, 00	27	62, 94
	2, 00	49	60, 08
	3, 00	29	31, 78
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	27	46, 57
	2, 00	49	60, 85
	3, 00	29	45, 72
	Total	105	

4.2.4. Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Ekonomik durumun Girişimcilik Özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.29'da sunulmuştur. Tabloda yer alan değerler incelendiğinde, Ekonomik durum ile bağımsız olma arasında $p < 0, 01$,

Oto kontrol, başarı ihtiyacı, yenilikçilik girişimcilik özelliği arasında $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Kendine güven, belirsizliğe tahammül ve risk alma girişimcilik özelliği arasındaki ilişki ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tablo 4.29 Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	,339	5,719	3,509	5,132	1,728	5,957	7,078
df	1	1	1	1	1	1	1
Anamlılık	,560	,017	,061	,023	,189	,015	,008

Ekonomik durumun, Girişimci Özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; Düşük seçeneğinin “1”, orta seçeneğinin “2”, yüksek seçeneğinin “3” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, tüm girişimcilik özelliklerinin ekonomik durumla birlikte güçlendiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle girişimcilik özelliklerinin ekonomik duruma bağlı olarak güçlendiği, sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.30 Ekonomik Durumun Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	GELRDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1,00	56	51,47
	3,00	49	54,74
	Total	105	
Oto kontrol	1,00	56	47,00
	3,00	49	59,86
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1,00	56	48,06
	3,00	49	58,64
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1,00	56	47,13
	3,00	49	59,70
	Total	105	

	GELRDUR	N	Ort. Rank
Risk alma	1, 00	56	49, 74
	3, 00	49	56, 72
	Total	105	
Yenilikçilik	1, 00	56	46, 80
	3, 00	49	60, 08
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	56	46, 13
	3, 00	49	60, 85
	Total	105	

4.2.5. İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

İş sahipliğinin girişimcilik özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.31’de sunulmuştur. Tabloda yer alan değerler incelendiğinde, iş sahipliği ile bağımsız olma girişimcilik özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. İş sahipliği ile oto kontrol, belirsizliğe tahammül, başarı ihtiyacı ve yenilikçilik girişimci özelliği arasında ise $p < 0, 05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. 31 İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	, 111	4, 231	4, 214	3, 945	, 932	4, 497	8, 245
df	1	1	1	1	1	1	1
Anlamlılık	, 738	, 040	, 040	, 047	, 334	, 034	, 004

İş sahipliğinin, Girişimci Özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; Evet seçeneğinin “1”, Hayır seçeneğinin “2” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, aileden gelen girişimcilik özelliklerinin etkisinin güçlendiği ortaya çıkmaktadır

Bu bulgudan hareketle ailede kendi işine sahip olan başkalarının bulunması

girişimcilik özelliklerinin artmasına etki ettiği sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.32 İş Sahipliğinin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	SAHBDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1, 00	49	54, 00
	2, 00	56	52, 13
	Total	105	
Oto kontrol	1, 00	49	58, 90
	2, 00	56	47, 84
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1, 00	49	59, 18
	2, 00	56	47, 59
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1, 00	49	58, 88
	2, 00	56	47, 86
	Total	105	
Risk alma	1, 00	49	55, 73
	2, 00	56	50, 61
	Total	105	
Yenilikçilik	1, 00	49	59, 15
	2, 00	56	47, 62
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	49	61, 47
	2, 00	56	45, 59
	Total	105	

4.2.6. Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Yaşanılan yerin girişimcilik özellikleri üzerine etkisi Ki-Kare testi yardımıyla incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.33’de sunulmuştur. Tabloda yer alan değerler incelendiğinde, yaşanılan yer ile oto kontrol, risk alma, yenilikçilik girişimcilik özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Yaşanılan yer başarı ihtiyacı girişimci özelliği arasında $p < 0, 05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca kendine güven, belirsizliğe tahammül ve bağımsız olma girişimcilik özellikleriyle de arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.33 Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Ki-Kare Testi Sonuçları

	Kendine Güven	Oto Kontrol	Belirsizliğe Tahammül	Başarı İhtiyacı	Risk Alma	Yenilikçilik	Bağımsız Olma
Ki-Kare	5, 915	16, 834	2, 532	9, 088	20, 879	18, 673	2, 436
df	2	2	2	2	2	2	2
Anlamlılık	, 052	, 000	, 282	, 011	, 000	, 000	, 296

Yaşanılan yerin, girişimcilik özellikleri üzerine etkisine ilişkin ortalama rank değerleri; Köy-kasaba seçeneğinin “1”, ilçe seçeneğinin “2”, il seçeneğinin “3”, yurt dışı seçeneğinin “4” değerlerine karşılık geldiği dikkate alınarak incelendiğinde, yerleşim yerine bağlı olarak girişimcilik özelliklerinin güçlendiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgudan hareketle girişimcilik özelliklerinin yaşanılan yere bağlı olarak değiştiği sonucuna varılmıştır. Kırsal kesimden gelenlerde girişimcilik özelliklerinin daha güçlendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.34 Yaşanılan Yerin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisi

	YERDUR	N	Ort. Rank
Kendine güven	1, 00	54	57, 23
	2, 00	27	55, 61
	3, 00	24	40, 54
	Total	105	
Oto kontrol	1, 00	54	58, 35
	2, 00	27	60, 22
	3, 00	24	32, 83
	Total	105	
Belirsizliğe tahammül	1, 00	54	54, 24
	2, 00	27	57, 50
	3, 00	24	45, 15
	Total	105	
Başarı ihtiyacı	1, 00	54	56, 32
	2, 00	27	59, 78
	3, 00	24	37, 90
	Total	105	
Risk alma	1, 00	54	58, 73
	2, 00	27	61, 24
	3, 00	24	30, 83
	Total	105	

	YERDUR	N	Ort. Rank
Yenilikçilik	1, 00	54	59, 20
	2, 00	27	59, 74
	3, 00	24	31, 46
	Total	105	
Bağımsız olma	1, 00	54	53, 39
	2, 00	27	58, 39
	3, 00	24	46, 06
	Total	105	

4.3. Örgün ve Yaygın Eğitimin Girişimci Özellikleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Örgün ve yaygın eğitimin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkileri aşağıda sırasıyla yapılan analizler sonucu elde edilen bulgularla değerlendirilmektedir.

4.3.1. Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.35 Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	1, 811	2	, 905	1, 054	, 352
Fark	87, 618	102	, 859		
Toplam	89, 429	104			

Örgün ve yaygın eğitimin kendine güven girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımsız değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, kendine güven girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 4.36 Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği
Üzerindeki Etkisine ilişkin model özeti**

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
, 142	, 020	, 001	, 92682

Tablo 4.36’da verilen Model Özetiindeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 2 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin kendine güven girişimci özelliğini % 2 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

**Tablo 4.37 Örgün ve Yaygın Eğitimin Kendine Güven Girişimci Özelliği
Üzerindeki Etkisine ilişkin katsayıları**

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	2, 279	, 381		5, 982	, 000
Yaygın Eğitim	, 160	, 115	, 138	1, 387	, 168
Örgün Eğitim	, 025	, 131	, 019	, 191	, 849

Yukarıdaki tabloda ise bağımsız değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin kendine güven girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitimin kendine güven girişimci özelliği arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

4.3.2. Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.38 Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	8, 841	2	4, 420	10, 401	, 000
Fark	43, 350	102	, 425		
Toplam	52, 190	104			

Örgün ve yaygın eğitimin oto kontrol girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, oto kontrol girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki ilişki formüle edilecek olursa;

$$F(2, 102) = 10, 401; p < 0, 01 \text{ denklemi oluşturulabilir.}$$

Tablo 4.39 Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin model özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
, 412	, 169	, 153	, 65192

Tablo 4.39’da verilen Model Özeti içindeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 17 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin oto kontrol girişimci özelliğini % 17 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.40 Örgün ve Yaygın Eğitimin Oto Kontrol Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	1, 751	, 268		6, 536	, 000
Yaygın Eğitim	, 370	, 081	, 417	4, 561	, 000
Örgün Eğitim	-, 065	, 092	-, 065	-, 711	, 479

Yukarıdaki tabloda bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin oto kontrol girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre yaygın eğitim ile oto kontrol girişimci özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve girişimci özelliğın aldığı değeri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediği söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceği değeri aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Oto Kontrol Girişimci Özelliği} = 1. 751 + 0. 370 \text{ yaygın eğitim} - 0, 065 \text{ örgün eğitim}$$

4.3.3. Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.41 Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	6, 487	2	3, 243	4, 622	, 012
Fark	71, 571	102	, 702		
Toplam	78, 057	104			

Örgün ve yaygın eğitimin başarı ihtiyacı girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, başarı ihtiyacı girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki ilişki formüle edilecek olursa;

$$F(2, 102) = 4,622; p < 0,05 \text{ denklemi oluşturulabilir.}$$

Tablo 4.42 Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin model özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
,288	,083	,065	,83766

Tablo 4.42’de verilen Model Özeti’ndeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 8 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin başarı ihtiyacı girişimci özelliğini % 8 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.43 Örgün ve Yaygın Eğitimin Başarı İhtiyacı Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	1,653	,344		4,801	,000
Yaygın Eğitim	,306	,104	,282	2,933	,004
Örgün Eğitim	,035	,118	,029	,300	,765

Yukarıdaki tabloda ise bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin başarı ihtiyacı girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitim ile başarı ihtiyacı girişimci özelliği arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu girişimci özelliğın aldığı değeri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediği söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceği değeri aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Başarı ihtiyacı Girişimci Özelliği} = 1,653 + 0,306 \text{ yaygın eğitim} + 0,035 \text{ örgün eğitim}$$

4.3.4. Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.44 Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	7,473	2	3,736	4,110	,019
Fark	92,718	102	,909		
Toplam	100,190	104			

Örgün ve yaygın eğitimin belirsizliğe tahammül girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, belirsizliğe tahammül girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki ilişki formüle edilecek olursa;

$$F(2, 102) = 4,110; p < 0,05 \text{ denklemi oluşturulabilir.}$$

Tablo 4.45 Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin model özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
, 273	, 075	, 056	, 95341

Tablo 4.45'te verilen Model Özeti verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 8 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin belirsizliğe tahammül girişimci özelliğini % 8 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.46 Örgün ve Yaygın Eğitimin Belirsizliğe Tahammül Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	1, 993	, 392		5, 086	, 000
Yaygın Eğitim	, 334	, 119	, 271	2, 810	, 006
Örgün Eğitim	, 012	, 134	, 009	, 092	, 927

Yukarıdaki tabloda ise bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin belirsizliğe tahammül girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitim ile belirsizliğe tahammül girişimci özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu girişimci özelliğin aldığı değerleri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediği söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceği değer aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Belirsizliğe tahammül Girişimci Özelliği} = 1. 993 + 0, 334 \text{ yaygın eğitim} + 0, 12 \text{ örgün eğitim}$$

4.3.5. Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.47 Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	14, 989	2	7, 494	17, 718	, 000
Fark	43, 144	102	, 423		
Toplam	58, 133	104			

Örgün ve yaygın eğitimin yenilikçilik girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımsız değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, yenilikçilik girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0, 01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki ilişki formüle edilecek olursa;

$$F(2, 102) = 17, 718; p < 0, 01 \text{ denklemi oluşturulabilir.}$$

Tablo 4.48 Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin model özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
, 508	, 258	, 243	, 65037

Yukarıdaki tabloda verilen Model Özeti içindeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 26 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin yenilikçilik girişimci özelliğini % 26 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.49 Örgün ve Yaygın Eğitimin Yenilikçilik Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine ilişkin katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	1, 672	, 267		6, 256	, 000
Yaygın Eğitim	, 482	, 081	, 514	5, 944	, 000
Örgün Eğitim	-, 120	, 092	-, 114	-1, 315	, 192

Yukarıdaki tabloda ise bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin yenilikçilik girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitim ile yenilikçilik girişimci özelliği arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu girişimci özelliğın aldığı değeri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediği söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceği değeri aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Başarı ihtiyacı Girişimci Özelliği} = 1.672 + 0,482 \text{ yaygın eğitim} - 0,120 \text{ örgün eğitim}$$

4.3.6. Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.50. Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	6, 729	2	3, 365	9, 853	, 000
Fark	34, 833	102	, 341		
Toplam	41, 562	104			

Örgün ve yaygın eğitimin risk alma girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, risk alma girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0,01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki ilişki formüle edilecek olursa;

$$F(2, 102) = 9,853; p < 0,01 \text{ denklemi oluşturulabilir.}$$

Tablo 4.51. Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
,402	,162	,145	,58438

Tablo 4.51’de verilen Model Özeti içindeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 16 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin risk alma girişimci özelliğini % 16 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.52. Örgün ve Yaygın Eğitimin Risk Alma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	1,710	,240		7,121	,000
Yaygın Eğitim	,321	,073	,406	4,413	,000
Örgün Eğitim	-,022	,082	-,024	-,266	,791

Yukarıdaki tabloda ise bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın

eğitimin risk alma girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitim ile risk alma girişimci özelliği arasında $p < 0, 01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu girişimci özelliğın aldığı değeri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediğı söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceğı değeri aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Risk alma Girişimci Özelliği} = 1.710 + 0,321 \text{ yaygın eğitim} - 0,022 \text{ örgün eğitim}$$

4.3.7. Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 4.53 Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisi

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Regresyon	3,936	2	1,968	2,997	,054
Fark	66,979	102	,657		
Toplam	70,914	104			

Örgün ve yaygın eğitimin bağımsız olma girişimci özelliği üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizi kullanılarak sınanmış ve analiz sonuçları yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Tablodaki verilerden, bağımsız değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin, bağımsız olma girişimci özelliği üzerindeki etkisinin $p < 0, 05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.54 Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Model Özeti

R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası
, 236	, 055	, 037	, 81034

Tablo 4.54'te verilen Model Özetiindeki verilerden ise bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkene ait varyansı % 6 oranında açıkladığı diğer bir ifade ile örgün ve yaygın eğitimin bağımsız olma girişimci özelliğini % 6 oranında belirlediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.55 Örgün ve Yaygın Eğitimin Bağımsız Olma Girişimci Özelliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Katsayılar

	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	2, 073	, 333		6, 224	, 000
Yaygın Eğitim	, 201	, 101	, 194	1, 991	, 049
Örgün Eğitim	, 122	, 114	, 105	1, 073	, 286

Yukarıdaki tabloda ise bağımlı değişken durumundaki örgün ve yaygın eğitimin bağımsız olma girişimci özelliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre örgün ve yaygın eğitim ile bağımsız olma girişimci özelliği arasında $p < 0, 05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ve bu girişimci özelliğın aldığı değeri ağırlıklı olarak bu faktörün belirlediği söylenebilir.

Tabloda yer alan örgün ve yaygın eğitimin alabileceği değeri aşağıdaki şekilde formüle edilebilir.

$$\text{Bağımsız olma Girişimci Özelliği} = 2. 073 + 0, 201 \text{ yaygın eğitim} + 0, 122 \text{ örgün eğitim}$$

BÖLÜM 5

5. ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

5. 1. Özet ve Sonuçlar

Toplumların gelişen rekabet şartlarına karşı mücadele edebilmelerini sağlayan girişimciliğin güçlendirilebilmesi için yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu nedenle girişimciliğin gelişimini sağlayan unsurların güncel olarak tespiti ve bu unsurlar arasındaki ilişkilerin gelişiminin tespiti gerekmektedir. Mevcut girişimci potansiyelinin değerlendirilmesiyle ülke ekonomisine ve toplumsal refaha sağlanacak olan katkının payı arttırılmış olacaktır.

Yurt içi ve yurt dışında girişimciler üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde girişimciliğin çok yönlü ilişkiler bütünü içerisinde değerlendirilmesinin daha uygun olacağı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan girişimcilerin demografik özellikleri incelendiğinde;

- Girişimcilerin örgün eğitim seviyelerinin orta öğretim düzeyinde olması, mevcut uygulanmakta olan örgün eğitim sisteminin girişimciler üzerinde yaygın eğitim kadar etkili olmadığını ortaya çıkarmıştır.
- Girişimcilerin yaşları arttıkça girişimcilik özelliklerinin giderek zayıfladığı bulunmuştur. Bu nedenle girişimciliğin daha erken yaşlarda eğitim ve öğretim programlarına dahil edilerek, uygun yöntem ve tekniklerle geliştirilmesi gereken girişimcilik özelliklerinin üzerinde önemle durulması gerekmektedir.
- Eğitim seviyesinin, çok ortaklı olarak yapılan girişimsel faaliyetlerin, ailede başka girişimcilerin bulunması, yaşanılan yerin kırsal kesimden olması ve ekonomik durumun girişimcilik özelliklerinin artışına neden olduğu tespit edilmiştir.
- Girişimciliğin yaygınlaşmasını sağlayabilmek ve toplumsal bir kültür

oluşturabilmek için, girişimciliğin sadece aile işletmeleri olarak tanımlanmasını ortadan kaldırabilmek için kurumsallaşmanın sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle çok ortaklı girişimciliğin teşvik edilerek, yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

- Kırsal kesimdeki potansiyel girişimcilerin eğitim fırsatlarının arttırılarak, girişimcilik süreci ne katılımının sağlanması ve teşvik edilmesi gerekmektedir.
- Demografik özelliklerin yaygın eğitim üzerinde örgün eğitime göre daha fazla etkili olduğu tespit edilmiştir. Buradan yaygın eğitimin örgün eğitime göre daha fazla çevresiyle etkileşim içerisinde olduğu ortaya çıkmaktadır.
- Örgün ve yaygın eğitimin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkileri incelendiğinde;
- Öncelikli olarak her iki eğitimin de girişimcilik özelliklerini % 83 gibi yüksek bir oranda açıkladığı ortaya çıkarılmıştır Psacharapolus tarafından 32 ülkede yapılan eğitim araştırmalarında da eğitimin gelir farklılıklarını açıklama oranı % 77 olarak tespit edilmiştir(Ünal, 1996: 186). Ayrıca yaygın eğitimin girişimcilik özellikleri üzerindeki etkisinin örgün eğitime göre çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir.
- Yapılan çift yönlü analizlerle girişimcilik özelliklerinin de örgün ve yaygın eğitim üzerinde etkilerinin olduğu ve bu etkilerin yaygın eğitim üzerinde daha çok ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Buradan bireylerde oluşan girişimsel kültürel altyapının ve kişilik özelliklerinin, kendilerine verilmekte olan eğitimlerle birleşiminin olumlu bir etki yarattığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca toplumsal olarak girişimciliğe olan yatkınlık tespit edilmiş olmaktadır.
- Eğitim seviyesinin orta seviyede yaygın eğitimden daha çok etkileniyor olması girişimcilere verilecek olan eğitim çeşidinin ve zamanın tespitinde yardımcı olmaktadır. Psacharapolus tarafından yapılan eğitim araştırmalarında da aynı sonuç bulunmuştur (Ünal, 1996:182).

- Ailenin çocuklarının mesleklerinin tespitinde çok büyük önemli bir role sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Böylece girişimsel toplum kültürünün oluşup yerleşmesinde olumlu etkileri bulunmaktadır.
- Yaygın eğitimin kurumsal yapısının esnekliği ve yerel gereksinimlere uyum gösterebilme yeteneğinin girişimcilik özelliklerini etkisini arttırdığı, özellikle gelişmekte olan ülkelerin gereksinme duyduğu davranışların kazandırılmasına uygun olduğu ve tüm bu nedenlerle de örgün eğitimden daha kazançlı olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda girişimcilik özellikleri üzerinde etkili olan yaygın eğitimin; girişimcilik özellikleri açısından ilişkiler bütünü ortaya çıkarılmıştır.

$$\begin{aligned} \text{Yaygın eğitim} = & 0,341 + 0,113 \text{ Kendine güven} + 0,118 \text{ Oto} \\ & \text{kontrol} + 0,098 \text{ Başarı ihtiyacı} + 0,067 \\ & \text{Belirsizliğe tahammül} - 0,096 \text{ Yenilikçilik} \\ & + 0,366 \text{ Risk alma} + 0,126 \text{ Bağımsız} \\ & \text{olma} \end{aligned}$$

- Yukarıdaki formüllerden de anlaşılacağı gibi girişimcilik yaygın eğitimin ilköğretimden başlayarak verilmeye başlanılmasının, erken yaşlarda verilmesinin ve iyi düzeyde gelire sahip insanlara verilmesinin yaygın eğitimi olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir. Ailede başkalarının kendi işine sahip olmasının, yerleşimin merkeziliğinin ve kendi işine sahip olmanın yaygın eğitimi olumsuz yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir.
- Girişimcilik özelliklerinin ise yaygın eğitimi ; kendine güven, oto kontrol, başarı ihtiyacı, belirsizliğe tahammül, risk alma ve bağımsız olma özelliklerinin olumlu etkilediği, yenilikçiliğin ise olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; girişimcilik özelliklerinin oluşumunda büyük ölçüde eğitimin etkisinin olduğunu, örgün ve yaygın eğitim ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler araştırıldığında, girişimci özelliklerin oluşumunu öncelikli olarak yaygın eğitim sağlamakta, örgün eğitim ve demografik özellikler ise pekiştirmektedir.

Buradan, toplumsal olarak girişimcilik kültürünün oluşumunda yaygın eğitimin daha etkili olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle eğitim programlarının toplumsal ihtiyaçlara cevap vererek girişimcilik özelliklerinin gelişimini sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

5. 2. Öneriler

Yapılan çalışmada, ülkemizde yer alan girişimci potansiyelinin arttırılabilmesi için her düzeyde yapılması gereken şu öneriler sunulabilir:

- Uygulanmakta olan yaygın eğitim programlarının potansiyel girişimcilerin girişimcilik özelliklerini geliştirecek şekilde düzenlenerek, uygun yöntem ve tekniklerle desteklenmesi gerekmektedir.
- Potansiyel girişimcilerin daha erken yaşlarda teşvik edilerek faaliyete geçirilebilmesi gerekmektedir. Ek'te belirtilen (ss.168-171) tablolarda daha önceden yapılarak benzer sonuçlar içeren araştırmalar da göstermektedir ki; ülkemizde girişimciliğin başlangıcı orta yaşlardır. Bu nedenle girişimciliği daha genç yaşlarda başlatabilmek için gerekli olan sosyo-ekonomik faktörlerin incelenmesi gerekmektedir.
- Girişimcilik özelliklerinin gelişimi üzerinde etkili olan eğitim sistemimizin, Ek'te belirtilen (ss.168-171) tablolarda daha önceden yapılarak benzer sonuçlar içeren araştırmalar da göstermektedir ki; geliştirilmesi gerekmektedir. Öncelikle ülkemizin geleceği olan gençlerimizi yetiştirmememize ve toplumumuzun temel yapı taşlarını şekillendirmemize yarayan eğitim sistemimizin; ulusal çıkarlarımıza uygun, çağdaş anlayış ve metotlar içerisinde istikrara kavuşması için çalışmalar yapılmaya başlanması ve girişimcilik üzerine geliştirilmiş uygulanabilir stratejik plan ve kararların üst düzeyde oluşturulması gerekmektedir.
- Girişimcilik eğitimde girişimcilik özelliklerinin gelişimini sağlayan uygun olan yaygın eğitim eğitim programlarının tespiti yapılmalıdır. Bu nedenle girişimcilik eğitim sisteminin temelden ele alınarak stratejik,

operatif ve taktik açıdan tekrardan değerlendirmesi gerekmektedir.

- Girişimciliğin oluşumunda çok önemli bir yere sahip olan aile üzerine, hem toplum olarak hem de devlet olarak gerekli özen gösterilmeli, ailenin gelişimine destek sağlayacak projelerin hayata geçirilmesine çalışılmalıdır.
- Girişimciliğin yaygın eğitimini toplum içerisinde yerleştirerek, girişimci özelliklerin oluşturulması ve geliştirilmesinde etkili olmasını sağlayabilmek için, toplumsal ve yasal platformda gerekli olan tüm kolaylıkların gösterilmesi gerekmektedir.
- Ülkemizin ekonomisine ve yaşayışına çok büyük katkıları olacak olan AB üyelik sürecinin çok iyi bir şekilde değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Yurt dışında girişimcilere uygulanmakta olan ve ulusal olarak gerçekleştirebileceğimiz modeller örnek olarak alınmalı ve daha sonra bu modellerde geliştirilerek, girişimcilikte öncü olunmaya çalışılmalıdır.
- Girişimcilerin özelliklerini bilmek, bu özelliklerin hangi değişkenlerden etkilendiğini ortaya çıkarmak ve girişimciliğin gelişmesi için uygun ortamları yaratmaya çalışmak, girişimciliği desteklemek adına atılacak önemli bir adımdır. Ayrıca girişimciliğin yaygın eğitiminin başka hangi şartlar altında daha çok başarılı olabileceği araştırılmalıdır. Tespit edilen alanlardaki öğretim tekniklerinden hangilerinin hangi alanlarda daha başarılı olacağını tespiti önemlidir.
- Ulusal düzeyde, bölgesel ve bütünsel olarak ülkenin detaylı girişimcilik potansiyellerinin takibinin sağlanabilmesi için araştırmalar yapılmalı ve potansiyel yoğunluğun olduğu alanlarda girişimcilik desteklerinin yoğunlaştırılması ve geliştirilmesi gereklidir. Girişimcilik potansiyelinin düşük olduğu tespit edilen alanlarda ise girişimciliğin eğitim ve teşvik faaliyetlerinin yoğunlaştırılması gerekmektedir.
- Girişimciliğin artırılması için kurum ve kuruluşlar tarafından, yeni istihdam yaratacak olan alanların geliştirilmesi için araştırmalar yapılmalı, istihdam politikalarını harekete geçirebilmek için ise yerel

ihtiyaçların ve taleplerin analizleri yapılarak, girişimcilere yol gösterilmesi ve her türlü girişimsel desteğin teşvik biçiminde girişimciye tahsisinin yapılması gerekmektedir.

- Yapılan çalışmada girişimciliğin sadece erkeklere özgü olarak yaygınlaştığı da tespit edilmiştir. Yapılan farklı araştırmalar neticesinde bayanlarında girişimciliği desteklenebildiği takdirde girişimciliğin gelişiminde çok önemli faydalı adımların atılabileceği değerlendirilmektedir.
- Genel olarak tespit edilmiş olan toplumsal çekincelerin ortadan kaldırılabilmesi için, ekonomik alandaki sermaye, yatırım ve istihdam politikalarının ve uygulamalarının tekrar gözden geçirilerek, güvenilir bir ortam yaratılması gerekmektedir. Bu nedenle girişimcilerin ekonomik alandaki çekincelerini ortaya çıkaracak olan araştırmalara öncelik verilmesi gerekmektedir.
- Bireylerin yaygın eğitimle birlikte kişisel gelişimlerinin öncelikli olarak gerçekleştirilebileceği alanların tespit edilerek, konunun yerli ve yabancı uzmanlarından yardım alınarak belirtilen alanlardaki olabilecek gelişmelerin tespit edilmesi gerekmektedir.
- Ülkemizdeki ticari alandaki bütünleşmeyi ve gelişmeyi sağlayacak şekilde, kamu ve toplum kuruluşlarının halkla bütünleşecek şekilde birlikte çalışmalar yapması, bu çalışmaların yaygınlaştırılması ve sonuçlarının takip altına alınabilmesi için yeni teşkilatlanmaların yapılması gerekmektedir. Girişimcilik üzerine yapılan çalışmalarda elde edilen, toplumsal girişimcilik kültürümüzdeki gelmiş olduğumuz aşama, sonuçların tutarlılığını gösterebilmek için yapılabilecek olan bir başka değerlendirme ise; ülkemizde devlet memurluğuna karşı çok büyük bir talep artışının olduğu çeşitli basın ve yayın organlarından anlaşılmaktadır. Bu da toplumumuzdaki girişimcilik kültüründeki gelişmemişliğin en önemli göstergeleri olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle toplum içerisindeki her bireye girişimciliğin geliştirilmesinde görev düşmektedir.

- Eğitimin girişimciler üzerindeki etkilerini tanımaya yönelik hazırlanan bu çalışma, öncelikle girişimcilere daha sonra meslek kuruluşlarına ve potansiyel girişimcilere mesleki değerdendirmeler yapmak üzere ayrıca toplum ve devlet yetkililerine planlamalara yönelik bilgi kaynağı olarak faydalı olacağı değerdendirilmektedir.
- Türk toplumu için bir avantaj olarak kabul edilen genç ve dinamik nüfus yapısı uzun vadede değışeceğe benzemektedir. Günümüzde Türkiye'nin Batı, Güney ve Orta bölgelerinde nüfus artış hızı belirgin bir şekilde azalırken, Doğu ve Güneydoğu gölgelerinde halen devam etmektedir. Türk toplumunun genç nüfusu hırslı, dinamik ve pragmatik bir özellik göstermektedir.
- Türkiye de kurumsallaştırılmayıp kişiye bağlı kalan işletmelerin yaşam süresinin genellikle bir nesil ile sınırlı kaldığı görölmektedir. Ülkemizde kurumsallaştırılmamış ve sadece aile işletmesi olarak kalmış bir işletmenin yaşam süresinin genellikle bir nesille sınırlı kalmasının nedeni işletme kuranların, iş hayatına erken atıldıkları için eğitim imkanı bulamamış olmaları ile açıklamak mümkündür. Kendisi iyi eğitim görmemiş olan işletme sahibi, çocuklarının eğitimine büyük önem vermektedir. Ancak iyi olanaklar içerisinde eğitim gören gençler işletmeye karşı kayıtsız kalmaktadır. Girişimcilerin çocuklarına girişimcilik ruhunu aşılayabilmeleri, onlara iyi bir eğitim ve yabancı dil imkanı sunmaları kadar önemlidir (Baloğu, 1990: 44-48).
- Türkiye'de girişimciliğin yaygınlaştırılması, tutarlı bir bilgi politikasının varlığı kadar, bilgi derleyecek, depolayacak, isteyenine hizmetine sunulacak kurumların oluşturulmasına da bağlıdır. Oysa ülkemizde bu alandaki yetersizlikler açık bir şekilde görölmektedir. Çünkü bürokratik engeller nedeniyle sağlıklı bilgilere ulaşmak neredeyse imkansız hale gelmiştir. Sınırsız ve hilesiz girişimcilik anlayışı, toplumsal istikrarı girişimcileri sadece kendi ıkartı için çalışan kişiiler konumuna getirmektedir. Bu nedenle girişimcilik politikasıyla girişimcilik sınır ve ilkeleriyle belirlenmelidir. Ülkemizde toplum değerdleriyle şirket değerd

yargılarını birleştiren bir kültür, hem işletmeye nitelikli iş gücünü çekecek hem de işletmeye olan sadakatini ve birlik ruhunu zirvede tutacaktır (Tekin, 1999: 50-52).

- Ülkemizde girişimcilik niteliğine sahip kişiler ekonomik sistemin kalbi durumundadır. Girişimcilik niteliklerine sahip kişileri ön plana çıkarmanın yolu, ekonomik değerlerin yaratılmasında en büyük paya sahip olan alanları cazip hale getirmektedir. Gençlerimiz bu yönde teşvik edildikçe ve eğitim sistemimizde bu konuya ağırlık verildikçe, girişimcilik ve iş adamlığı bir meslek olarak tercih edinmeye başlanacaktır. Girişimciliğin giderek önem kazanmasıyla, nitelikli insanlar ekonomik değer yaratılmasında en önemli ve etkili unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır. Türkiye için bu gelişmeler, genç ve dinamik insan yapısına sahip olması açısından önemlidir. Günümüz bilgi toplumunda ekonomik açıdan refaha ulaşabilmenin tek yolu genç ve dinamik insanların niteliklerini geliştirmek ve amaçlara uygun olarak eğitmektir. Girişimcilik açısından ülkemizde pek çok aksaklıklar olmasına karşın, girişimcilerin geldiği yer ilerisi açısından ümit vaat etmektedir. Gelişmeler, Türk insanının özellikle gençlerin girişimciliği sevmeye başladığı yönündedir (Savaşır, 1999: 76-88).
- Türkiye'nin AB'ne entegrasyon sürecinde yapılması gereken sadece girişim mevzuatını AB'ne uygun hale getirmek olmamalıdır. Bu şekilde çabalar sadece kağıt üzerinde kalır. Önemli olan sistemin temelini görebilmektir. Türkiye'nin toplumsal sisteminin 21 yy. 'ın bilgi toplumu ile karşılaştırılması gerekir. Karşılaştırmada eksik yönler ve yapılması gerekenler ortaya konulmalıdır. Eğitim, iyileştirilmeden girişimcileri ile yapılacak her türlü mevzuat değişimi yetersiz ve gerekli ilerlemeyi sağlayamayacaktır (www.foreigntrade.gov.tr).
- Devletin, girişimcilerle ilgili kuruluşlarda dağınıklığı giderecek merkezi bir birim kurması, bu merkezlerde, girişimcilerle ilgili bilgilerin toplanması, derlenmesi ve kullanıma hazır hale getirilmesi gerekmektedir. Bu oluşturulan kuruluşlarla, girişimciler için yürütülen çalışmalardaki

gelişmelerden daha kısa sürede haberdar olurlar. Ayrıca ortak geliştirebilecekleri projelerde etkin uygulamalar sağlanmasıyla daha büyük başarılar elde edebilirler. Üniversitelerin desteğinden ise hem kalifiye eleman yetiştirilmesinde hem de ileri teknoloji kullanılmasında ve proje geliştirilmesinde daha teknik adımlar sağlayacaktır.. Yine bu kuruluş tarafından düzenlenecek olan seminer, fuar, sergi ve kurslar da ihracata yönelmek, rekabet etmek isteyen girişimciler için son derece faydalı olacaktır (Baloğlu, 1990: 77-79).

KAYNAKÇA

- ADNAN Ç. & AKGEMCİ, T. , **Girişimcilik Kültürü ve Kobiler**, Nobel Yayın Dağıtım, 1998
- ADNAN, Ç. , **K. Maraş'ta Girişimcilik Kültürü Araştırması**, K. Maraş Ticaret Odası Yayını, K. Maraş, Nisan 1999
- AFŞAR, T. , “Değer Nedir?”, **Felsefe Dünyası**, Sayı:41, Türk Felsefe Derneği Yayını, Ankara, 2005
- ALİ, S. , “Rekabet Kurulu Başkanı Tamer Müftüoğlu İle Girişimcilik Üzerine”, **Çerçeve Dergisi**, Nisan 1998
- ANDERSON, ALAN H. , **Effective Entrepreneurship**, Massachusetts Blackwell, 1996
- ANONİM, “Girişimcilere Özel Kuruluş:Ulusal Girişim Konseyi”, **İş Fikirleri Dergisi**, sayı:29, 1999
- ANONİM, **Türkiye’de Girişimcilik Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği**, İst. , Aralık, 2002
- ANONYMOUS, “ Excellence in Entrepreneurship Nominess, Orange Country “, **Business Journal**, Vol: 28, No: 9, Feb 28-Mar 6, 2005
- ANONYMOUS, “HR And Corporate Culture :Take Risks, Create Value”, **Canadian Hr Reporter**, Vol:14, No:8, Abı/Inform Global, Apr. 23 2001
- ARNOLD, J. H. & FELDMAN, D. C, **Organizational Behaviour**, Mc Graw Hill Book Comp, 1986
- ARRİGADA A. M . and P. L. Wong Ed. M. Carnoy, **Economics Of Nonformal Training**, Encyclopedia Of Economics Of Education Cambridge:Cambridge University Pres. Pp. , 1995
- ARTAR, A. , **Esnaf ve Sanatkarlarımızın 21. Yüzyıl Açısından Geleceği**, Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Birliği Araştırma Raporları, 2002
- AYCAN, Z. , “Paternalizm:Yönetim ve Liderlik Anlayışına İlişkin Üç Görgül Araştırma”, **Yönetim Raştırmaları Dergisi**, 1(1), 2001
- AYEL A. , **Televizyonun Yetişkin Eğitimindeki Yeri ve Önemi**, Sevinç Mat. , Ankara 1975

- AYTAÇ, S. , “Örgütsel Davranış Açısından Kişiliğin Önemi”, **İnsan Kaynakları Dergisi**, 2001
- BAŞ, T. , **Anket Nasıl Hazırlanır? Uygulanır? Değerlendirilir?**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006
- BAŞAR, M. , **Girişimcilik ve Girişimcinin Yol Haritası**, Eskişehir Ticaret Odası Matbaası, Eskişehir, 2001
- BAŞARAN, İ. E. , **Türkiye Eğitim Sistemi**, Kadıoğlu Mat. , Ankara, 1993
- BEAVER, G. , J. PETER, “Competitive Advantage And Entrepreneurial Power; The Dark Side of Entrepreneurship”, **Journal of Small Business And Enterprise Development**, Vol :12, No: 1, 2005
- BENZING, C. , H. , MANH CHU ve G. CALLANAN, “A Regional Comparison of The Motivation And Problems of Vietnamese Entrepreneurs”, **Journal of Development Entrepreneurship**, Vol:10, No :1, Apr. 2005
- BERBER A. , “Girişimci ile Yönetici Profiline Karşılaştırılması”, **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**, 29-1, Nisan 2000
- BERKES, N. , **Türkiye İktisad Tarihi**, I. Baskı, İstanbul; Gerçek Yayınevi, 1970
- BİLGİSEVEN, A. K. , **Sosyolojik Açıdan Eğitim Yolu İle Kalkınmanın Esasları**, İst. Üniv. Yayınları, No 2262, 1977
- BİLGİSEVEN, K. , **Eğitim Sosyolojisi Kavramlar-Teoriler-Eğitim Yolu İle Kalkınmanın Esasları**, 4. Baskı, 1988
- BLACKBURN, R. T. ve J. H. LAWRENCE, **Faculty at Work**, Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press. 1995
- BONO E. D. , **Başarı Taktikleri**, Çev. Nesrin Yalçın, İlgi Yayıncılık, İst. , 1989
- BOWEN, H. R. , **Investment in Learning**, San Francisco: Jossey Bass Publishers, 1980
- BUEHLER, KEVIN S. , G. PRİTSCH, “Running With Risk”, **Business Credit**, Vol:107, No:6, Jun 2005
- BÜLBÜL, S. , “Dünya’da Ve Ülkemizde Yaygın Eğitim”, Yaygın Eğitim Ve Sorunları, **TED XI. Eğitim Toplantısı, 12-13 Kasım 1987**, TED Bilim Dizisi 11, Ankara, 1987
- BÜLBÜL, S. , **Türkiyede Mesleki Teknik Ve Gelir Getirici Yetişkin Eğitimi Programlarını İnceleme Projesi**, Unesco Türkiye Milli Komisyonu, 1996

- CAN, H. , “Başarı Güdüsü ve Yönetmel Başarı”, **Hacettepe Üniversitesi İ. İ. B. F. Yayını**, No:12, 1985
- CİPPOLONE P. , **Education And Earnings International Encyclopedia Of Economics Of Education**, Ed. M. Carnoy Second Edition Cambridge: Cambridge University Pres Pp. , 1995
- COCHRAN, C. T. , **Entrepreneurship And Economic Development**, The Free Pres, 1971
- COLAS, H. , **In Search of New Organizational Values:The Irruption of Beauty in an Entrepreneurial Creation**, Corporate Governance, Emerald Group Publishing Limited, Vol 5, No. 2, 2005
- CONSUELO, L. , “Waight, Exploring Connections Between Human Resource”, **Development And Creativity**, Nov. 2004
- CROMIE; S. , “Motivations Of Aspiring Male And Female Entrepreneurs”, **Journal Of Occupational Bahaviour**, Vol. 8, Iss. 3, Jul 1987
- ÇAĞATAY, N. , **Bir TürkKurumu Olan Ahilik**, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1997
- ÇAĞLAR, A. , **75. Yılında Cumhuriyet’in İlköğretim Birikimi, 75 Yılda Eğitim**, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1999
- ÇETİN, C. , **Yeniden Yapılanma Girişimcilik Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi**, Der Yayınları, İstanbul, 1996
- D. P. T. , **VII Beş Yıllık Kalkınma Planı**, Ankara, 1995
- DAVIDSON, P. & J. WİKLUND, “Values Beliefs And Regional Variations İn New Firm Formation Rates”, **Journal Of Economic Psychology**, Vol:18, 1997
- DEMİREL Ö. ve K. ÜN, **Eğitim Terimleri**, Şafak Mat. , Ankara, 1987
- DİNÇER B. , **İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması**, DPT Bölgesel Gelişmeve Yapısal Uyum Yayını, S: 2671, 2003
- DİNÇER, Ö. , &FİDAN, Y. , **İşletme Yönetimine Giriş**, Beta Basın Yayın, 3. Baskı İst. , 1997
- DOLGUN, U. , **Girişimcilik**, Alfa Yayınları, 2003
- DRNOVSEK, M. ve T. , ERİKSON, “Competing Models of Entrepreneurial Intentions, Economic And Business Review For Central And South –Eastern

- Europe”, **Journal of Small Business and Enterprise Development**, Vol: 7, No: 1, Feb. 2005
- DURUHAN K. ve İLHAN B. “ Eğitim-Öğretimle İlgili Bazı Atasözü Ve Deyimlerimizin Öğrenme-Öğretme Süreci Bakımından İrdelenmesi. **Milli Eğitim Dergisi**, 164: 119-126 , 2004.
- DUYAR İ. , “Eğitimde İç Verimlilik”, **Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Cilt:22, Sayı:1, 1989
- Ege Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (ESİAD) Yayını**, No:96, İzmir, 1996
- ERDEM, A. , **Eğitim Sistemini Geliştirme Planı (An Improvement Plan For The Education System)**, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Eğitim Fakültesi, Pamukkale Üniversitesi
- ERDEM, F. , “Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım”, **IIBF Dergisi**, C:1 S:2, Kasım 2001
- ERDOĞAN, İ. , **Araştırma Dizaynı ve İstatistiksel Yöntemler**, Emel Matbaası, Ankara, 1998
- ERDOĞMUŞ, N. , **Kobileri Finansman ve Pazarlama Sonuçları**, Erciyes Ü. , Nevşehir, 2000
- ERGUN Y. , **Kişisel Gelişim Sosyolojisi**, Hayat Yayıncılık, İstanbul, Mart 2002
- ERTÜBEY, N. ÖZGEN, “Modernleşmeci Ölçütlerle Girişimci Kavramı”, **Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları**, S:3, İzmir, 1992
- ESEN, A. , ve K. ÇONKAR, **Orta Anadolu Girişimcilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri, İşletmecilik Anlayışları ve Beklentileri Araştırması**, Konya Ticaret Odası Yayını, No:18, Konya, 1999
- EWING, L, “A Risk Worth Taking”, **Best’s Review**, Vol :105, No: 11, Mar. 2005
- FAOITE, D. , C. , HENRY, K. , JOHNSTON and P. VAN DER SİJDE, “Education and Training for Entrepreneurs:A Consideration of Initivatives In Ireland And The Netherlands”, **Journal of Small Business And Enterprise Development**, Vol: 45, No: 8, 2003
- FİDAN, N. ve M. ERDEN, **Eğitime Giriş**, Peryal Mat. San. Tic. Ltd. Şti, Ankara 1991.
- FRANKEL, D. , “Accelerating Economic Growth Through Entrepreneurship”, **Finance Week –South Africa**, Jul 13, 2005

- FREDERICK, H. “ Entrepreneurship:New Perspective İn A Global Age”,
International Journal of Social Economics, Vol :32, No: ½, 2005
- G. ROGOFF, E. , “Myung –Soo Lee, Dong-Churl Suh, Who Done It?Attributions By
Entrepreneurs And Experts of The Factors That Cause and Impede Small
Business Success”, **Journal of Small Business Management**, Vol: 42, No:4,
Oct 2004
- GALLOWAY, L, ANDERSON, M. , BROWN, W. and L. WILSON, “Enterprise
Skills For The Economy”, **Education &Training**, Vol: 47, No: 1, 2005
- GEDİKOĞLU, Tokay, **Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar
ve Çözüm Önerileri**, Cilt 1, Sayı 1, Haziran 2005
- GERBER M. . , **Girişimcilik Tutkusu**, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1997
- GILMORE, A. , D. CARSON, A. O'DONNELL, “Small Business Owner-Managers
And Their Attitude The Risk”, **Marketing Intelligence &Planing**, Vol :22,
No: 2/3, 2004
- GOLDSBY, G. M. , D. F KURATKO, J, W. BISHOP, “Entrepreneurship and
Fitness:an Examination of Rigorous Exercise and Goal Attainment Among
Small Business Owners”, **Journal of Small Business Management**, Vol: 45,
No: 1, Jan. 2005
- GÖKÇORA, İsmail Halûk, “Bilim Eğitim ve Düşünce”, **Bilim, Eğitim ve Düşünce
Dergisi**, c. 6, Ankara, 2006
- GÜVENÇ, B. , **İnsan ve Kültür**, Remzi Kitabevi, 4. Basım, İstanbul, 1984
- HAGEN, A. , A. , TOOTOONCHI ve M. , HASSAN, “Integrating Entrepreneurship
and Trategic Management Activities to Gain Wealth”, **Ceo Perspective,
Advances In Competitiveness Research**, Vol :13, No: 1, 2005
- HISRIC R D AND PETERS M P, **Entrepreneurship Starting, Developing and
Managing A New Entrprise**, America, 1995
- HISRIC R. D. AND PETERS M P, **Entrepreneurship**, Irwin Mcgraw Hill, USA
1998
- HISRIC R. , D. , & P. MICHEAL, **Entrepreneurship**, Fifth Edition, Mc Graw Hill
International Edition, 2002
- HISRIC, R. & PETERS, P. , **Entrepreneurship :Starting, Developing And
Managing, A New Enterprise**, 3. Edition, Richard D. Irvin Inc. , 1985

- HISRICH R. , D. , & P. MİCHEAL, **Entrepreneurship Starting, Developing And Managing A New Enterprise**, Boston IRWIN, 1992
- HİBBERT, SALLY A. , G. HOGG, Y. QUINN, “Social Entrepreneurship :Understanding Consumer Motives for Buying The Big Issue”, **Journal Of Consumer Behaviour**, Vol: 4, No :3, Mar. 2005
- HORMOZI, AMIR M. , “Becoming An Entrepreneur:How To Start A Small Business”, **International Journal Of Management**, Vol: 21, No: 3, Sep. 2004
- HOWORTH, C. , S. , TEMPEST, C. , COUPLAND, “Rethinking Entrepreneurship Methodoloy and Definitions of The Entrepreneur”, **Journal Of Small Business And Enterprise Development**, Vol:12, No: 1, 2005
- HURST, S. , “Brewing Up A Business:Advantures in Entrepreneurship From The Founder Of Dog...”, **Library Journal**, Vol :130, No: 8, May 1, 2005
- İŞİL, Ü. , **Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi**, Epar Yayınları, Ankara, Ekim 1996
- JACQUELINE, N. , HOOD JOHN E. , “Young Entrepreneurship’s Requisite Areas of Development: A Survey Of Top Executives In Successful Entrepreneurial Firms”, **Journal of Business Venturing**, Vol: 8, 2004
- JENNİNGS, D. , “Culture Freedom And Economic Growth”, **Journal Of Business**, Vol 33, No 4, 1998
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. , **Yeni İnsan ve İnsanlar**, 10. Basım, Sosyal Psikoloji Dizisi:1, Evrim Yayınevi, 2004
- KAO, J. , **Entrepreneurship, Creativity and Organization**, N. J. Prentice Hall, 1989
- KAPU, H. , **Orta ve Güneydoğu Anadolu’da Yaşayan Girişimci/Yöneticilerin Yaşam ve Girişimcilik Değerleri**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2001
- KARAHAN, Sami, **Ticaret Hukukunun Temel Kavramları**, Mimoza Yayınları, Konya, 2001
- KARATAŞ, S. , **Sanayileşme Sürecinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler**, Veli Yayınları İstanbul, 1991
- KAVAK, Y. ve BURGAZ B. , **Eğitim Ekonomisi-Seçilmiş Yazılar**, Pegem, Ankara, No:14, 1994

- KAYA, Y , **Türkiyede Yaygın Eğitim**, DPT. , 1985
- KAYA, Y , **İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış**, Bilim Yay. , Ankara, 1989
- KEARINS, K. , B. , LUKE, P. , CORNER, “What Constitutes Successful Entrepreneurship? An Analysis Of Recent Australasian Awards Experiences”, **Journal of The Australian and New Zeland Academy of Management**, Vol 10 No 2, 2004
- KILIÇ, E. , **Yaygın Eğitim, Cumhuriyet Döneminde Eğitim**, MEB Yayınları 91, Ankara, 1983
- KIRZNER, M. ISRAEL, **Competition And Entrepreneurship**, Chicago Pres, Chicago, 1973
- KREFT STEVEN, F. , R. S. SOBEL, “Public Policy, Entrepreneurship and Economic Freedom”, **Cato Journal**, Abı/Inform Global, Vol:25, No:3, Fall 2005
- KUMBARACIBAŞI, O. , **Ekonomik Doktrinler ve Ekonomik Düşüncenin Evrimi**, San Matbaası, 2. Baskı, 1974
- KURATGO D F and HODGETTS R M, **Entrepreneurship**, Dreyden Pres. , London 1995
- LİNDEMAN, E. C. , **Halk Eğitiminin Anlamı**, (Çev. : Celâl Şentürk), MEB Basımevi, Ankara, 1969
- LITTUNEN, H. , “Entrepreneurship And The Characteristics Of The Entrepreneuria Personality”, **International Journal Of EntrepreneUrial Behaviour &Research**, Vol 6, No 6, 2000
- LOWE, S. , **Dünya’da Yetişkin Eğitime Toplu Bakış**, (Çev. :T. Oğuzkan), UNESCO T. M. K. Yayınları, Ankara, 1985
- MALEWICKI, S. D. , “Member Involvement”, **Entrepreneurship**, Vol: 10, No: 2, Aug 2005
- MAMBULA, C. JABANI, F. E SAWYER, “Acts of Entrepreneurial Creativity For Business Growth And Survival In A Constrained Economy”, **İnternational Journal of Social Economics**, Vol :31, No: ½, 2004

- MANNAN, A , “Planlama Büyüme Kalkınma ve Yaygın Eğitim”, Çev. Hayat Avcı Boz, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Cilt 2, sayı 2, 1989
- MARDİN, **Din ve İdeoloji**, İletişim Yayıncılık, İst. , 1993
- MATLAY, H. , “The Foundations of Entrepreneurship”, **Journal Of Small Business And Enterprise Development**, Vol: 12, No: 1, 2005
- MAYBERYY, D. , “Economic Wealth:A Three-Step Process”, **The Region** , Vol: 19, No :3, Sep. 2005
- MC LARTY R. , “Entrepreneurship Among Graduates :Towards A Measured Response”, **The Journal Of Management Development**, Vol:24, No:3, 2005
- MCKEON, H. , K. , JONSTON, C. , HENRY, “Multinational Companies as a Source of Entrepreneurial Learning; Exaples From The IT Sector In Ireland”, **Education&Training**, Vol:46, No :8/9, 2004
- MCLAUGHLIN, R . U. , **Economics And Education**, Charles F. Merrill Publishing Co. , Ohio, 1968
- M. E. B. , **T. B. M. M. Bütçe Raporu**, Ankara, 1995
- M. E. B. , **VII. Milli Eğitim Şurası, 18-23 Mart 1957**, Tıpkı Basım, MEB Yayınları 2313, İstanbul, 1991
- M. E. B. , **2002 Yılı Başında Milli Eğitim**, T C Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara, Aralık 2001
- MEHMED, CAVID B. , **İktisat İlmi**, Çev. Sema-Orhan Çakmak, Liberte Yayınları, Ankara, 2001
- MILLER, J. N. and T. L BESSER, “Exploring Decision Strategies and Evaluations of Performance By Networked and Non-Networked Small U. S. Business”, **Journal Of Developmental Entrepreneurship**, Vol: 10, No: 2, Aug 2005
- Mili Eğitim İstatistikleri, **Yaygın Eğitim 1974-76**, DİE Yayını, Ankara, 1978
- MIRJAM, C. & PRAAG, V. , “Some Classic Views On Entrepreneurship”, **De Economist**, Vol:147, No:3, 1999
- MITCHELL, RONALD K, “Entrepreneurship And Stakeholder Theory :Comment On Ruffin Lecture”, **Ruffin Series In Business**, Abi/Inform Global, 2002

- MORRIS, H. M. , “Fostering Corporate Entrepreneurship: Cross Cultural Comparisons Of The Importance Of Individualism versus Collectivism”, **Journal Of International Business Studies**, 1994
- MOY, W. H. J. , V. W. M. LUK, C. PHILIP, WRIGHT, “Perceptions of Entrepreneurship as a Career: Views of Young People in Hong Kong”, **Equal Opportunities International**, Vol:22, No:4, 2003
- MUELLER S. L. , ANISYA S THOMAS, “Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control And Innovativeness, ” **Journal of Business Venturing**, Elsevier Science Inc. , Vol:16, 2000
- MULCAHY, KEVIN V. , “Entrepreneurship or Cultural Darwinism? Privatization and American Cultural Potranage”, **Journal Of Arts Management Law And Society, Academic Research Library**, Vol:33, No: 3, Fall 2003
- MÜFTÜOĞLU T. , **İşletme İktisadı**, Ankara Olgaç Matbaası, 1989
- MÜFTÜOĞLU T. , **Türkiyede Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Sorunlar ve Öneriler**, Ankara, Sevinç Yayın Evi, 1991
- MÜFTÜOĞLU, T. **Girişimciler İçin İşletme Yönetimi (Türkiyede Girişimcilik)**, Edt. Tülin Durukan, Gazi Kitabevi, 2003
- MÜFTÜOĞLU, T. , **Ticaret Kültürü ve Girişimcilik Üzerindeki Etkileri**, TES-AR Tartışma Notları, No:4, Ankara, 1993
- NOWICK, MARGARET D. , ERIC, E. LEVIS, JEFFREY, W. LIPPITT, “Preparing Your Business For Valuation”, **New England Journal of Entrepreneurship**, Vol:8, No:1, Spring 2005
- OĞUZKAN, F. , **Eğitim Terimleri Sözlüğü**, TDK Yayınları, Ankara 1974
- Onbeşinci Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı-1**(Ön komisyon Raporları) Ankara: 1995
- ÖZDEN, M. Y. , **Türkiye II. Bilişim Şurası Eğitim Çalışma Grubu**, Türkiye Zeka Vakfı Yayını, 2004
- ÖZGENER Ş. , “Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Yeniden Yapılanması”, **Dış Ticaret Dergisi**, No:17, Nisan 2000
- ÖZGÜVEN, İ. E. , **Psikolojik Testler**, Ankara, 1994
- ÖZGÜVEN, İ. E. , **Psikolojik Testler**, PDRM Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 2005
- PANDELIA G, **Le Profil Du Createur Entreprise**, L Harmattan Paris, 1997

- PAYASLIOĞLU, A. , **Türkiye’de Özel Sanayi Alanındaki Müteşebbisler ve Teşebbüsler**, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, 1961
- PETRAKIS, P. E. , “Growth, Entrepreneurship, Structural Change, Time and Risk”, **Journal of American Academy of Business**, Cambridge, Vol :7 No: 1, Sep 2005
- PİLLİS DE, E. , **Entrepreneurship**, University Of Southern California Los Angeles California, 1998
- PRAAG, C. , ve MIRJAM V. , “Some Classic Views on Entrepreneurship”, **The Economist**, Vol:147, No:3, 1999
- PSACHAROPOULOS George 1987/D Ed. G. Psacharopoulos “**The Bowles Model Economics Of Education :Research And Studies** Oxford :Pergamon Pres, Headington Hill Hall. Pp.
- RAE, D. , “Entrepreneurial Learning:A Practical Model From The Creative Industries”, **Education&Training**, Vol: 46, No: 8/9, 2004
- SAHİLLİOĞLU, H. , “Yabancı Gözüyle Türkler”, **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, sayı:15, 1968a
- SAHİLLİOĞLU, H. , “Yabancı Gözüyle Türkler Yahudiler Ermeniler Rumlar”, **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, Sayı:15, 1968b
- SALİ, A. , “Rekabet Kurulu Başkanı Tamer Müftüoğlu İle Girişimcilik Üzerine”, **Çerçeve Dergisi**, Nisan 1998
- SCHULTZ, T. W. , **Investment In Human Capital**, New York The Free Pres, 1971
- SEYİDOĞLU, H. , **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, Kurtiş Matbaası, Sekizinci Baskı, İstanbul, 2000
- SHEPHERD, D. and M. LEVESQUE, “Stakeholder Value Equilibration, Disequilibration and The Entrepreneurial Ruffin”, **Series In Business Ethicss**, Abı/Uniform Global, 2002
- SORAL E. , **Özel Kesimde Türk Müteşebbisleri**, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Sayı:11, Ankara, 1974
- SPIEGEL, M. R. , **İstatistik**, (Çev: A. AYAYDIN ve diğerleri), Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 1995
- STEPHAN, P. R. ve M. COULTER, **Management**, 7. Edition, Prentice Hall İnrenetional Inc. , 2002

- ŞENCAN, H. , “Modern Kavramların Dilini Toplum Bilincine Uyarlama ve Benzetişim Sürecinde Girişimcilik”, **İlim ve Sanat Dergisi**, 1997
- T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, 2004
- T. C. Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, **Yetişkinler Okuma Yazma Öğretimi Ve Temel Eğitim Programı I. Ve II. Kademe**, Ankara, 2007
- TAJNIKAR, M. ve K. PUSNIK, “Globalizacija In Podjedništvo Z Vıdika Slovenije/Globalisation And Entrepreneurship – A Slovenian Perspective”, **Nase Gospodarstvo**, Vol:51, No:5/6, 2005
- TAYMAZ, E. , **Ulusal Yenilik Sistemi Türkiye İmalat Sanayinde Teknolojik Değişim ve Yenilik Süreçleri**, Tübitak, Ankara, Mart 2001
- TAYMAZ, H. , **Hizmet İçi Eğitim**, Pegem Yayınları, Ankara, 1992
- TEKİN, M. , **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği**, Yenilenmiş 4. Baskı, Ankara 2004
- TEKİN, M. , **Girişimcilik, Kendi İşini Kurma İşletme**, Damla Ofset, Geliştirilmiş 2. Baskı, Konya, 1999
- THORNBERRY, NEAL E. , “Corporate Entrepreneurship :Teaching Managers to be Entrepreneurs”, **The Journal Of Management Development**, Vol: 22, No: 4, Abi/Inform Global, 2003
- TILAK, Jandhyala B. G. , “Education And It’s Relation To Economic Growth, Poverty And Income Distribution”, **World Bank Discussion Papers**, Washington, D. C. , 1989
- TİSK, **Türkiye’de ve Dünya’da Mesleki Eğitim: Türk Özel Sektörünün Karşılaştığı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri**, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayını, Ankara, 1997
- TİTİZ, T. , **Girişimcilik**, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1994, ss. 3-11
- TOKOL, T. , “İşletmelerde Ürün Yenilikleri”, **Uludağ Ün. İİBF Dergisi**, Cilt:16, Sayı:4, Mayıs 1998
- TOSYÖV, **Almanya’da Kobiler İçin Girişimcilik ve Teşvik Programları**, Ankara, 1994
- TÖRÜNER M. ve LORDOĞLU K. , **Çalışma Ekonomisi**, Beta Basın Yayın Dağıtım A. Ş. , İstanbul, 1991

- TURGUT, T. , **İş Adamlarının Yaşam ve Çalışma Değerleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 1996
- TÜĞİAD, **Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimcilik Nitelikleri**, Simge Ofis Matbaacılık, İstanbul, 1993
- TÜRKDOĞAN, O, “**Değişme, Kültür ve Sosyal Çözülme**”, Birleşik Yayıncılık, İstanbul, 1996
- TÜRKDOĞAN, O. , **Türkiye’nin Sanayileşmesi, Sanayi Sosyolojisi**, Töre Devlet Yayın Evi, Ankara, 1981
- TÜSİAD, **Türkiye’de Girişimcilik İle İlgili Sorunlar ve Çözümler**, Tüsiad Yayını, İstanbul, 1987
- TÜSİAD, **Türkiye’de Girişimcilik İle İlgili Sorunlar ve Çözümler**, Tüsiad Yayını, No:1990/25, İstanbul, 1990
- TÜSİAD, **21. Yüzyıla Doğru Türkiye: Geleceğe Yönelik Bir Atılım Stratejisi**, 1993
- ÜLGENER, F. S. , **İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası**, 2. Baskı, İstanbul, Der Yayınları, 1981
- ÜLKEN, H. Z. , **Eğitim Felsefesi**, MEB Yayını, İstanbul, 1967
- ÜNAL I., **Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi**, Epar Yayınları, Ankara 1996
- WEBER, M. , **Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu**, Çev:Zeynep Gürata, Ayraç Yayın Evi, 1999
- WILLIAM, BUTOS N. , **Kirznerian Entrepreneurship And The Economics Of Science**, New York University, 2002
- WISE, B. , “Please, I’d Rather Manage Myself”, **Library Journal**, Vol :129, No: 6, Apr. 1, 2004
- WOODHALL, M. , **Eğitim Ekonmisi; Toplu Bir Bakış: Seçilmiş Yazılar**, Çev:Yüksel Kavak, Pegem Yayınları, Ankara , 1987
- WOODHALL, M. , **Earnings And Education Economics Of Education: Research And Studies**, Oxford Pergamon Pres Headington Hill Hall, 1987
- YILDIRIM, A. , H. ŞİMŞEK, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000

YÜCEL, İ , **Türkiye’de Bilim Teknoloji Politikaları Ve İktisadi Gelişmenin Yönü**, Sosyal Sektörler Ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Yayın No. Dpt: 2690, Haziran 2006

ZAHRA, SHAKER A. , “ Entrepreneurial Risk Taking in Family Firms”, **Family Business Review**, Vol: 18, No: 1, Mar 2005

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 18

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 26

<http://www.aesob.org.tr/calisma/yaygin.aspx>

<http://www.antalyahem.com/hem/tr/halkegitim/kurum.htm>, 2003

<http://www.byegm.gov.tr/YAYINLARIMIZ/kitaplar/isteturkiye/turkce/egitim365.htm>

<http://cygm.meb.gov.tr/ciraklikegitimi/index.html>

<http://cygm.meb.gov.tr/halkegitim/index.html>

http://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/linkdetail.asp?LINK_ID=3

<http://www.malatyatso.org.tr/firma.asp>, Erşim Tarihi: 5 Temmuz 2007

<http://www.meb.gov.tr>

EKLER

<u>EK</u>	<u>SAYFA</u>
1. Anket	186
2. Girişimcilik Kùltùrù İle İlgili Yerli Ve Yabancı Kapsamlı Çalışma Bulguları	191

ANKET

Sayın Girişimci,

Bu alışma, ülke ekonomimize çok büyük katkısı olan girişimcilerimizi tanımak için Malatya da faaliyet gösteren girişimcilerimize uygulanmaktadır. Malatya da faaliyet gösteren girişimcilerin davranışlarının gerçek oluşum sebeplerini belirlemek bu anketin amacını oluşturmaktadır.

Aşağıda yer alan ifadeleri girişimciliğimize uygun olarak işaretleyiniz. Tamamen bilimsel amaçlı olarak hazırlanmış olan bu anketin amacına ulaşabilmesi için verdiğiniz cevapların tam ve doğru olması çok önemlidir. Çalışmamıza, değerli vaktinizi ayırarak katılıp katkı sağladığınız için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

1. Eğitim durumunuz?

a)ilkokul b)ortaokul c)lise ve zeri

2. Kendi işinizi kaç yaşlarında kurdunuz?

a)10-20 yaş b)21-30 yaş c)31-40 yaş d)41-50 yaş

3. İşletmenizin mülkiyet durumu?

a)kendinize ait b)aile şirketi c)ok ortaklı şirket

4. İşinizi kurmadan önceki gelir durumunuz?

a)düşük b)orta d)yüksek

5. Ailenizde başka kendi işine sahip olan var mı?

a)evet b)hayır

6. şimdiye kadar yaşantınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yer?

a)köy -kasaba b)ilçe c)il d)yurtdışı

GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİ

Aşağıdaki ifadelere katılıp katılmadığınızı, verilen alternatiflerden birini seçerek cevaplandırınız.

	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
7. Duygu ve düşüncelerimi her zaman belirtebilmek isterim					
8. Hayatımla ilgili kararları her zaman kendim veririm					
9. Kişilerin, kendi kararlarını kendilerinin vermesi önemlidir.					
10. Başkalarına bakarak hareketlerimi yönlendirmem					
11. Kişi içinde yaşadığı ortama uymalıdır					
12. Bir şeyi daha önce başkaları denememişse bende denemem					
13. Her zaman bildiğim yoldan gitmeyi tercih ederim					
14. Yeni bir şeyi deneme riskini göze almak yerine daha önce denenmiş olanları denerim					
15. Topluca yapılması gereken konularda karar vermeyi başkalarına bırakırım					
16. Beklemediğim bir olay olduğunda hemen tepki vermem					

17. Belirsiz şüpheli durumlardan sakınırım					
18. Belirsizlikler fırsatları da beraberinde getirdikleri için faydalıdır					
19. Belirsiz durumlara fazla tahammül edemem					
20. Oluşabilecek olumsuz şartlara direnebilmek gerekir					
21. Yaşanılan tecrübelerle duyulan saygı başarı ve mutluluk getirir					
22. Başarmak için ilgili ve bilgili insanların tecrübelerinden her zaman istifade edilmesi gerektiğine inanırım					
23. Kendi işletmemin başarısı için her şey mübahdır					
24. Başladığım bir işi başarıyla bitirmek isterim					
25. Ulaşılabilecek başarıyla gerçek farklılığı ortaya çıkarmak isterim					
26. Önümüze çıkan engellerin üstüne üstüne gitmek gerekir					
27. İşlerimi başkalarına yaptırmaktansa kendim yapmayı tercih ederim					
28. Karşılaştığım problemleri kendim çözerim					
29. Bildikleri ve inandıkları şeyleri savunan insanları takdir ederim					
30. Eğer bir karar verirsem beni kimse tutamaz					
31. Çevremizde ki değişim ve yenilikleri kabullenmek zorundayız					
32. Kişi kendini sürekli yenilemelidir					

33. Yenilik ve gelişmeleri takip etmek zaman kaybıdır					
34. Yeniliklerin ve gelişmelerin öncüsü olmak gerekir					
35. Yeni şeyleri denemek o kadar korkulacak bir şey değildir.					
36. Kural ve disiplin olmadan insanlar düzenli yaşayamazlar					
37. Başarımlarımın ve başarısızlığımın kaynağının kendim olduğuna inanırım					
38. Kişi, başkasının etkisi altında kalmadan yaşamalıdır					
39. Bilgisizce verilen kararlar pişmanlık verir					
40. Kararlarımın tutarlı ve uygulanabilirliğini kanıtlamak isterim					

ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİM

İşletmenizi kurarken, aşağıdaki faktörlerin ne ölçüde etkili olduğunu ; size göre en uygun olan seçeneği işaretleyerek cevaplayınız.

	Biraz etkili oldu	Etkili oldu	Çok etkili oldu	Pek etkili olmadı	Hiç etkili olmadı
41. Mesleki açıdan okuldan almış olduğum eğitim;					
42. Okulda almış olduğum eğitim genel olarak;					
43. Okulda aldığım eğitim ekonomik gelişmemi teşvik etmede;					
44. Kişi ve toplum çıkarlarını gözetmede okulda almış olduğum eğitim;					
45. Meslek hayatımda okulun benim için belirleyiciliği;					
46. Ailem kendimin statü ve prestijini yükseltmek için bana ideal kazandırmada;					
47. Ailede her zaman ve her konuda sevgi ve saygı görmem, girişimcilik kazanmamda;					
48. Ailem meslek seçimimde;					
49. Aktif ve özgür yetiştirilme tarzım mesleğimin oluşumunda;					
50. Mesleki açıdan tecrübe ve yaşanarak elde ettiğim bilgi, girişimciliği kazanmamda;					

AYIRDIĞINIZ ZAMAN VE VERDİĞİNİZ EMEK İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ İLE İLGİLİ YERLİ VE YABANCI KAPSAMLI ÇALIŞMA BULGULARI

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ İLE İLGİLİ KAPSAMLI YERLİ ÇALIŞMALAR

SIRA NO	ÇALIŞMAYI YAPAN	ÇALIŞMANIN TARİHİ	ÇALIŞMANIN ADI	ELDE EDİLEN SONUÇLAR
1	Sabri Ülgener	1981	İktisadi çözümlenin ahlak ve zihniyet dünyası	Türklerin Osmanlı döneminin etkisi ile günümüze kadar ulaşan; kanaatkarlık, riskten ve kişisel girişimden kaçınma, çalışmayı bir zorunluluk olarak görme, çalışma süresini yoğun olmayan ve kısa sürede tempoda tutmak için gereken bir süreç olarak, ileriye planlamamak gibi değerlere sahip olduğunu tespit etmiştir.
2	Esmer Ergüder	1991	Türk toplumunun değerleri	TÜSİAD tarafından Türk toplumunun değerleri adlı çalışmada çalışma değerleri incelenmiş, girişimciliğin bir meslek olarak algılanmaya başladığı, bireysel gelişim ve kendini gerçekleştirme çalışma değeri tespit edilmiştir.
3	Tülay Turgut	1996	İşadamlarının yaşam ve çalışma değerleri	TÜGİAD ve TÜSİAD üyeleri üzerinde yapılan değer araştırmalarında, toplumsal, dinsel ve ekonomik yaşam değeri tespit edilmiştir. Ayrıca yaşın yaşam değerleri üzerindeki etkisi saptanmıştır. Ayrıca kendini gerçekleştirme değerinin önemsendiği ortaya çıkarılmıştır.

SIRA NO	ÇALIŞMAYI YAPAN	ÇALIŞMANIN TARİHİ	ÇALIŞMANIN ADI	ELDE EDİLEN SONUÇLAR
4	S. Seyfi Öğün	2000	Türk politik kültürü	Türk kültürünün bütüncül yapısı içerisinde birey hiçbir zaman ortaya çıkmamıştır. Ayrıca bireysel kültür ve inisiyatifin gelişmediği bir kültürdür.
5	Hüsnü Kapu	2001	Orta ve Güneydoğu Anadolu da yaşayan girişimci/yöneticilerin yaşam ve girişimcilik değerleri	Girişimcilerde ekonomik değer ve aile etkisinin yüksek olduğu ayrıca kendini gerçekleştirme, bireysel gelişim, toplumsal yaşam değeri tespit edilmiştir.
6	Meltem Yaman	2001	Kişilerin değerleri ile birlikte çalışmayı tercih ettikleri kişilerin özellikleri arasındaki ilişkiler	Türklerde toplulukçu ruhunun hakim değer olduğu tespit edilmiştir.
7	Serkan Güzel	2001	Sosyo-kültürel yapı ve değerler	Türk kültürünün bütüncül yapısı içinde birey, hiçbir zaman ortaya çıkmamıştır. Çünkü, topluluk ruhu daha etkindir. Türk toplum yapısı, bireysel inisiyatifi içermeyen öğeler üzerine kurulduğunu, bu anlamda da birey kültürünün oluşmadığını belirtir. Birey kültürünün oluşmaması, ağırlıklı olarak memurlardan oluşan bir sosyo-politik memur yapısının kurulmasında etkin olmuştur.
8	Zuhal Zorluer	2002	Kişilik özelliklerinin girişimcilik ile işe ve örgüte karşı tutumlarla olan ilişkileri	Eğitim arttıkça girişimcilik özelliğinin azaldığı, Cattell'in kişilik özelliklerinin girişimciliği etkilediği belirtilmiştir.

SIRA NO	ÇALIŞMAYI YAPAN	ÇALIŞMANIN TARİHİ	ÇALIŞMANIN ADI	ELDE EDİLEN SONUÇLAR
9	B. Tuğberk Tosunoğlu	2003	Girişimcilik ve Türkiye'nin ekonomik gelişme sürecinde girişimciliğin yeri	Türkiye'deki girişimciliğin kültürel ve ekonomik açıdan sıkıntı içerisinde olduğunu belirtmektedir.
10	Gülhan Akşit	2003	Farklı kültürlerde girişimcilik niyeti	Türklerde kültürel değerlerin girişimciliğin gelişiminde etkileyici olmadığı ve toplum olarak risk eğiliminin az olduğu tespit edilmiştir.
11	Orhan Çakmak	2003	Girişimciliğin ekonomik tahlili ve Tanzimat'tan günümüze Türk girişimciliğinin gelişimi	Girişimciliğin kültürünün oluşturulamamış olmasının önündeki tarihsel engeller. (Türk gelenek ve Devlet anlayışı)
12	Erol Güngör	-	Değerler psikolojisi	İnsan davranışlarının temelinin altında tek bir değer veya bütününün olmadığını, davranış mekanizmalarının bilinenden daha karmaşık olduğunu belirtmektedir. Ayrıca değerlerin oluşumunda yaş ve eğitimin olumlu etkisini de vurgulamıştır.

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ İLE İLGİLİ KAPSAMLI YABANCI ÇALIŞMALAR

SIRA NO	ÇALIŞMAYI YAPAN	ÇALIŞMANIN TARİHİ	ÇALIŞMANIN ADI	ELDE EDİLEN SONUÇLAR
1	Rokeach	1968	ABD’de Değerler	Değerler demografik etkenlere göre değişmekte ve başarı ihtiyacı asıl farklılığı yaratmaktadır.
2	Taylor ve Thompson	1975	Genç ve yaşlı çalışanlar arasındaki değer farklılıkları	İş değerleri ve yaş arasındaki ilişkinin; bireysel olgunlaşma, geçmiş olay ve deneyim, sosyalleşme ve eğitimle ilişkili olduğu saptanmıştır.
3	Dickson ve Buchholz	1977-1978	Girişimci değerleri	Kendini gerçekleştirme değerinin önemsendiği ortaya çıkarılmıştır.
4	Hofstede	1980	ABD-Avrupa – Asya Girişimcileri üzerine yapılan araştırma	Amerika ve Avrupalı ülkelerin bireysenci, Asyalıların ise toplulukçu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada Türklerin toplulukçu ruha sahip oldukları tespit edilmiştir.
5	Wayne H. Hogan ve Harsha N. Mookherjee	1981	Değerlerle ilgili yapılan araştırmalar arasındaki ilişki araştırması	Yaş, cinsiyet ve aile eğitiminin değerler üzerindeki etkisi ortaya çıkarılmıştır.
6	Robert E. Pitts	1981	Karışık toplumlardaki kültürel değerler ve değer çatışmaları	Değer farklılıkları; yaş, cinsiyet ve öğrenime göre değişmiştir. Ayrıca; güvenlik, özgürlük ve aile bütünlüğü hepsinde ortak değer olarak tespit edilmiştir.

SIRA NO	ÇALIŞMAYI YAPAN	ÇALIŞMANIN TARİHİ	ÇALIŞMANIN ADI	ELDE EDİLEN SONUÇLAR
7	McClelland		Girişimcilik araştırmaları	Ailenin girişimcilik üzerinde olumlu etkisinin olduğunu tespit etmiştir.
8	Thomas C. Coachron		Latin Amerika ve Birleşik Amerika'daki girişimcilik farklılıkları	Aile ve eğitimin girişimcilik üzerindeki etkisi tespit edilmiştir. Ayrıca girişimcinin çocukluktan itibaren olan yetiştirme sürecine önem vermiştir.
9	Max Weber		Girişimcilik araştırmaları	Ailenin girişimcilik üzerindeki etkisini belirterek, kişiliğin gelişiminde ailenin önemini vurgulamıştır.
10	Marshall		Başarılı olan girişimcilerin özellikleri	Aile yapısı, eğitim ve doğuştan gelen özelliklerin girişimciliği oluşturmada olduğunu tespit etmiştir.
11	Hofstede		Türk ve Japon girişimcilik özelliklerinin tespiti	Her iki kültürde de kolektivist düşüncenin ve riskten kaçınmanın girişimciliği olumsuz olarak etkileyen ana faktör olduğu tespit edilmiştir.
12	Frank Knight		Girişimcilik araştırmaları	Bireysel tatmin için girişimciliğin yapıldığı tespit edilmiştir.
13	Robert Hirsrich		Girişimcilik araştırmaları	Girişimcilerin gelirlerinin iyi olduğu, İnsanların kişisel tatmin ve değer yaratmak için girişimci olduklarını tespit etmişlerdir.